

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

İZMİR Uluslararası
Bilişim Hukuku
Kurultayı 2010

İnternette özgürlüğün ve mahremiyetin sınırları

Dışişleri Bak. Müst. Yrd.

Naci Kuru

“e-dışişleri
yolundayız”

Yargıtay Başkanı

Hasan Gerçek

Yasa koruyucu ve uygulayıcılar,
teknolojik gelişmeleri
yakından izlemeli”

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

YIL 38 • SAYI 123

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU

Turhan Menteş, **Murat Aşkar**, **Lütfi Varoğlu**, **İ. İlker Tabak**, **Türker Gülüm**, **Serhat Özeren**, **Levent Berkman**,
Kemal Karakoçak, **Volkan Atalay**, **Ayla Altun**, **Koray Özer**

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA

Turhan Menteş Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ

Koray Özer

→ EDITÖRLER

Aslıhan Bozkurt Haber, **İ. İlker Tabak** Genel, **Mehmet Ali Köksal** Hukuk,
Selçuk Özdemir Eğitim, **Mukaddes Burhan** Savunma Bilişimi, **Görkem Çetin** Özgür Yazılım, **Talat Postacı** KOBİ,
Mehmet Yılmaz Kamu BİB, **Erdem Erkul** E-Devlet,
Gamze Ercan TBD Genç, **Nihal Sandıkçı** Müzik.

→ YAZI KURULU

Abdullah Raşit Gülhan, **Atilla Yardımcı**, **Coşkun Dolanbay**, **Eşref Küçük**, **Levent Karadağ**, **Levent Uyanıker**,
Makbule Çubuk, **Mehmet Pektaş**, **Necdet Kesmez**, **Nezih Kuleyin**, **Nihat Yurt**, **Onur Fenar**, **Serdar Gunizi**, **Veysi İşler**, **Yasemin Altun**

→ GÖRSEL TASARIM

Mehmet Pektaş

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

Genel Merkez: Çetin Emeç Bulvarı, 4. Cadde No:3/11-12 06450 A. Öveçler-Ankara
Tel. 0312 479 3462, Faks: 0312 479 3467, e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

Yazılarla ilgili her türlü hukuki sorumluluk yazarlara aittir.

BU SAYIDA

- 03 KÜNYE
- 04 İÇİNDEKİLER
- 06 Yayın Yönetmeninden
- 08 Bilişim Ajandası **Aslıhan Bozkurt**

Gündem: Kamu-Uluslar arası Bilişim Hukuku Kurultayı yapıldı

- 16 Bilişim ve hukukçular İzmir’de buluştu - **Aslıhan Bozkurt**
- 32 İnternet Özgür mü?
- 36 Adalet Bakanlığı’nda “Bilişim Suçlarıyla Mücadele Birimi” oluşturulmalı
- 38 AB’nin yeni veri koruma direktifi, Kasım’da yayınlanacak
- 40 Güvenli İnternet için bilinçlenme önemli
- 42 Kalkan: Baz istasyonları kaldırılıns tepkisi doğru değil, içimiz rahat...
- 46 Bilişim ve Hukuk Forumu: Hukukçular bilişim, bilişimciler hukuk öğrenmeli
- 50 “Karanlığa kızmak yerine, bir kibrit yakılmalı”
- 54 5651 revize edilmeli veya yeni bir bilişim kanunu hazırlanmalı
- 56 e-imza uygulamaları özendirilmeli
- 58 İzmir’de bilişim dışı yeni açılmaya başlıyor

62 **Bivizyon** TUhBE! Nerden çıktı bu internet? **Atilla Yardımcı**

- 64 “Bilişim Kentleri” Ege toplantısı yapıldı
- 66 İzmir parmaklarınızın ucunda

İÇİNDEKİLER

→ İÇİNDEKİLER

- “İTO, İzmir’e yatırım yapacaklara destek verecek” 76
- Türk Cumhuriyetleri’nin bilişim ve dilbilimciler 8.kez bir arada **Nezih Kuleyin** 82
- Ufkun Ötesi** Ortak bilişim terimlerine doğru **Nezih Kuleyin** 86
- Söyleşi-** Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Büyükelçi Naci Kuru-**Aslıhan Bozkurt** 90
- Simge** İzmir **İlker Tabak** 102
- Dosya:** Şimdi başka sektördeler - **Mutlu Payaslıoğlu - Aslıhan Bozkurt** 104
- Üç Soru Üç Cevap** - PR’ın Türkiye’deki duayeni Prof. Dr Asna **Arzu Kılıç** 112
- BİM’leri Tanıyoruz** - Emniyet Genel Müdürlüğü - **Aslıhan Bozkurt** 116
- Yazılım Destekleri** - Teknokent/Teknopark destek ve muafiyet uygulamaları - **Nurettin Aktepe** 122
- Yazılım Destekleri** - Yazılım geliştirme projelerine Hazine Müsteşarlığı’nca sağlanan destekler- **Sami Dönmez** 128
- KOBİ’lerden-** Risk sermayesi finansman yönteminin KOBİ’ler için uygulama olanakları - **Beytullah Yılmaz** 130
- KOBİ’lerden-**AB yolunda KOBİ’lere yönelik politika ve uygulamalar-**Melike Nur Aydın** 132
- Okulda Bilişim** “Tunceli Anadolu”, bir BT sınıfıyla verim sağlayamıyor **Arzu Kılıç** 136
- Sektörden yansımalar **Aslıhan Bozkurt** 138
- Müzik** - Bu ırmak nelerden ibaret?-**Nihal Sandıkçı** 142
- Kitap Tanıtımı-**Devrimin üç kadını-**Ayfer Niğdelioğlu** 146

Koray Özer
koray.ozertdbd.org.tr

Merhaba

Etkinliklerle dolu bir ayı geride bıraktık. 9-11 Haziran 2010'da İzmir'de düzenlenen Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı ayın en büyük etkinliği oldu. TBD Hukuk Çalışma Grubu, TBD İzmir Şubesi ve İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin aylardır yaptığı olağanüstü çalışma sonunda ortaya çıkan kurultay, ülke gündemine damgasını vuran özgürlük, mahremiyet ve suç üzerine bilgilenmemizi, düşünmemizi ve tartışmamızı sağladı. Hukukçularla bilişimcilerin ilk kez bu kadar birbirini yakından tanıdığı Kurultay'ın ev sahipleri de konuklarını, deyim yerindeyse dört dörtlük ağırladılar. Büyük bir ihtiyacı karşılayan Kurultay'ın zengin içeriğini ve etkinliklerini sizler için izledik.

10 Haziran 2010'da yine İzmir'de, TBD Bilişim Kentleri Çalışma Grubu tarafından Ege toplantısı gerçekleştirdi. Bilişim Kentleri konusunda belediye ve il yöneticilerini bilinçlendirmek için yoğun çaba gösteren Grup, TBD üyelerinin öncü ve önder olma, dolayısıyla "durumdan vazife çıkarma" düsturuyla ortaya koyduğu emeği en iyi şekilde yöneterek çapı her geçen gün büyüyen organizasyonlara imza atıyor. Bilişim Dergisi de toplantıyı sizin için izledi...

Türkiye Bilişim Derneği'nin en önemli misyonlarından biri bilişim teknolojisi alanındaki terimleri Türkçe üretmek ve bunun kullanılmasını sağlamak. 1971'den yana alınan yolda hepimizi coşkalandıran büyük başarılar kazanıldı (kuşkusuz daha gidecek yol çok). Ancak tabii Türkçemiz yalnızca Türkiye'de konuşulmuyor. Yüz milyon, kimi kaynaklara göre de iki yüz milyon kişi Dünya'da Türkçe konuşuyor. Türkiye Bilişim Derneği'nin Türk Cumhuriyetleri Bilişim Teknolojileri Çalışma Grubu ülkemizin dil konusundaki kazanımlarını Türkçe konuşan ülkelerle paylaşmak ve ortak bir tavır belirlemek için her yıl toplantılar düzenliyor. 8.si 24 Haziran 2010 tarihinde Bakü'de düzenlenen Türk Cumhuriyetleri Bilişim ve Ortak Terimler Alanında İşbirliği Platformu da bu açıdan dilcilerin yoğun katılımıyla gerçekleşti. Sorunların, kazanımların ve yeni işbirliği alanlarının konuşulduğu toplantının ayrıntılarını ileriki sayfalarımızda bulabilirsiniz .

Bu sayımızda dosya konumuzun başlığı "Bir zamanlar bilişimciydiler" olacaktı. Eskiden bilişimci olan ama şimdi başka mesleklerde çalışan "bilinir" bilişimcileri dergimize konuk etmek istedik. Ancak iletişim kurduğumuz eski bilişimciler, şimdi başka çalışma alanlarında olsalar bile bir şekilde bilişim alanını terketmemişler. Öte yandan, başka alanlarda başarılarını sürdüren bazı eski bilişimciler de bu konuda çok konuşmak istemediler. Bilişimciliğini bırakmadan hobisini yeni bir iş alanı getiren Mutlu Payaslıoğlu ile hem "eskilerden" hem de "yenilerden" konuştuk.

Bu ayki söyleşimizi Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Büyükelçi Naci Koru'yla gerçekleştirdik. Bakanlığın e-dönüşümüne büyük katkı veren Koru, hem çekirdekten yetişmiş bir diplomat hem de adı "bilgisayar dehasına" çıkmış bir bilişimci. Dolu dolu geçen bir meslek yaşamının ışığında Dışişleri Bakanlığı'nın bilişim öyküsünü Büyükelçi Naci Koru'dan dinleyebilirsiniz.

Prof. Dr. Alaadin Asna'ya halkla ilişkilerin gurusu da deniyor. Kitapları, makaleleriyle halkla ilişkiler alanında çok önemli bir yeri olan Asna'ya üç soru sorduk... Yanıtları dergimizde bulabilirsiniz...

Artık pdf dosya olarak da okuyabileceğiniz Bilişim Dergisi'nin bu sayısını yaz ayı dolayısıyla iki aylık olarak çıkarıyoruz. Dergi olarak herkese iyi okumalar ve iyi tatiller diliyoruz.

Sevgi ve saygılarımla
Koray Özer

Başbakan, İnternet'te otokontrol istedi

İnternet medyasıyla görüşen Başbakan Erdoğan, İnternet'in tehlikelerine işaret ederek İnternet medyasını otokontrollü olmaya davet etti.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, İnternet medyası temsilcileriyle 5 Haziran 2010'da Sütlüce'deki Haliç Kongre Merkezi'nde bir araya geldi. İnternet medyasından öz denetim isteyen Başbakan Erdoğan "Daha işin başında sayılırız. Otokontrol ile İnternet'in bir canavar olmasını engellemek ve yararlı hale getirmek zorundayız" dedi. Başbakan, 40 yıl önce, yalnızca 15 bilgisayarın

birbirine bağlanmasıyla ortaya çıkan İnternet'in, bugün dünyayı tam anlamıyla bir ağ gibi örüp hayatın vazgeçilmezi haline dönüştüğünü, 1994'te sadece 10 bin İnternet sayfası varken, bugün dünya genelinde kayıtlı tam 234 milyon adet web sitesi, 1,7 milyar İnternet kullanıcısı bulunduğunu kaydetti. Geçen yıl 90 trilyon e-posta gönderildiğini ve 1,4 milyar e-posta hesabı bulunduğunun ifade

edildiğine değinen Erdoğan, bu çok büyük rakamların İnternet'in küresel ölçekte dünyayı nasıl değiştirdiğinin de rakamsal göstergeleri olduğunu vurguladı.

"Nimetlerin yanında külfetler getiren bir süreç"

Dünyanın küresel bir köye dönüştüğüne değinen Erdoğan, İnternet'in bu küresel köyü çok daha küçülttüğünü ve sınırsız bir hale getirdiğini anlatırken küreselleşmenin, nimetler yanında külfetler de getiren bir süreç olduğunun altını çizdi. Sermayenin, mal ve hizmetlerin, bilginin, haberin çok kısa sürelerde yer değiştirmesinin, uzak kavramının ortadan kalkmasının, şeffaflığın artmasının küreselleşmenin nimetlerinden olduğunu belirten Erdoğan, İnternet'in kullanımıyla ilgili sorunlar yaşandığına işaret ederek "Gereğinden fazla kullanıldığında ekonomik, sosyal, psikolojik sorunlara yol açtığını müşahade ettik. Daha işin başında sayılırız ve bu noktada önlemleri şimdiden almak

zorundayız. Önce aile, ardından eğitim kurumu, ardından oto kontrolle internetin bir canavar olmasını önlemek, son derece yararlı bir araç olarak kullanılır hale getirmek durumundayız" diye konuştu.

Bu alanın aktörlerinin dayanışma içerisinde sorumluluğunu yerine getirmesini isteyen Erdoğan, İnternet'te sansür ve kısıtlamayı kabul etmedikleri belirtirken otokontrol ile İnternet'in kendini artık daha sıkı denetlemesi gerektiğine dikkat çekerek şunları söyledi: "Haber sitelerindeki rekabet ve hız sırasında bazen sınırların zorlandığını üzülerken görüyoruz. Özel mahremiyet, haklar ve kişiliklerin korunmasında kimi zaman istenmeyen sonuçlar ortaya çıkıyor. Esas olan otokontrollüdür. İnternet medyasının bu noktada çok daha hassas olmasını rica ediyorum." Haber siteleri arasında tatlı bir rekabetin yaşandığına değinen Erdoğan, "İnsanlar artık İnternet haber siteleri sayesinde habere daha hızlı ulaşıyor. Bu kaliteyi, bu seviyeyi yakaladığınız için sizleri kutluyorum" dedi.

Şimdi, ibre Kocaeli'yi gösteriyor

“Bilişim Vadisi”nin Marmara Bölgesi’ndeki İstanbul, Kocaeli, Yalova ve Bursa dörtgeninde olması gerektiğine dikkat çeken Bakan Ergün, Kocaeli’nin ön plana çıktığını açıkladı.

Uzun zamandır gündemde olmasına karşın bir türlü hayata geçirilemeyen “Bilişim Vadisi”nin nereye kurulacağı konusunda yeni öneriler geliyor. e-Dönüşüm Türkiye (e-DTr) İcra Kurulu’nun 27’nci toplantısında, Ankara veya Eskişehir’de olması önerilen ancak sektör analizlerinde ilk sırayı alması nedeniyle İstanbul’a kurulması görüşü ağırlık kazanan “Bilişim Vadisi” için Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün, vadinin kurulacağı araziye yerinde inceleyeceğini bildirmişti. “Bilişim Vadisi” için bu kez ibre, Kocaeli’ni gösteriyor.

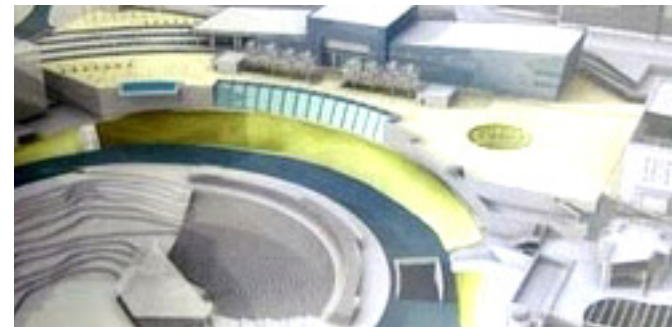
“Bilişim Vadisi”nin Marmara Bölgesi’ndeki İstanbul, Kocaeli, Yalova ve Bursa dörtgeninde olması gerektiğinin altını çizen Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün, “İstanbul en avantajlı noktadaydı, fakat yer bulma problemleri ikinci sırada olan Kocaeli’yi ön plana çıkardı. İnşallah Bilişim Vadisi’i Kocaeli’de kurmuş olacağız” dedi.

17 Haziran 2010’da Kocaeli Antikkapı Restoran’da düzenlediği basın toplantısında Türkiye’nin dünyadaki büyük 10 ekonomisinden birisi olması için bazı sektörlerde ileri gitmesi gerektiğine dikkat çekerek bu sektörlerden birinin bilişim olduğuna işaret eden Bakan Ergün, şunları söyledi:

“Bilişimde çok ilerlemeler var Türkiye’de ve bizim Bakanlığımızın yürütmüş olduğu Bilişim Vadisi Projesi var. Bilişim Vadisi Projesi için ilk

öncelikle yapılan etütlerde şu ortaya çıkmıştır. Bu proje Marmara Bölgesi’nde olması gereken bir projedir. Yani İstanbul, Kocaeli, Yalova Bursa, dörtgeninde olması gereken bir projedir. Çünkü bütün altyapılar bu konuya uygun olarak bu bölgede vardır ve bütün fizibilite raporlarında bunugörüyoruz. İstanbul avantajlı noktadaydı, bu proje açısından. Fakat İstanbul’un bazı diğer sıkıntıları, yer bulma problemleri ikinci sırada olan Kocaeli’yi ön plana çıkarmış oldu. İnşallah Bilişim Vadisini Kocaeli’de kurmuş olacağız ve birçok bilişim sektöründeki Türkiye’nin bilişim devleri dünyanın bilişim devlerini de bu bölgede buluşturmuş olacağız.

Bununla alakalı ‘yer, adresi ne zaman göstereceksiniz?’ dersiniz ağustos ayında. Bunun planlamaları da yapılıyor şu an da. Hukuki düzenlemeler de buna uygun olarak yapılıyor. Tam noktayı, hangi noktada yapılacağını ağustos ayında sizlerle paylaşmak imkânımız olacak.”

Ticaret sicil işlemleri elektronik ortamda

Vakıf ve dernekler ile yerel olarak tutulan ticaret kayıt ve ticaret sicili işlemleri, merkezi bir veri tabanında elektronik ortamda tutulacak.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın “Merkezi Tüzel Kişilik Bilgi Sisteminin Ticaret Sicili Memurluklarında Uygulanması Hakkında Tebliği”, Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Tebliğ ile Bilgi Toplumu Strateji Belgesi ve Eylem Planında yer alan “Merkezi Tüzel Kişilik Bilgi Sisteminin Oluşturulması” ve “Çevrimiçi Şirket İşlemleri” eylemleri kapsamında oluşturulan bilgi sistemi üzerinden ticaret sicili memurluklarınca yapılan tescil, tadil, terkin işlemlerine ilişkin kayıtların elektronik ortamda merkezi bir sistemde tutulmasına ve sicil işlemlerinin çevrimiçi (online) yapılmasına ilişkin uygulama esasları belirlendi.

Tebliğe göre Merkezi Tüzel Kişilik Bilgi Sistemi’ne (MTK) kayıtlı bütün tüzel kişilikler, ticaret sicili işlemlerinde MTK numarasını kullanacak. Gerçek kişi tacirler ise TC Kimlik numaralı ile de işlem yapabilecekleri gibi, sistemden aldıkları MTK numarasını da kullanabilecekler. Ticaret sicili işlemlerine ilişkin kayıtların, MTK’da tutulmasına bu yıl içinde başlanacak. Bu çerçevede uygulamaya ilk olarak Mersin Ticaret Sicili Memurluğu’nda başlanılacak, diğer ticaret sicili memurlukları da kademeli olarak sisteme dahil edilecek.

Diğer ticaret sicili memurluklarındaki uygulamaya geçiş tarihleri “www.sanayi.gov.tr, www.icticaret.gov.tr ve www.tobb.org.tr” adreslerinde ilan edilecek.

Sistem üzerinde, tüm şirketlerin ana sözleşmeleri hazırlanabilecek, unvan sorgulaması ve rezervasyonu yapılabilecek. Müracaat başvurusuna ilişkin bilgiler 15 gün süre ile sistemde saklanacak, 15 gün içerisinde sistemden alınacak numara ile ana sözleşmenin noter onayının gerçekleştirilmemesi halinde sistemdeki başvuru kaydı silinecek. Sistem ticaret sicili işlemlerinin online olarak yapılabilmesine imkan verirken, online işlemler güvenli elektronik imza yerine geçen nitelikli elektronik sertifika ile yapılacaktır.

Uygulama çerçevesinde bütün ticaret sicili memurluklarından, belli bilgileri içeren ticaret sicili kayıtları alınarak merkezi bir veri tabanı oluşturuldu ve veri tabanında yer alan her bir firmaya MTK numarası verildi. Tebliğde, ticaret siciline kayıtlı tüm gerçek ve tüzel kişilerin, sistem üzerinden kendilerine ait olan kayıtları kontrol etmesi, varsa eksiklik ve yanlışlıkların giderilmesi amacıyla ticaret sicili memurluklarına başvurması gerektiği bildirildi.

“Sanal gerçeklik” makinesinde yerli üretim

Türk mühendisler, dünyada az sayıda örneği bulunan sanal gerçeklik cihazını “çok düşük maliyetle” geliştirilmesi için çalışma başlattı.

A dana’da kurulu 2 Adam Yazılım ve Teknoloji firması, kullanıcının taktığı ekranlı gözlük, bir hareket algılayıcıyla çalışan ve kafanın çevrildiği yöne göre ekrana 3 boyutlu bir sanal görüntü yansıtan “sanal gerçeklik cihazı” geliştirdi. Deneme amacıyla üretilen ve dünyada az sayıda örneği bulunan “sanal gerçeklik” cihazı, Milli Savunma Bakanlığı ve bir otomobil firmasından ilgi gördü. Firma, cihazın kullanım alanlarını genişletmek ve fonksiyonlarını geliştirmek için TÜBİTAK’tan destek aldı.

2 Adam Yazılım’ın ortağı olan bilgisayar yüksek mühendisi Osman Tekin, yaklaşık 2 yıl önce ortağı Taha Cananer ile o dönemde ABD ve Japonya gibi sayılı ülkelerde bulunan “sanal gerçeklik” cihazının bir örneğini üretmek amacıyla, Ar-Ge çalışmaları yaptıklarını bildirdi. İlk prototipi ürettiklerini ve Türkiye’de fabrikası bulunan dünyanın önde gelen otomobil firmalarından birisi ile cihazın daha gelişmiş modelini yapma konusunda anlaştıklarını anlatan Tekin, Milli Savunma Bakanlığı’ndan da talep geldiğini, bir brifingle cihazı tanıttıklarını ve komutanların cihazın daha iyi hale getirilmesi dileğinde bulunup destek için TÜBİTAK’a

başvurmalarını önerdiklerini söyledi. Tekin, TÜBİTAK’ın projeyi kabul ettiğini ve bu cihazın dünyadaki rakiplerinden daha iyi olması adına 370 bin TL maddi destek sağladığını açıkladı. Cihazın başta ABD ve Japonya olmak üzere çeşitli ülkelerde üretildiğini ve binlerce dolar fiyata sahip olduğunu kaydeden Tekin, “Bizim yaptığımız cihaz 500 dolara mal oldu” dedi.

Geliştirilen sanal gerçeklik cihazı, kullanıcının hareketlerini algılayan sensörler ve elektronik devreler içeren bir kart, küçük iki ekrana sahip gözlük ve 3 boyutlu görüntüler oluşturan bilgisayar ile çalışıyor. Tekin, sanal gerçeklik cihazlarının özellikle askeri ve eğitim amacın yanı sıra eğitimde de kullanıldığını belirtti. Mimaride, henüz proje aşamasında olan bir evin içerisinde gezip dolaşmayı sağlayacak cihaz, turizmde de tatile gidilmek istenen yeri görme olanağı sunabilecek. “Biraz daha çalışarak, tıp alanında da kullanılabilir” diyen Tekin, cihaz sayesinde öğrencilerin sanal bir kadavra üzerinde çalışabileceği ya da önemli bir ameliyat öncesi, doktorlar sanal olarak ameliyatın pratiğini yapıp, operasyonun başarısını artırabileceğine işaret etti.

ASELSAN’dan “Radar Teknoloji Merkezi”

Ankara Gölbaşı’nda kurulacak merkezde teknoloji, donanım, yazılım, cihaz ve sistem geliştirilecek.

Askerî Elektronik Sanayii (ASELSAN), Radar Elektronik Harp Sistemi alanındaki faaliyetleri için yeni teknoloji üssü kuruyor.

ASELSAN’ın Kamuyu Aydınlatma Platformu’nda (KAP) yayımlanan özel durum açıklamasına göre, 340 dönüm arazi üzerinde yapılacak ölçme, kontrol, test, seyrüsefer amaçlı alet ve cihazların imalatı konusundaki yatırım için yatırım teşvik belgesi alındığını bildirdi. Açıklamada, belgedeki yatırım tutarının 192 milyon 539 bin 54 lira olduğu belirtilerek, teşvik belgesine konu yatırımın başlangıç tarihinin 25 Mayıs 2010, bitiş tarihinin ise 25 Mayıs 2014 olduğu ifade edildi. Teşvik belgesi kapsamında KDV istisnası, Gümrük Vergisi muafiyeti, vergi indirimi ve 2 yıl sigorta primi işveren hissesi desteği teşvikleri bulunuyor.

Ankara Gölbaşı’nda 70 dönümü ASELSAN’a ait, 270 dönümü 49 yıllığına Hazine’den kiralanarak toplam 340 dönüm arazi üzerinde kurulacak merkezde ASELSAN, Radar ve Elektronik Harp Sistemleri kapsamında kara, hava, deniz, uzay ve insansız platformlar için teknoloji, donanım, yazılım, cihaz ve sistem geliştirilecek, üretim yapılacak, yurt içi ve yurt dışı satış ile satış sonrası destek faaliyetleri yürütülecek. Yeni yerleşkede, radar ve elektronik harp alanında mevcut olan tasarım/üretim yeteneklerini geliştirmek üzere yeni radar sistem entegrasyon alanları, mikrodalga bileşen/modül tasarım ve üretim tesisleri, özel ölçüm laboratuvarları, hassas mekanik üretim tesisleri kurulacak. Yeni yerleşkede 400 mühendis çalışacak.

Enerji, su ve gıdadaki Ar-Ge, Başbakan'ın himayesinde

Savunma sanayi Ar-Ge çalışmalarının gündeme getirildiği BTYK'nun 21. toplantısında Başbakan Erdoğan, enerji, su ve gıda alanlarında ulusal Ar-Ge ve yenilik stratejilerinin hazırlanmasını himayesi altına aldığını açıkladı.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında yapılan Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) toplantısı sona erdi. TÜBİTAK Uzay Teknolojileri Araştırma Enstitüsündeki BTYK'nın 21. toplantısı yaklaşık 2.5 saat sürdü. Toplantıda, ana tema olarak savunma sanayi Ar-Ge çalışmaları gündeme getirildi.

Türkiye'de bilim politikalarının oluşturulmasında en yüksek karar organı olan Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK), 22 Haziran 2010'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığında toplandı. TÜBİTAK Uzay Teknolojileri Araştırma Enstitüsü'ndeki BTYK'nın 21. toplantısına Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın yanı sıra Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, Devlet Bakanları Mehmet Aydın ve Hayati Yazıcı, Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu, Bayındırlık ve İskan Bakanı Mustafa Demir, Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, Sağlık Bakanı Recep Akdağ, Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu, Başbakanlık Müsteşarı Efkân Ala, Savunma Sanayi Müsteşarı Murad Bayar, YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, diğer bakanlıkların müsteşarları, bazı rektörler ile diğer ilgililer katıldı. Toplantıda, ana tema olarak savunma sanayi Ar-Ge çalışmaları gündeme getirildi ve yeni kararlar alındı.

Toplantının açılışında konuşan Başbakan Erdoğan, savunma ve uzay araştırmalarının bizzat kendi himayesinde olduğunu söyledi. Bu iki alanın, "geleceği çizen, stratejik öneme sahip alanlar olduğunu" belirtip bu alanların devletin bekası, milletin güvenliğinin olmazsa olmazları olarak gördüklerini vurgulayan Erdoğan, "Bunlar ülkemizde üretilse bile, teknolojinin transfer edildiği,

10.

Toplantısı

BTYK

kaynağın izin verdiği kadar bilgi ve teknoloji sahibi olabiliyordunuz. Tabii başkasının silahı ile gözü, kulağı, bilgi ve teknolojiyle ne kadar güvenlik sağlanabileceğini sizlerin takdirine bırakıyorum" dedi.

Türkiye'nin pek çok alanda olduğu gibi savunma teknolojilerinde kendi kendine yeter hale geldiğine işaret eden Erdoğan, hedeflerini, "Türkiye'nin rekabet gücünü artırarak, dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmesi" olarak belirlediklerini hatırlattı. Erdoğan, bu hedefe ulaşmanın AR-GE ve yenilik çalışmalarında son yıllarda yakalanan ivmenin daha da artırılmasıyla mümkün olacağını ifade etti. Yenilik denilenin bilginin farklı ve üretken kullanımı sonunda yeni neticeler elde etmek, onları sosyal ve ekonomik yarara dönüştürmek olduğuna değinen Erdoğan, AR-GE konusunda verilen desteklere değindi.

Bilim, Teknoloji, Yenilik Politikaları Uygulama Planı

Hazırlanmakta olan Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı'nın, 2011-

2016 döneminde, üç yaklaşımı esas aldığını anlatan Başbakan Erdoğan, "Bunlar güçlü olduğumuz alanlarda hedef odaklı yaklaşımlar, ivme kazanmamız gereken alanlarda ihtiyaç odaklı yaklaşımlar, merak ve yaratıcılığa dayalı, tabandan yukarı yaklaşımlardır" dedi. Erdoğan, sözlerini şöyle tamamladı: "2005-2010 döneminde; himayemiz altına aldığımız ivme kazanmamız gereken ihtiyaç odaklı 4 alana karar verilmiştir. Bunlar ise savunma araştırmaları, uzay araştırmaları, bilim insanı yetiştirme ve geliştirme programı ile bilim ve toplum alanlarıdır. Bu alanlara ek olarak, 2011-2016 döneminde hız kazanmamız gereken üç alan daha belirledik; enerji, su, gıda olarak belirlediğimiz alanları da himayem altına alıyorum."

Toplantıda alınan yeni karar ise "Başbakan'ın himayeleri altına aldığı enerji, su ve gıda alanlarında ulusal Ar-Ge ve yenilik stratejilerinin hazırlanması" oldu.

Bilişimciler ve Hukukuçular İzmir'de buluştu

Aslıhan BOZKURT
aslihanbozkurt@tbd.org.tr

Bir forum, 7 panel, 8 çalıştay, 16 seminer ve 30 akademik bildiriye ev sahipliği yapan kurultay, gelecekteki bilişim ve hukuk dallarının şekillenmesine ışık tutarak uzun vadeli bir kaynak olmayı hedefliyor.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) ve İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin öncülüğünde "Hukuk İçin Bilişim, Bilişim İçin Hukuk" sloganıyla 9-11 Haziran 2010 tarihleri arasında Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı (UBHK) düzenlendi. TBD Hukuk Çalışma Grubu ile İzmir Şubesi'nin, İZFAŞ organizatörlüğünde İzmir Uluslararası Fuar Alanı'nda gerçekleştirdiği kurultay, bir forum, 7 panel, 8 çalıştay, 16 seminer ve 30 akademik bildiriye ev sahipliği yaptı. Kurultay, bilişim hukukuyla ilgili sorulara yanıt arandığı ve çözüm önerilerinin masaya yatırıldığı bir platforma dönüştü.

Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı, Yargıtay Başkanı Hasan Gerçek, İzmir Valisi Mustafa Cahit Kırar, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, Türkiye Adalet Akademisi Başkanı ve Danıştay Üyesi Ahmet Hamsici, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı Dr. Tayfun Acarer, TBD Başkanı Turhan Menteş, İzmir Ticaret Odası (İTO) Başkanı Ekrem Demirtaş, TBD İzmir Şube Başkanı Fikret Kavzak ve İzmir Cumhuriyet Başsavcısı Emin Özler'in katıldığı açılış töreniyle başladı.

Yargıtay, Adalet ve Ulaştırma bakanlıkları, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), BTK, Türkiye Adalet Akademisi, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Noterler Birliği, İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı, İzmir Barosu, İzmir Ticaret ve Ege Bölgesi Sanayi Odaları, Ege, Dokuz Eylül, İzmir Ekonomi, Yaşar ve Gediz üniversiteleri, UNİBEL A.Ş.'nin destekleriyle düzenlenen kurultayın kurumsal sponsorluğunu Superonline, konaklama sponsorluğunu da Anemon Otel üstlendi. Yalnızca profesyonel ziyaretçiye açık olan kurultayı, 3 gün boyunca Adalet Akademisi'nden 300 stajyer hâkim ile birlikte yaklaşık 3 bin profesyonel katılımcı ve dinleyici izledi.

Hâkim, savcı, avukat, noter, akademisyen, bilişim güvenliği ve adli bilişim uzmanları ile bilgisayar mühendisleri ve sistem analistlerinin izleyip katkı verdiği kurultaya, Avrupa Siber Suçlar Sözleşmesini hazırlayan Prof. Dr. Henrik Kaspersen, FBI Bilişim Suçları ajanı Michelle Pirtle, Finlandiya Kişisel Veri Ombusmanı Reijo Aarnio da katıldı. Avrupa ve ABD'den alanında ün yapmış 10'un üzerinde yabancı katılımcı ile birlikte 180'i aşkın hukukçu ve teknik uzman davetli olarak katıldı ve etkinlikler kapsamında konuşma yaptı. Türkiye ve Avrupa'daki kişisel verilerin korunması, İnternet güvenliği, e-ticaret, güvenli İnternet, İnternet'te kişilik haklarının korunması, koruma tedbirleri ve dijital deliller gibi konular tartışıldı.

7 panel, 8 çalıştay ve 16 seminer

3 gün süren kurultay kapsamında "Bilişim ve Hukuk" konubasıyla bir Forum düzenlenirken "İnternet Özgür mü?", "Bilişim Suçları ile Mücadele", "Baz İstasyonlarının Hukuki Boyutu, İnsan ve Çevre Etkileşimi", "Güvenli İnternet", "Koruma Tedbirleri", "E-ticaret, e-ödeme finans Sistemleri", "İnternette Kişilik Haklarının Korunması" konu başlıklarıyla paneller gerçekleştirildi.

"Erişimin Engellenmesi", "Dijital Deliller", "Bilişim Suçlarıyla Mücadelede İşbirliği", "Alan Adları ve IPv6", "FSEK kapsamında Yazılımlar ve veri tabanlarının korunması", "Kişisel Veriler", "E-imza ve M-imza", "KEP, E-tebligat" konularında 8 çalıştay yapılırken "TCK 243-244", "UYAP'la çalışmak", "Foto DNA", "Yazılımların Korunması", "TCK 245", "KEP ve E-Tebliğat", "Bilişim Suçlarında Delil Toplama", "Sözleşme Yönetimi", "Çocukların Zararlı İçerikten Korunması", "Özel Hayatın Gizliliğine Karşı Bilişim Yoluyla İşlenen Suçlar", "Hukukçular için online servisler", "İşyerinde Bilgisayar Kullanımı", "Mobil Bankacılık", "Hukukta

Teknolojiyi Kullanmak", "Sanal Dünyalar ve Sosyal Ağlar", "Bilirkişilik" konularında da seminerler düzenlendi. Kurultayda ayrıca, "Hakaret, Sövmeyb. Suçların İnternet Üzerinden İşlenmesi", "İnternet Üzerinden Yapılan Basın Yayın Faaliyetleri", "Bilişim Suçları", "Dijital Deliller", "Erişimin Engellenmesi" gibi teknik ve hukuki konuları içeren 30'a yakın akademik bildiri de sunuldu.

TBD Hukuk Çalışma Grubu Başkanı Mehmet Ali Köksal, bilişimin önünün açılması, hukukçunun bilişimciyi anlaması, bilişimcinin de insanların özel hayatlarına saygı gösterecek şekilde yazılım ve projelerini geliştirmesi için bu etkinliği organize ettiklerini bildirdi. Siber Suç Sözleşmesi'ni Türkiye'nin hâlâ imzalamadığını, kişisel verilerin korunmasına ilişkin yasa tasarısının hala yasalaşmamasının büyük bir eksiklik olduğuna işaret eden Köksal, kurultayda bunları gündeme getirdiklerini ve kişisel verilerin Dünyada ve AB'de nasıl korunduğunu alanında uzman yabancı üç konuşun anlattığını söyledi.

Menteş: Destek vermeye devam edeceğiz

Kurultayın açılışını kısa bir konuşma ile TBD İzmir Şubesi Başkanı Fikret Kavzak yaparken Teknoloji Bilgilendirme Platformu Başkanı ve TBD Yönetim Kurulu Üyesi Serhat Özeren, sanal ortamın hukuka daha çok ihtiyaç duyar hale geldiğine dikkat çekti. "İnternet'i evimize misafir ederken 'kuzu postunda kurtları' davet etmemeye dikkat edelim. İnternet'le yaşam artık tartışılmaz bir gerçek. Bunu inkâr etmek ne kadar hataysa, İnternet kullanımı için güvenli ve bilinçli olmak da o kadar zorunludur. İşte bütün hadise bu ince çizgidir. Kullanacağız ve bilinçli olacağız" diyen Özeren, teknolojinin kullanılmamasının ülke gelişmesine zarar vereceğini bildirirken teknolojinin ölçülü kullanılması ve fiziki dönüşüm kadar kültürel dönüşüme de önem verilmesi gerektiğini söyledi.

TBD Başkanı Turhan Menteş de açılış konuşmasında, kurultay ile bir ilke atıldığını, bilişim hukuku gibi çok yönlü konuda bütün taraflar arasında ciddi diyalog ve işbirliğine ihtiyaç duyulduğunu ve kurultayın bunu gerçekleştirdiğini vurguladı. Bilişim hukukunun 5 yıl önce fazla kullanılmadığına değinen Menteş, TBD'nin kurulduğundan bu yana Türkiye'de bilişim kültürünü yaymak için çaba sarf ettiğini anlatırken derneğin 5 yıl önce oluşturduğu "Hukuk Çalışma Grubu" ile bu alanın tüm taraflarını bir araya getiren çalışmalar yürüttüğünü belirtti.

Teknolojinin önünü açmanın önemine değinen Menteş, Türkiye'nin bilişim hukuku konusunda hızlı adımlar atması gerektiğini belirterek bu konuda hızlı adımlar atamazsak ileriki yıllarda çok büyük sıkıntılarla karşılaşabileceğine işaret etti. Menteş, "Hukuku farklı şekilde yorumlama durumlarını ortadan kaldırmalıyız. Bu süreç kolay değil. Hukuku engel değil destek olarak almamız gerekiyor. Bunun için bütün taraflara sorumluluklar düşüyor.

Sorumlulukların paylaşılmasının yolu diyalogdan geçiyor. Bu diyalog için ilk adımı burada attık” dedi.

Ülke hassasiyetlerimizi göz önünde bulundurmamak zorunda olduğumuzun altını çizen Menteş, herkesin İnternet’in özgür olmasını istediğini, ancak bu istekle birlikte “İnternet’in nasıl yönetildiği” konusunun da düşünülmesi gerektiğine dikkati çekerek, “Bütün dünya İnternet’in yönetimi konusunda bir arayış içerisinde. İnternet’in yönetişiminin ortak olması gerektiği defalarca vurgulanmasına rağmen şu anda İnternet yönetimi tek bir ülke tarafından yapılıyor. Dolayısıyla bütün kök sunuculara sahip olunan bu yapı içerisinde belli ülkelere çok büyük avantajlar sağlanıyor. Biz de artık ülkemizdeki çok basit İnternet özgürlüğü tartışmalarının dışına çıkıp biraz daha üst düzeyde yönetsel farklılıkları tartışmalıyız diye düşünüyorum” diye konuştu. Bilişim hukuku ile ilgili çalışmaların son yıllarda hız kazandığını ve yasal düzenlemelerin yapıldığını anlatan Menteş, Türkiye’nin de klasik yapılanmalar dışında bu alandabazı yasalara görüş bildirildiğini anımsattı. Kişisel verilerin korunmasının önemine her zaman dikkat çektiklerini, konunun son Anayasa değişikliği ile birkaç madde ile düzenlendiğini ancak daha geniş düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu ve bir kurul oluşturulması gerektiğinin altını çizen Menteş, hukukçu olmadıklarını ancak bu alanda da “engel değil” tüm güçleriyle “destek” vermeye devam edeceklerini belirterek sözlerini tamamladı.

Acarer: Youtube’un Türkiye’de resmi muhatabı yok

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı Dr. Tayfun Acarer, Kurultayda yaptığı konuşmada, “mobil haberleşme ve baz istasyonları”, “İnternet ve internet güvenliği” ve son günlerin güncel konusu olana “Google ve Youtube” sitelerine erişim konusunda değerlendirmelerde bulundu.

Türkiye’de 66 milyon mobil telefon abonesi, 136 milyon cep telefonu cihazı bulunduğunu belirten Acarer, yılda 16-17 milyon adet cep telefonu ithal edildiğini, bunun maliyetinin 2 milyar dolar olduğunu kaydetti. Acarer, ithal edilen telefon miktarının yüzde 20’sinin bile Türkiye’de üretebilmesi durumunda, yılda 400 milyon dolar tasarruf sağlanabileceğine dikkat çekti.

Türkiye’de 45 bin 479 adet baz istasyonu bulunduğunu, bu istasyonların denetiminin, ilgili yönetmelikler doğrultusunda BTK Bölge Müdürlükleri tarafından yapıldığını dile getiren Acarere, baz istasyonlarının insan sağlığına risk oluşturduğuna dair bilimsel bir kanıt bulunmadığını ileri sürdü. Acarer, dünyada baz istasyonu üreten firmaların 4-5 adet olduğunu, Avrupa’da kullanılan istasyon neyse, Türkiye’de de onun kullanıldığını söyledi. İnternet ve İnternet güvenliği konusunda Türkiye’de yapılan çalışmalardan söz eden Acarer, çıkarılan 5651 sayılı yasa çerçevesinde yürütülen çalışmalara ilişkin bilgiler verdi.

Acarer, 2007 yılında istenmeyen posta (spam) gönderimi konusunda Türkiye’nin dünyanın ilk 10 ülkesi arasında yer aldığını belirterek 2008’de üçüncü sıraya yükseldiğini söyledi. 2009’da BTK’nin çalışmalarıyla günlük 6,5 milyar olan istenmeyen posta (spam) sayısının 400 milyona düşürüldüğünü anlatan Acarer, “Ancak üzülererek görüyorum ki, Spam ile mücadele projemiz kapsamında yapılan düzenleme ve çalışmalar İnternet sansürü olarak çarpıtılıyor. İnternet içeriğinin düzenlenmesi konusunda Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü’nün ülkeleri İnternet sansürü konusunda yaptığı kategoride Türkiye , İtalya, Fransı ve ABD gibi “makul seviyede sansür uygulayan ülke” kateforisinde yer alıyor” diye konuştu. Acarer, İnternet güvenliği konusunda önümüzdeki süreçte Türkiye’nin özellikle “Zombi-Botnet” ve “Yemleme-Pishing” konularında çalışmalar

yapması gerektiğini vurguladı. Siber güvenlik konusunu yakın bir gelecekte Türkiye’yi ciddi risklere atabileceğini dikkat çeken Acarer, BTK olarak TÜBİTAK ile birlikte sonbaharda “Siber Tatbikat” yapacağını bildirdi.

Video paylaşım sitesi ‘Youtube’un 5 Mayıs 2008’de Atatürk aleyhine işlenen suçlar nedeniyle 402 sayılı mahkeme kararı gereğince kapatıldığını, erişiminin engellendiğini, IP adreslerine kısıtlama getirildiğini anlatan Acarer, Yuotube’un konuyla ilgili 10 adet video görüntüsünden 6 tanesini kaldırdığını ancak 4 tanesini kaldıramadığını söyledi. Youtube’un IP adreslerini değiştirerek mahkeme kararını etkisiz hale getirdiğini ve son günlerde Google’ın IP havuzunu karıştırması nedeniyle sorun yaşandığını bildiren Acarer, konuyla ilgili olarak şunları söyledi:

"Youtube'un ülkemizde resmi bir muhatabı, temsilcisi yok. İlişkiler telefon ile yürütülüyor. Başka Google hizmetleri (Google calendar, Google docs, Google Analytics. vb. için Youtube tarafından kullanılan IP'leri tekraren kullandığından ülkemizde İnternet kullanıcılarının mağduriyetine sebebiyet vermiştir. Bu mağduriyeti giderecek olan yine Google'dır. Yapılacak işlem yalnızca Youtube IP'leri ile diğer işlem IP'lerini birbirinden ayırmaktır.

Youtube, ABD şirketi olan Google'a ait olmakla birlikte 23 ülkede yerel sürümleri bulunuyor. Bu yerel sürümler, o ülkenin internet kullanıcılarına, diline, iç mevzuatına uygun olarak yeniden tasarlanmakta ve ülke içindeki yetkili otoritelerle diyalog halinde olunmaktadır. 23 farklı ülkede uygulamakta olduğu gibi yerel

mevzuata uygun içeriklerden oluşan Türkiye yerel kopyasının faaliyete geçirilmesini istedik. Bu süreç içinde hiçbir şekilde geri dönüş olmadı ve çözüm getirilmedi. Bu konuda kurumumuzu eleştirenleri anlamakta zorluk çekiyorum."

"İzmir'den bilişim hukukuna çok büyük katkı"

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Ahmet Hamsici kurultayın hukuk ve bilişim dünyasına yararlı olmasını dilerken İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, kurultayın ülkedeki önemli bir boşluğu dolduracağına inandığını söyledi. Bilişim sektörü adına gerçekleştirilen tüm projelerin "Geleceğe yapılacak en değerli yatırım" olduğuna dikkat çeken Kocaoğlu, "Bu kurultay, Türkiye'de bir ilke imza atmakla kalmayıp, bilişim hukuku

alanındaki çalışmalara da İzmir'den yapılmış çok büyük bir katkı olacaktır" dedi. İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak teknolojiyi kentin her alanına taşıyarak hayatı mümkün olduğunca kolaylaştırmak istediklerini belirten Kocaoğlu, yürüttükleri önemli BT projelerinden söz etti. Coğrafi bilgi sistemlerini kullandıklarını anlatan Kocaoğlu, "Üç boyutlu kent rehberi ile İzmir'i vatandaşlarımızın parmaklarının ucuna kadar getiriyoruz" dedi.

Türkiye'de bilişim alanında yaşanan hızlı gelişmelerin, pek çok hukuki düzenleme ihtiyacını da beraberinde getirdiğini belirten Kocaoğlu, "Özgür internet" tartışmalarıyla birlikte, internette kişilik haklarının korunması, bilişim suçları ile mücadele, "e-ödeme" ve "e-imza" gibi pek çok hukuki düzenlemeye ciddi biçimde ihtiyaç duyuluyor. Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı, konusunun en iyilerini bir araya getirerek, pek çok soru işaretini de ortadan kaldıracak" diye konuştu.

Bilişim ve teknolojinin hayalleri zorlayacak bir hızla değiştiğini dile getiren İzmir Valisi Mustafa Cahit Kırac, teknolojideki gelişmelerin birçok olumsuzlukları da beraberinde getirdiğini belirtti. Teknolojiyle birlikte suçların çeşitlendiğini, daha etkin yol ve yöntemlerle işlenmeye başlandığını aktaran Kırac, "Bilişim suçları bugün vardığı boyutuyla hukuk sistemimizi zorlamaktadır" dedi. Bilişim suçlarının hukuk sistemini zorladığına dikkat çeken Kırac, suç işleyenlere karşı mücadele edenlerin de bilgi ve teknolojilerini hiç

durmadan geliştirmeleri gerektiğini ifade etti. Kırac, her alanda yapılacak olan düzenlemelere bu kurultay gibi platformlarda büyük yararlar sağlayacağını söyledi.

Yargıtay Başkanı Gerçeker: Adli Bilirkişilik Kurumu tartışılmalı

Yargıtay Başkanı Hasan Gerçeker ise konuşmasına, bilişim suçları ile mücadele ve digital delillerin değerlendirilmesi konularının yoğun bir şekilde gündemde olduğu bir dönemde "Bilişim Hukuku" gibi çağımızın geldiği son noktada çok büyük bir önem taşıyan bu konunun değerli uzmanlar tarafından işlenmesi, dile getirilmesinin topluma büyük yararlar sağlayacağına inandığını vurgulayarak başladı.

Bilim ve teknolojinin baş döndürücü bir hızla geliştiği bu çağda, insanların iş ortamında ve sosyal hayatta bilişim sistemlerinin kolaylıklar getirdiğine değinen Gerçeker, ancak gelişmiş bilişim teknolojilerinin insanlara sayısız suç işleme fırsatı da sunduğunu, insanın olduğu sosyal ortamda, suçla kaçınılmaz bir olgu olarak karşılaşıldığına işaret etti. Gerçeker, "Bu nedenle yasa koyucu ve uygulayıcıların bu gelişmelerden zamanında haberdar olması, gerekli yasal düzenlemelerin yapılması ve uygulama alanında buna yönelik içtihatların oluşturulup geliştirilmesi ve bu gelişmelerin kesintisiz olarak sürdürülmesi büyük önem taşımaktadır" dedi.

ve kurultay için seçilen konuların çok isabetli olduğunu düşünüyorum. Yayınlanacak sonuç bildirgeleri de uygulayıcılar açısından çok yararlı olacak” dedi.

Açılış konuşmalarının ardından, katılımcılar fuar alanında sektör temsilcisi firmaların stantlarını gezdi.

Bilgiye erişilmesi, çok fazla sayıda bilginin dağıtılması, iletilmesi ve işlenmesinin pek çok hukukisorunudaberaberindegetirdiğiniaktaran Gerçekler, bilişim teknolojileri kullanılarak işlenen suçlarla mücadele kapsamında yapılan hukuki çalışmalara değindi.

birliklilik müessesesine daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Kurum kanununun adının Adli Birliklilik Kurumu Kanunu, kurumun adının da Adli Birliklilik Kurumu şeklinde değiştirilmesi hususu tartışılmalıdır” diye konuştu.

2659 sayılı kanun ile kurulan Adli Tıp Kurumu’nun her alanda birliklilik yapabilme yetisine sahip olması gerektiğinin altını çizen Gerçekler, “Adli Tıp Kurumu’nda faaliyet gösteren mevcut birimler, son zamanlarda meydana gelen ihtiyaçları karşılayabilecek durumda değildir. Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler sonucunda özellikle adli bilişim alanındaki ihtiyaçlar dikkate alındığında,

Uygulama alanında içtihat ve mevzuatların da gelişmesi ve bunun kesintisiz olarak sürdürülmesi gerektiğini bildiren Gerçekler, yargılama faaliyetlerinin uzun sürmesindeki en önemli etkenlerden birinin tebligatların uzun sürmesi olduğunu belirterek “Bunun önüne geçilmesi için düzenlemeler, yasa tasarıları ve kanunlar düzenlenmeli. Kurumsal anlamda yeteri kadar farkındalığın oluştuğunu

HOŞGELDİNİZ

*Hukuk için Bilişim,
Bilişim için Hukuk...*

HOŞGELDİNİZ

*Hukuk için Bilişim,
Bilişim için Hukuk...*

JUNE 9-11 HAZİRAN

İnternet özgür mü?

Alemdar, İnternet'teki özgürlük konusunu bir "ütopya" olarak değerlendirirken İnternet mevzuatının misyonunu tamamladığını belirten Gürkaynak, mevzuatın dinamizm göstermesi gerektiğini savundu.

Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı'nın "İnternet Özgür mü?" konulu açılış paneli, TBD Başkanı Turhan Menteş başkanlığında düzenlendi. Panele Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Korkmaz Alemdar, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'ndan (TİB) Dr. Doğan Kılınç, ELİG Hukuk Bürosu'ndan Avukat Gönenç Gürkaynak ve Avukat Fikret İlkiz konuşmacı olarak katıldı.

"İnternet: Kim için, ne kadar özgürlük?" başlıklı sunumuyla Korkmaz Alemdar, "İnternet özgür

mü?" sorusuna verilecek "Evet" yanıtının "bir şaka ve bir yanılgı" olacağını belirttiği eleştiri dozu yüksek konuşmasında, birikimiyle yol göstermeye çalışacağını vurguladı. İnternet'i kimin yöneteceği sorusunun önemine işaret eden Alemdar, Cenevre ve Tunus'ta yapılan toplantılarda İnternet'in yaygınlaştırılması kararları alındığını bildirerek, "İnternet'i kimin yönettiği aşikâr, parayı veren yönetiyor" dedi.

Kapitalizmin tüm iletişim araçlarını geliştirdiği, değiştirdiği ve yararlar sağladığını anlatan

Alemdar, İnternet'in insanlık tarihinin en büyük denetleme aracı olduğuna dikkat çekerek şunları söyledi:

"İnternet, çağımızda herkese yarar sağlıyor. Fakat sağlanan yarar, gruplar arasında dengeli değil. Bunu ölçmek de mümkün değil. İnternet'te yapılan her işlem başka kişiler tarafından denetlenebiliyor. İnternet'teki özgürlük konusu da bir ütopyadır. İnternet özgür mü? Buna 'Hayır' desem inanmayacaksınız, ama bir özgürlük alanının kullanılması için maddi koşulların da yaratılması çok önemlidir. İnternet, aslında onu tepeden yöneten insanların verdiği ölçüde bir özgürlüktür. İnterneti düşünür, konuşurken hayaller peşinde teknoloji hayranı ve teknolojiye tüketen insan topluluğu olarak değil bunun ne anlama geldiği, ne ölçüde kullanılabildiği ve ne ölçüde hareket alanı bıraktığı meselesi üzerinden düşünmek zorundayız."

Dr. Doğan Kılınç, "İfade Özgürlüğü'nün Sınırları" başlıklı sunumunda ifade özgürlüğünün temel olarak tarihsel gelişimini anlattı. Ulusal devletlerin ifade özgürlüğünü korumak zorunda olduklarına işaret eden Kılınç, İnternet dünyasında da özgürlüklerin korunmasının esas olması gerektiğini belirtti. İfade özgürlüğünün önemini vurgulayan Kılınç, "İfade özgürlüğü, demokratik toplumun olmazsa olmazlarından ve sağlıklı bir şekilde kullanılmalıdır. Genelden çok farklı hatta şok edici fikirlere karşı bile ifade özgürlüğü hakkı tanınmalıdır" dedi.

Mevzuatımız yerden yere vurulacak bir mevzuat değil

“Türk İnternet Hukuku Uygulamasının ve Mevzuatının Evriminin İlk Dönemini Tamamlaması İçin Öneriler ve Gözlemler” başlıklı sunumundan önce yapacağı değerlendirmelerin Google’ın avukatı olduğu için farklı yorumlanmaması gerektiğini belirten Avukat Gönenç Gürkaynak, hukukçu ve akademisyen kimliklerinin bulunduğunu kaydederek Google adına açıklama yapmadığını söyledi ve somut bazı önerilerde bulundu.

Türk hukukunun evrimini tamamlamasını istediğini bildirerek, arama motorlarının İnternet’in hamisi ve sahibi gibi görülmesi anlayışından vazgeçilmesi gerektiğine işaret eden Gürkaynak, şunları söyledi: “Arama motorları, İnternet’te her ne ters gidiyorsa bunun çözmekle sorumlu

değildir. Arama motoru, yer sağlayıcı, içerik sağlayıcı değildir, arama yapar. İnternet’te görüntülerinin kaldırılmasını isteyen kişi, bunu arama motorundan değil, İnternet’e sunan adresten kaldırtmalı. Bize arama motoruna anahtar kelimenin verilmesi suretiyle belli konuların çıkmaması talebiyle geliniyor. Bu da mümkün olan bir şey değil. Arama motoru içerik sağlayıcı kabul edilemez” diye konuştu.

İnternet mevzuatının son derece düzgün bir mevzuat olduğunu, ancak süresini, misyonunu tamamladığını ifade eden Gürkaynak, konuşmasına şöyle devam etti:

“Tökezlediğimiz yerler bellidir. Buradan yola çıkarak dengeleme faaliyeti yapılmalı ve buna uygun adımlar atılmalıdır. Aksi takdirde dinamizmi kaybeden bir mevzuat, unsurlarını da kaybeder. İnternet mevzuatımız yerden yere vurulacak bir mevzuat değil. İnternet mevzuatı

çok başarılı bir uygulamalara imza atmıştır. Ancak son tahlilde bu mevzuat, İnternet’le beraber akabilen dinamik bir mevzuat olmak zorundadır. Sabitleyen bir mevzuat, İnternet’in doğasındaki akışkanlığa aykırıdır. Mevzuatın dinamizm göstermesi gerektiğini düşünüyoruz.”

İfade özgürlüğü konusuna da değinen Gürkaynak, “İfade özgürlüğü gibi bir mistik değeri, buradan tanımlamayla bu işe girerseniz arkada pek bir şey kalmıyor. Her zaman herkesi rahatsız eden bir şey olabilir. Hassasiyetleri son derece yüksek ve sayısız unsurlu, listeli olan Türkiye gibi ülkelerde -ki bu hassasiyetler yerlidir, yersizdir bunu tartışmıyoruz- uzun bir yasak listesini baş tacı edip, ‘Bundan arta kalanlar ifade özgürlüğü olsun’ diyemezsiniz” diye konuştu.

Konuşmanın sonunda bir dinleyicinin “katalog suçlarını sayma” yöntemiyle ilgili görüşünü sorduğu Gürkaynak, “Bu tür alanlarda sayma yönteminin sakat olduğunu ve sayma yöntemine girilince, sorun patlak vereceğini düşünüyoruz. Konuyla ilgili bir kıvraklık sahası bırakılsaydı, bugünkü sonuçlardan 40 kat iyi sonuç ortaya çıkardı diye düşünüyorum” ifadesini kullandı.

Avukat Fikret İlkiz, ise “Özgürlükler ve Tehlike Suçları” başlıklı sunumunda İnternet’te yasaklar yerine önleyici ve caydırıcı önlemler getirilmesini gerektiğini belirtti. Kişisel verilerin gizliliğinin tartışılması gereken önemli bir konu olduğuna dikkat çeken İlkiz, gerekli düzenlemeler yapılmazsa “panik mevzuatı” yaşanacağını ve “sınırlandırmanın sınırının” tartışıldığını söyledi.

Adalet Bakanlığı'nda "Bilişim Suçlarıyla Mücadele Birimi" oluşturulmalı

Etkin soruşturma ve cezalandırma için mahkemelere ihtisaslaşma getirilmesi istenirken Adalet Bakanlığı'nda bir birim oluşturması ve birimin yıllık değerlendirmelerini kamuoyu ile paylaşması önerildi.

Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı kapsamında 10 Haziran 2010'da İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekan Yardımcısı Prof. Dr. Durmuş Tezcan başkanlığında "Bilişim Suçları ile Mücadele ve Önlemede İşbirliği" çalıştayı yapıldı. Çalıştay sonuç bildirgesinde şu kararlara yer verildi:

*Adalet Bakanlığı ilk aşamada bir genelge yayınlarak Bilişim suçları ile mücadelede konusunda temel ilkeleri belirlemeli.

*5651 sayılı yasanın 3 ve 5. maddelerinin etkin olarak hayata geçirilmesi için ilgili makamlar harekete geçirilmeli.

*Bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmalarına acilen hız verilmeli.

*Etkin soruşturma ve cezalandırma konusunda mahkemelerde yaşanan sıkıntıları gidermek üzere başta büyük şehirler olmak üzere ihtisaslaşma getirilmesi zorunludur.

*Mevcut uluslararası sözleşmelerin ışığında işbirliğinin güçlendirilmesi ve siber suçlar sözleşmesi gibi sözleşmelere taraf olunması zorunluluk olarak görülmektedir.

*Bilişim suçlarıyla mücadele ve işbirliğinde özel hayatın korunması ile ilgili konu ve haklar ihmal edilmemelidir.

*Bilişim suçlarının bir kısmı (özel hayata ilişkin) şikâyetle bağlı suçlar olduğundan bunlarla mücadele konusunda mağdurların konudan haberdar edilmesini sağlayacak bir ortam yaratılmalıdır.

*Başka ülkelerden örnek alınarak Adalet Bakanlığı bünyesinde "Bilişim Suçlarıyla Mücadele Birimi" oluşturulmalı ve bu birimin yıllık değerlendirmeleri kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

*Bilişim suçlarıyla mücadelede ihtiyaç duyulan IP ve benzeri bilgilere ulaşma ve gerekli önlemlerin alınmasında kurumlar arasında işbirliği sağlanmalıdır.

*Bilişim suçlarıyla mücadele sadece kamunun yapacağı bir konu olmadığından özel sektörün de üzerine düşen görevleri yerine getirmesi için daha somut adımlar atılmalıdır.

Türkiye'nin IPv6'ya geçişi hızlandırmalı

ODTÜ' Atilla Özgüt ve Türkiye Barolar Birliği'nden Oya Günendi Yağan başkanlığında toplanan "Alan Adları ve IPv6" çalıştayında da önce IPv6'nın tarihçesi, sonra Avrupa ve Türkiye'deki gelişmelerle mevcut durumdan söz edildi ve son olarak da gündemde de yer alan İnternet Adları Yönetmeliği Taslağı ele alındı.

Alan Adları Yönetimi'nin ODTÜ'den alınması ve alınış şeklinin eleştirildiği Çalıştay'da ayrıca İnternet Adları Yönetmeliği Taslağı çalışmalarında ODTÜ Nic.tr Yönetimi'nden bilgi transferi, ilgili kurumlardan ise eleştiri talep edildiği dile getirildi. Sonuçta, elde edilen bilgi ve eleştirileri de dikkate almadan hazırlanan İnternet Adları Yönetmeliği Taslağı'nın, tr. Alan Adları tahsis ve uyuşmazlıklarının çözümü konusunda yeterli olamayacağı ileri sürüldü. Çalıştayda ayrıca Türkiye'nin IPv6'ya geçişi hızlandırması gerektiği sonucuna varıldı.

TBMM'den Hakkı Köylü'nün başkanlığında gerçekleştirilen "Kişisel Veriler" çalıştayında ise bu konuda çalışmak üzere içinde yargı kökenli ve seçilecek kişilerin niteliklerinin belirlendiği bağımsız bir kurum oluşturulması ve kurumun vaka bazlı çalışması gerektiği vurgulandı.

AB'nin yeni veri koruma direktifi, Kasım'da yayınlanacak

Kişilik haklarının “tekelci” bir özellik taşıdığı ve korunmasının bir zorunluluk olduğu vurgulanılan panelde, AB'nin hazırladığı yeni veri koruma direktifinin ilk taslağının Kasım 2010'da yayınlanacağı bildirildi.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Başkanı Erdal Sanlı'nın yönettiği “İnternette Kişilik Haklarının Korunması ve Kişisel Veriler” paneli, Uluslar arası Bilişim Hukuku Kurultayı'nın üçüncü günü öğleden sonra düzenlendi. Panelin açılışında konuşan Başkan Sanlı, teknolojik gelişmelerin insan yaşamına kattığı kolaylıkların yanında katlanılması zor durumlar da getirdiğini ve özellikle kişilik haklarını zedeler bir hale geldiğini belirtti.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi üyesi Mustafa Kıcalıoğlu, “İnternet'te kişilik haklarının özel hukuk açısından korunması” başlıklı sunumunda, İnternet yasasında kişilik haklarına ilişkin yasal düzenleme olmadığını, kişilik haklarının Medeni Yasa'nın 24 ve 25. maddeleri ile korunduğunu, cezaların ise Borçlar Kanunu'nun 49. maddesinde düzenlendiğini bildirdi. Kişilik haklarının “tekelci” bir özellik taşıdığını belirten Kıcalıoğlu, bu hakkın korunmasının bir zorunluluk olduğunu söyledi. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi Tetkik Hâkimi Necati Meran ise “İnternet'te kişilik haklarının ceza hukuk açısından korunması” başlıklı sunumunda, bilişim suçları ile İnternet yoluyla işlenen suçların birbirinden ayrı olduğunu anlattı ve 5651 sayılı yasanın birçok eksiklik ve hatayı içinde barındırdığını bildirdi.

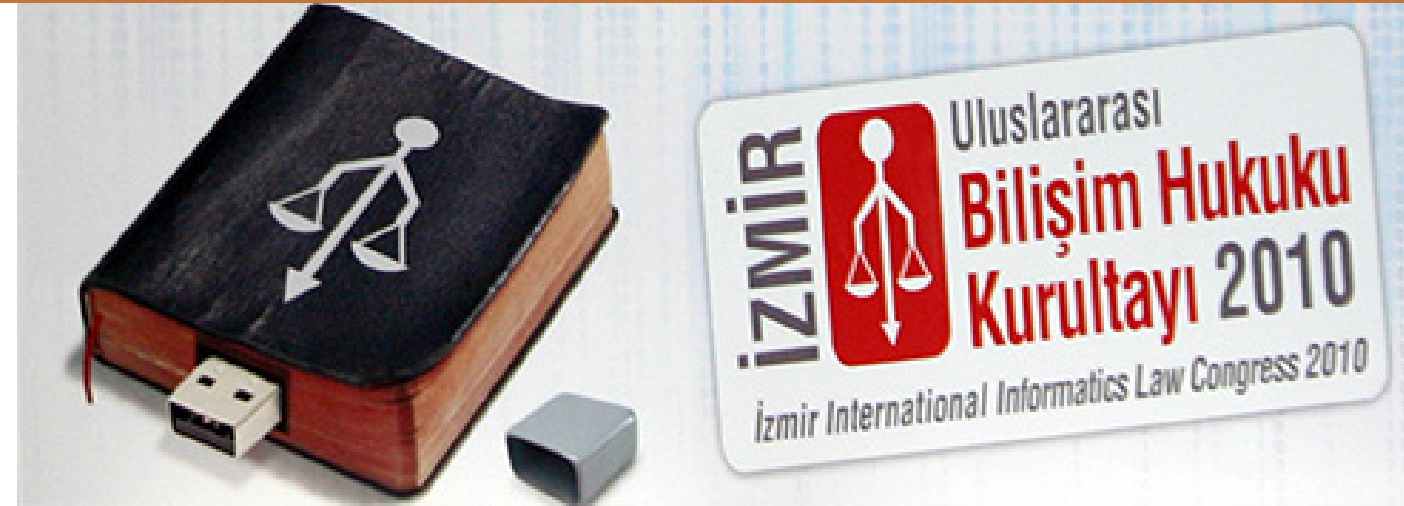
Finlandiya Lapland Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ahti Saarenpaa ile Finlandiya kişisel veri

Ombusmanı Reijo Aanio panelde ortak bir sunum yaptılar.

AB'den yeni bir veri koruma direktifi

Veri koruma sistemleri hakkında bilgi veren Saarenpaa, özel hayat ve veri korumanın insan hakkı olduğunu belirterek kendi kişisel veri direktifine sahip olan Finlandiya'nın yaptığı çalışmalardan söz etti. Facebook'u “sosyal olmayan bir medya” olarak değerlendiren Saarenpaa, kendi yönetimini kuran Google'ı ise, kişisel verilen açısından “canavar” olarak gördüğünü söyledi. Son 10 yılda 200'den fazla yeni bilişim kavramının yaşamamıza girdiğini belirten Saarenpaa, daha fazla bilişim ve hukuk uzmanına ihtiyaç olduğuna dikkat çekti. Avrupa Birliği'nin (AB) yeni bir veri koruma direktifi hazırladığını anlatan Saarenpaa, ilk taslağın Kasım 2010'da yayınlanacağını ve AB'nin 2-3 yıl içinde yeni bir direktife sahip olacağını duyurdu. Özellikle arama motorlarının nasıl düzenleneceğine ilişkin alanda bir boşluk olduğunu kaydeden Saarenpaa, altyapı ve veri koruma hukuku ile ilgili bir mevzuat istediklerini belirtti.

Bağımsız ombusman ve Veri Korumu Kurulu üyesi olan Aanio, çalışmalarını nasıl yürüttüğünü anlattı. İnternet'in temel bir hak olarak görülmesi ve düzenlemelerin buna göre yapılmasını isteyen Aanio, Google'ın arama hizmeti nedeniyle İnternet'in yaygınlaştığını ve cep telefonlarına bile girdiğini anımsatarak

Avrupa Veri Koruma Topluluğu'nun bu gelişmelerden çok rahatsız olduğunu söyledi. Bilişim uygulamalarının mahrem bir şekilde tasarlanması gerektiğini, kişilerin kişisel bilgilerini verdikleri şirketlere güvenmek istediklerine işaret eden Aanio, Veri Korumu Kurulu olarak tüm yeni hizmetlerin varsayılan mahremiyet alanlarının olması gerektiğine inandıklarını ve bunun sağlanmasını istediklerini kaydetti.

Prof. Dr. Hans Jurgen Garksa ise “Almanya ve AB'deki kişisel verilerin korunması hukukunda yeni yenilimler” başlıklı sunumunda, Avrupa'daki gelişmelerden söz etti ve Almanya'daki mevcut yasal duruma ilişkin bilgiler verdi. Verinin bütünlüğü ve veriye erişim konusunun tartışıldığını anlatan Garksa, Anayasalarında veri koruma ile ilgili bir yasalarını olmadığını söyledi.

Bilginin korunma ve imhasında Türkiye, AİHM kriterlerini karşılıyor

Uluslar arası Bilişim Hukuku Kurultayı'nın ikinci günü öğleden sonra İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekan vekili Prof. Dr. Bahri Öztürk'ün başkanlığını yaptığı “Koruma Tedbirleri” paneline ise Adalet Bakanlığı'ndan Dr. Mustafa Taşkın ile

İbrahim Zengin, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'ndan (TİB) Dr. Mustafa Taşkın ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nden (EGM) Yunus Bal katıldı.

Panelde konuşan Taşkın, iletişimin denetlenmesi konusundaki AİHM kriterleri ve Türkiye'deki mevzuata ilişkin açıklamalarda bulunurken bilginin korunması ve imhası konusunda Türkiye'nin AİHM kriterlerini karşıladığını bildirdi. TİB'in uygulamaları hakkında bilgi veren Yılmaz ise, güvenlik ve haberleşme hürriyetinin korunması noktasında dengeyi korumaya çalıştıklarını anlattı. “Adil yargılanma kişi için bir hak, adil yargılama ise devlet için bir görevdir” diyen Zengin, koruma tedbiri olarak erişimin engellenmesinin de katalog suçlar arasında olması gerektiğini belirtti. “Bilgisayarlarda arama” başlıklı sunum yapan Bal ise, bilgisayarların laboratuvarlarda incelenmesi gerektiğini, tüm verilerin yedeklenmesinin mümkün olmadığını ve suç içeren verilerin iade edilmesini doğru bulmadığını söyledi.

Yeni Ceza Yasası'nın özgürlükçü bir uygulama olduğunu ancak uygulanmadığını vurgulayan Panel başkanı Öztürk, şifre veya bilgiye ulaşamadığı gerekçesiyle bilgisayarların laboratuvarlara götürülmesinin kolaylık olduğunu bildirdi.

Güvenli İnternet için bilinçlenme önemli

Uzmanlar güvenlik konusunda STK'ların da desteğiyle bilinçlendirme çalışmalarının önemine dikkat çekerken güvenli İnternet kullanımı için şifrelerin üç ayda bir değiştirilmesi önerildi.

Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı'nın ikinci gününde Teknoloji Bilgilendirme Platformu'nun (TBP) desteğiyle "İnternet Güvenliği" paneli gerçekleştirildi. Panelde konuşan uzmanlar, kamunun ve vatandaşların internet güvenliğini konusunda nasıl hareket etmesi gerektiğine dair önemli mesajlar verdiler.

Yargıtay 11. Ceza Dairesi Üyesi Kubilay Taşdemir'in oturum başkanlığı yaptığı panelde Gazeteci Fusun Sarp Nebil, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) İletişim Uzmanı Mehmet Sarı, Başkent Üniversitesi Öğretim Görevlisi Çığır İlbaş ile TBP ve TEDER Başkanı Serhat Özeren konuşmacı olarak katıldılar.

Panelin ilk konuşmacısı olan Gazeteci Nebil, İnternet'in bilinçli ve ne yaptığını bilerek kullanılması gerektiğini, regülasyonu sektörün kendi başına yapmasının çok daha tercih edilebildiğini ancak Türkiye'de bunun başılamadığına değindi. TİB uzmanı Sarı ise

5651 sayılı yasa ile 9 katalog suç ve bunlar için yaptırımların belirlendiğini belirtti. Bilgiye kolay ulaşılabilmesi için önemini kaybettiğini ve İnternet'in tercih kolaylığını artırdığını anlatan Sarı, İnternet üzerinden web siteleri aracılığıyla güvenlik konusunda bilinçlendirme ve bilgi verme çalışmaları yapılması gerektiğini vurgulayarak şunları söyledi:

"İnternetin güvenliği konusunda kamuda 20 kişi ile bilinçlendirme çalışması yapamayız. Sivil toplum örgütlerinin desteği bu noktada öne çıkmaktadır. Biz internet ile çok yeni tanıştığımız için bilinçlendirme çalışmaları kurumlar arasında dağınıklı ortaya çıkıyor. Bu da elbette kamunun görevi ve bu konuda eksiklerimiz olduğunu düşünüyoruz. İnternetin güvenli kullanımının ve bilinçlendirme konusunda eğitimin yeri çok önemli. Uluslararası alanda bazı ülkeler bunu müfredatına koymuş. Bazı ülkeler öğretmenleri eğitiyor. Türkiye'de

ise hazır olmamıza rağmen henüz bu süreci başlatamadık."

"Şifrenizi 3 ayda bir değiştirin"

Bireylerin İnternet güvenliği için alması gereken en önemli önlemin şifreler olduğuna dikkat çeken Başkent Üniversitesi Öğretim Görevlisi İlbaş, şifreler belirlenirken dış fırçası modelinin en fazla tavsiye edilen model olduğunu bildirdi. Sağlık için dış fırçasının üç ayda bir değiştirilmesi gerektiğini vurgulandığını anımsatan İlbaş, güvenli İnternet kullanımı için de şifrelerin üç ayda bir değiştirilmesi gerektiğinin altını çizdi. İlbaş, "Kullanıcılar için güvenli İnternet, bilinçlenme ve gelişmeleri takip etme dışında reçetesi olmayan bir kavram" dedi.

Erişim şifresi tanımlanmayan bir modemden 253 bilgisayarın izinsiz olarak bağlanabildiğini belirten İlbaş, ADSL kablosuz modemlerin mutlaka şifre ile kullanılmasını önerdi ve şifrelerinin paylaşılmaması uyarısında bulundu. "Bireyler önlem almadıkça İnternet güvenli mi?" sorusuna verilecek yanıtın kesinlikle "Hayır" olduğuna değinen İlbaş, sözlerini şöyle sürdürdü: "İnternet, başlangıçta erişimin kesintisiz olabilmesi için düşünülmüş askeri bir projedir. Budahası sivil kullanıma açıldı ve son derece hızlı büyüdü. 30 yıldır aynı iletişim protokolünü kullanıyoruz. IP adresleri tükenmek üzere. İnternette güvenlik ile kullanım arasında ters orantı var. Güvenlik için alınan önlemler kullanmayı zorlaştırıyor. Bankacılık işlemleri

buna örnek gösterilebilir. İnternet'in güvenliği için yapılan çaba beraberinde konforu da azaltıyor. İnternet'i güvenli hale getirmeden önce bütün kritik iş süreçlerini İnternete taşıdık. Başlangıçta bilişim mevzuatımız da yoktu. Zaman geçtikçe hem teknik hem de hukuksal açıdan buradaki açıkları kapatmaya çalışıyoruz."

Teknoloji Bilgilendirme Platformu Başkanı Özeren ise bilgisayar ve İnternet güvenliği, uluslararası gelişmeler ve bireylerin alması gereken önlemler ve hakkında bilgi verdi. Özeren, platformun hazırlayıp dağıttığı "İnterneti Bilinçli Kullanmak için Öneriler" kitabında da yer alan şu noktalara dikkat çekti:

- **Şifreleri paylaşmayın**
- **Kişisel bilgilerinizi paylaşmayın**
- **Bankacılık işlemlerine dikkat edin**
- **Bilgisayarı evinizin salonuna koyun, İnternet'i çocuklarınızla beraber kullanın**
- **Bilgisayarınıza güvenlik programını yükleyin ve güncel tutun**
- **Bilgisayarınızın güvenlik ayarlarını asla düşürmeyin**
- **Kullanırken sağlığınız için önlem alın**
- **Tarifelerinizi bilinçli seçin**

Kalkan: Baz istasyonları kaldırılсын tepkisi doğru değil, içimiz rahat...

v Bilimsel verilerin baz istasyonlarının yaydığı elektromanyetik dalga şiddetinin düşük olduğunu belirtilirken Türkiye genelinde 45 bin 479 adet baz istasyonu olduğu ve bunların 32 bin 140 tanesinin denetiminin yapıldığı bildirildi.

Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı'nda Teknoloji Bilgilendirme Platformu, 10 Haziran 2010'da "Baz istasyonlarının Hukuki Boyutu, İnsan ve Çevre Etkileşimi" konulu panel gerçekleştirdi. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı Tayfun Acarer'in de çağrılı konuşmacı olduğu panel, Yaşar Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ali Ulusoy başkanlığından gerçekleştirildi. Panelde İstanbul Üniversitesi'nden Prof. Dr. Tunaya Kalkan, "Sağlık açısından değerlendirme", BTK İzmir Bölge Müdürü Namık Aşıla, "Teknik düzenlemeler ve denetlemeler" ve Ankara Barosu'ndan Avukat Alya Özge Çakmak ise "Kararların Değerlendirilmesi" sunum yaptı. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Biyofizik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kalkan, Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslararası Kanseri Araştırmaları Ajansı'nın desteğiyle geniş kapsamlı araştırma yürüten Interphone Çalışma Grubu'nun yakın zamanda açıkladığı rapor sonucunun, cep telefonlarının kansere yol açtığına ilişkin kesin bir sonuca varılmadığını ortaya koyduğunu anımsattı.

Baz istasyonlarının hücrel bir sistem olduğuna değinen Kalkan, baz istasyonu ne kadar azsa cep telefonun ona ulaşmak için o kadar "bağırmak" zorunda kalacağını ve şiddetinin artacağını vurgulayarak "Bu nedenle 'Baz istasyonu kaldırılсын' tepkilerini doğru bulmuyoruz. Bu teknoloji vazgeçilebilir bir teknoloji değil ve biz bununla yola devam edeceğiz. Bilimsel veriler bu değerlerin insan

sağlığına etkisi olmadığını söylüyor. Bu konuda bilimsel olarak içimiz rahat. Bu konuda oluşan Elektrofobi, asıl korkulması gereken şeydir" diye konuştu.

Sadece baz istasyonlarının değil elektronik cihazların tümünün elektromanyetik dalga yaydığını anlatan Kalkan, teknolojinin hızlı ilerlediğini bugünkü koşullarda baz istasyonları için belirlenen limit değerlerin 41 V/M olduğunu kaydetti.

Kalkan, elektromanyetik alanların insan sağlığına etkileri konusunda uzaklık, frekans, şiddet ve maruziyet süresi gibi etkenlerin önemli olduğunu altını çizdi. Bu noktada baz istasyonlarının şiddetinin hayli düşük olduğuna vurgulayan Kalkan şunları söyledi:

"İlk cep telefonlarında yapılan ölçümlerde elde edilen değer 50'de biri dünya tarafından sınır değeri olarak kabul edilmiştir. Şu an Türkiye'deki cep telefonlarının ve baz istasyonlarının elektromanyetik ölçüm sonuçları 1-2 volt/metre sonuçları vermektedir. Bu durumda baz istasyonlarının zararı yokun altındadır."

"4-5 volt/metrenin üzerinde değere rastlamadık"

BTK İzmir Bölge Müdürü Namık Aşıla panelde yaptığı konuşmada, baz istasyonlarının hücre yapısı nedeniyle gücün, belirlenen dünya standartlarının daha aşağı seviyelerine düştüğünü belirtti.

Dünyada 40 v/m olarak belirlenen limit değeri Türkiye'de 10v/m'ye çekildiğini anımsatan Aşıla, şöyle konuştu:

“Baz istasyonlarının standartlara uygun şekilde kurulumu için BTK tarafından yetki veriliyor. Kurulum esnasında ve sonrasında bölge müdürlükleri tarafından sürekli denetim yapılıyor. Gerek fiziki şartlar gerek teknik şartlara uygun olup olmadığını denetliyoruz. Dünya da insan sağlığı kriter alınarak belirlenmiş limit değerlere uygun olup olmadığına bakıyoruz. Denetleme oranımız yüzde 95 üstündedir. Bugüne kadar 4-5 V/M değerini geçen istasyona rastlamadık.”

Aşıla ayrıca, Türkiye genelinde 45 bin 479 adet baz istasyonu olduğunu ve bunların 32 bin 140 adet yani yüzde 90’ının denetiminin yapıldığını söyledi. İzmir Bölge Müdürlüğü’nün 11 ilden sorumlu olduğunu anlatan Namık Aşıla, son altı ayda 88 bin 100 noktadan ortam ölçümü aldıklarını belirtti.

Konuya hukuki boyutta Yargıtay ile Danıştay’ın baktığına değinen panel başkanı Prof. Dr. Ulusoy, Yargıtay’a intikal eden uyuşmazlıklara genellikle 4. Daire’nin baktığını bildirirken Danıştay 13. Dairesi kararları ile içtihat farkları olduğunu anlattı. Ulusoy, “Yargıtay, sağlığa zararlı olduğu yönünde bir içtihadı sahip ve şehir dışına çıkarılmasını istiyor. Bu konuda yönetmeliğin belirttiği limit değerlerin aşılmış olması Yargıtay için bir veri değil. Bilirkişiye başvuruyor. Uyuşmazlığın çözülmesinde yönetmeliğe değil, yasaya bağlı kalınmasını istiyor. Danıştay ise daha ziyade yönetmelikteki değerler aşılmamış ise davayı reddetme eğilimi gösteriyor” değerlendirmesinde bulundu.

Bunun üzerine dinleyiciler arasında bulunan Yargıtay temsilcileri söz alarak, konuyla ilgili bilirkişilerin daha ziyade baz istasyonlarının zararlı olduğunu dile getirdiğini belittiler. Bazı dinleyiciler de kimi sağlık uzmanlarının baz istasyonu ve cep telefonlarının sağlığa zararlı olduğunu söylediğini, bu konuda anlatılanlara inanmakta güçlük çektiklerini söylediler. Konu hakkında farklı görüşler dile getirilirken daha geniş katılımlı ve karşıt görüşlü bilim adamlarının da bulunacağı bir toplantı talep edildi.

Mayıs 2007’de çıkmasına rağmen bugün ihtiyaçları karşılamaktan uzak olduğunu bildirdi. Amerika’da konunun 2000’lerin başında gündeme geldiğini anlatan Coşkunoglu, Türkiye’de İnternet’ten anlayan fazla hukukçu olmadığını belirterek “Abant, Kartepe kriterleri gibi birtakım kriterler ile konu artık en azından tartışılmaya başlandı. Ama Türkiye’de hâlâ bir tanım eksikliği var” dedi. ABD ve AB’nin İnternet’i sansüre varmadan düzenlemek için çaba gösterdiğine işaret eden Coşkunoglu, Türkiye’nin de İnternet’i bu şekilde regüle edecek çalışmalar yapmasını, diyalog içinde sorunlara çözüm aramasını istedi.

Bilişim ve Hukuk Forumu: Hukukçular bilişim, bilişimciler hukuk öğrenmeli

Hukuk ve bilişimcilerin işbirliği geliştirmelerinin bir zorunluluk olduğunu vurgulanırken bilişimcinin hukuk bilmesi durumunda işlerin çok daha kolay çözüleceği ve yazılım üretiminde dışkaynak işbirliklerinden uzak durulması gerektiğine dikkat çekildi.

Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı’nın kapanışı “Bilişim ve Hukuk Forumu” ile yapıldı. Türkiye Bilişim Derneği’nin (TBD) kurucu üyelerinden Uğur Yüce’nin yönettiği forumda, bilişimdeki hızlı gelişmeler nedeniyle halihazırdaki kanunun yetersiz olduğunu savunan konuşmacılar, hukukçu ve bilişimcilerin karşılıklı olarak konuları öğrenmesi gerektiğinin altını çizdiler.

Forumda ilk söz alan CHP Uşak Milletvekili Osman Coşkunoglu, 5651 sayılı kanunun

TBD: hukukçuları bilişimci, bilişimcileri de hukukçu yapma peşindeyiz

TBD Yönetim Kurulu Üyesi İlker Tabak, derneğin bilişim ve hukuk konusunda yürüttüğü çalışmalara değinirken 1989’da Bilgisayar ve Hukuk Çalışma Grubu’nu kurarak bu alana olan ilgilerini gösterdiklerini söyledi. Bilişim toplumuna giderken disiplinlerarası yatay bir sektör olan hukuk ve bilişimi bir arada gördüklerini anlatan Tabak, TBD olarak milletvekillerini bilişimci yapabilir miyiz diye düşündüklerini ve 2000’lerde TBMM’de Bilgi Teknolojileri Grubu’nun oluşumuna katkı verdiklerini anımsattı. O dönem “bilişimcileri milletvekili yapmaya” karar verdiklerini kaydeden Tabak, artık yasa yapımcıları bilişimin neferi haline getirdiklerini, yasaların uygulanması konusunda hukukçuları bilişimci, bilişimcileri de hukukçu yapma peşinde olduklarını bildirdi. Tabak, Bilişim Bakanlığı’nın olmasını istedikleri ve desteklediklerini belirterek sözlerini tamamladı.

Bilişimin “sosyal bir olgu” olduğunu kaydeden Microsoft Genel Müdür Yardımcısı Cemal Akyel ise, bilişimin teknoloji tarafında daha iyi hizmet verebilmesinin sosyal yönünün gelişmesine bağlı olduğunu belirtti. Farkındalık kavramının

Murat Ihlamur

altını çizen Akyel, “İlgililerin teknolojilerdeki gelişmelerle ilgili farkındalıkları olması gerekir. Ancak bu sayede sosyal sistemler tasarlanabilir ve regülasyonlar ortaya konabilir. Teknolojik gelişmelerin ve bu pazarın ihtiyaç duyduğu regülasyonları önceden görüp ona ilişkin düzenlemeler yapılmalı. Ortaya çıkan hukuki durumlara ilişkin gelişmeler de yakından izlenmeli” diye konuştu.

Tüm İnternet Derneği (TİB) Başkanı ve türk. internet.com haber sitesinin sahibi Fusun Sarp Nebil, hukukla bilişimin artık birbiriyle ilişkilerinin problemlerin çözülmesi noktasında her zamankinden daha önemli hale geldiğini anlattı.

Bilişim ve hukukun yakınsaması bir fırsat

Hukukun çok fazla yoruma dayandığını bilişimin

ise çok hızlı değiştiğine değinen Netsis Yönetim Kurulu Başkanı Murat Ihlamur, bilişimci ve hukukçuların bir an önce birlikte çalışıp yaşanan problemleri hızlı bir şekilde aşması gerektiğine işaret etti. Hukuk ve bilişimcilerin belli düzenlemeler konusunda işbirliği geliştirmelerinin bir zorunluluk olduğunu altını çizen Ihlamur, aksi takdirde Türkiye’nin bilişimle kalkınmasında da sıkıntı yaşanacağını, teknolojinin gerektirdiği değişim, gelişim ve düzenlemelerin bir an önce gerçekleştirip uygulanmaya konulması gerektiğini vurguladı. Yazılıma hizmet olarak bakıldığını oysa lisans olarak bakılması gerektiğini bildiren Ihlamur, “Bilişim ve hukukun yakınsamasını bizi ileriye götürecek bir fırsat olarak görüyorum” dedi. TOBB ve Maliye Bakanlığı’nın yazılımı “hizmet”, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın ise “mal” olarak gördüğünü bildiren TOBB Yazılım Sektör Meclis Başkanı Mehmet Akyelli, Türkiye’de yazılım üretimi ile ilgili yasalarda daha alınacak çok yolu olduğunu söyledi.

Yazılım üretim süreci, kullanılması, satılması, kodlama, teslim, versiyon takibi ile ilgili düzenlemelerin eksik olduğunu belirten Akyelli, özellikle kaynak kodlarının korunmasına ilişkin daha spesifik uygulamalar ihtiyaç duyulduğuna dikkat çekti.

Üretim yaparken gereken işbirliklerinin, düzenleme eksikleri nedeniyle çok güç gerçekleştirildiğine işaret eden Akyelli, yazılım üretim sürecinde herhangi bir uyuşmazlık durumunda başvurulacak tahkim ve hakem kurumunu mecburi kılacak oluşumlara gidilmesi gerektiğini bildirdi. Bu noktada özellikle dış kaynaklı firmalarla ortaklıkların

büyük anlaşmazlıklara gebe olduğunu anlatan Akyelli, yazılım üretiminde dışkaynak işbirliklerinden uzak durulması gerektiğini söyledi.

Google avukatı Gönenç Gürkaynak da hukukçuların zihninin gelişmesi için bilişim öğretilmesi gerektiğini, aksi takdirde çok sakat süreçlerin yaşanacağını öne sürdü. “Kesinlikle hukukçuya bilişim, bilişimciye de hukuk öğretilmeli” diyen Gürkaynak, bilişimcinin hukuk bilmesi durumunda işlerin çok daha kolay çözüleceğini söyledi.

Regülasyon konusunda esneklik gerektiğini anlatan Gürkaynak, hukukçu ve idarecinin toplumsal refah amaçlıyorsa bilişimi zapturapt altına almaması gerektiğini savundu. Aksi halde bunun kendi ayağını vurmak anlamına geldiğini dile getiren Gürkaynak, mevzuatın da “ben bu işi çözdüm” tonundan sıyrılması gerektiğine dikkat çekti.

Gönenç Gürkaynak

“Karanlığa kızmak yerine, bir kibrit yakılmalı”

Yargıtay üyesi Bakıcı, yeterli yasal düzenlemesi olmayan ülkelerde işlenen suçların sadece o ülkeye değil, diğer ülkelere de zarar verdiğine dikkat çekerken Siber Suçlar Sözleşmesi’ni hazırlayan Kaspersen, “Uluslar arası işbirliği ve eşgüdümlü çalışmaya, şimdi çok daha fazla ihtiyaç var” dedi.

Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı’nın ilk günü öğleden sonra “Bilişim Suçları ile Mücadele” konulu oturum düzenlendi. Yargıtay 11. Ceza Dairesi Üyesi Sedat Bakıcı’nın başkanlığını yaptığı oturuma, Dokuz Eylül Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Veli Özer Özbek, Kadir Has Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Mahmut Koca, Anayasa Mahkemesi raportörü Doç. Dr. Ali Karagülmez, Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele (EGM - KOM) Daire Başkanlığı, Bilişim Suçları ve Sistemleri Şube Müdürlüğü’nden Emniyet Amiri Bilal Şen, Avrupa Konseyi Siber Suçlar Sözleşmesini hazırlayan ve yazan Prof. Dr. Henrik Kaspersen ile FBI Bilişim Suçları ajanı Michelle Pirtle ve Microsoft Avukatlarından Uwe Manuel Rasmussen konuşmacı olarak katıldı.

Her yararlı buluş gibi bilişim sistemlerinin de insanların aleyhine kullanılabildiğini anlatan Yargıtay 11. Ceza Dairesi Üyesi Bakıcı, bilişim sisteminin sınır tanımadığına değindi. Birçok ülke ile bağlantılı olarak işlenen bilişim suçlarıyla mücadelede ülkelerin işbirliği yapması, olanak ve bilgilerini paylaşması gerektiğini belirten Bakıcı şunları söyledi:

“Teknolojinin insanlığın, doğanın yok edilmesi, kişisel çıkar sağlanması için kullanıldığını üzülerek görmekteyiz. İnsanlığa ve doğaya zarar verilmesini önlemek için dünya ülkeleri el ele vermeli, suçun ortaya çıkarılması, suçluların yakalanması için ortak çalışmalıdır. Benzer yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Yeterli yasal

düzenlemesi olmayan ülkelerde işlenen suçlar sadece o ülkeye değil, diğer ülkelere de zarar vermektedir. Karanlığa kızmak yerine, bir kibrit yakılmalıdır. Ne kadar çok kibrit yakılırsa, etraf o kadar çok aydınlanacaktır.”

Oturumun ilk konuşmacı olan Prof. Dr. Özbek, yaptığı sunumda TCK 245 maddede üç farklı suçun bir arada düzenlendiğini, bilişim alanında işlenen bir suç olması nedeniyle sistem güvenliğinin de korunduğunu ve karma bir nitelik taşıdığını anlattı. Doç. Dr. Koca ise “TCK 244, 142 ve 158’e ilişkin açıklamalarda bulundu. “5237 sy. TCK’da Bilişim Sistemine Haksız Erişim ve Düzenleme İhtiyacı Duyulan Konular” başlıklı sunumuyla Anayasa Mahkemesi raportörü Doç. Dr. Karagülmez, haksız erişim ve ihtiyaç duyulan düzenlemeler ve Türkiye’ye ilişkin istatistikler hakkında bilgi verdi. Bu suçun hemen her ülkede yer aldığını söyleyen Karagülmez, bilişim sisteminin kanunla tanımlanmasının doğru bir yaklaşım olduğunu belirtti. Avrupa Konseyi Siber Suçlar Sözleşmesi’nin 2. maddesinde yer alan “haksız erişim” ile bizim m etnimizin tam örtüşmediğine işaret eden Karagülmez, “sistemde kalmaya devam etmenin” de suç olarak tanımlanması gerektiğini bildirdi. Yargıtay’ın konu ile ilgili çok az kararı olduğuna değinen Karagülmez, “haksız erişim”in bilişim suçlarının ön koşulu niteliği taşıdığını, bu nedenle farkındalığın artırılması gerektiğini vurguladı.

“Bilişim Suçlarıyla Mücadelede İşbirliği” konulu sunumuyla teknoloji suçlarının

kronolojisine ilişkin bilgiler veren EGM - KOM) Daire Başkanlığı, Bilişim Suçları ve Sistemleri Şube Müdürlüğü'nden Emniyet Amiri Şen, günümüzde bilişim suçlarının da artık organize bir şekilde işlendiğine işaret ederek mağduriyetlerin arkasının gelmeyeceğinin altını çizdi. Türkiye'de suç istatistiği olmadığını belirten Şen, yer altı dünyasının sanal alemde de işbirliği yatığını ve güçlendiğini söyledi. Interpol ile sanal dünyada işlenen suçlarla

ilgili bir çalışma yapıldığını bildiren Şen, "Spam konusunda farkındalık yaratmalı ve bilinçli kullanıcı oluşturmamız. Hukuki altyapı çalışmalarını yapmalı ve bilişim alanında işlenen suçlar için gönüllülerin yardımını almalıyız. Teknolojiyi üreten özel sektör ile işbirliğine önem vermeli, yazılı mutabakatlar oluşturmamız, uzun soluklu işbirlikleri kurmalıyız" diye konuştu.

"Bilişim suçları her zaman bir adım önde"

Avrupa Siber Suçlar Sözleşmesi'ni hazırlayanlardan biri olan Prof. Dr. Kaspersen, FBI ajanı Pirtle ile birlikte ortak bir sunum yaptı. ABD'de yeni ortaya çıkan İnternet suç eğilimleri hakkında bilgi veren ve yeni yaklaşımı örneklerle anlatan Pirtle, öncelikle suçluları anlamak ve tanımak gerektiğini dile getirdi.

Bilişim suçlarının da artık organize olduğunu, mücadele konusunda ulusal işbirlikleri yapıp uzmanlarla çalıştıklarına değinen Pirtle, "Bilişim suçluları teknolojiyi çok iyi biliyor ve bizden bir adım öndeler. Tehditleri durduramayacağız ama tehditlerden korunmak için neler yapabileceğimizi öğrenmeye çalışıyoruz. Tehditleri azaltmak için yeni stratejiler oluşturuyoruz. Uluslararası işbirliğini de artırdık" diye konuştu.

Türkiye'de yasal bir ofisleri bulunduğunu ve işbirliği yapıldığını kaydeden Pirtle, 60 kişinin yakalandığını bildirdi.

Uygulamalardan söz eden Prof. Dr. Kaspersen ise, siber suç konusunda farklı tanımlar olduğunu, tatmin edici bir tanımın hâlâ bulunmadığını söyledi. Siber suçların evrim geçirdiğini vurgulayan Kaspersen, "Eskiden teknolojiye dayalı olan siber suçlar, şimdi mali kazanç ve kâr elde etmek üzere işleniyor. Cezai sorumluluğunun verilebilmesi için suçun ilk aşamalarının tespiti gerekiyor. Bu nedenle

uzman, kolluk kuvvetleri ve özel sektörün, uluslararası işbirliği ve eşgüdümlü çalışmasına şimdi çok daha fazla ihtiyaç var" dedi. İnternet'in son derece önemli olduğunu vurgulayan Kaspersen, bu alanın istismar edilmesinin, öneminin önüne geçmemesi gerektiğinin altını çizdi.

Microsoft avukatlarından Rasmussen, bilişim suçlarıyla mücadelenin son derece farklı ve teknik olduğunu belirtirken uluslararası işbirliği gerektirdiği ve insanı yönü de bulunduğunu söyledi. Teknoloji geliştikçe insanların çok daha kolay yanıltıldığına dikkat çekip bilgi sahibi olmayanların suç konusunda nasıl korunacaklarını da bilmediklerini söyleyen Rasmussen, Microsoft'un suçla mücadele konusunda yaptıklarını anlattı.

5651 revize edilmeli veya yeni bir bilişim kanunu hazırlanmalı

Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı kapsamında 10 Haziran 2010'da Askeri Yargıtay üyesi Dr. Mehmet Ali Uzun başkanlığında "5651 sayılı Kanunun Değerlendirilmesi" Çalıştayı da yapıldı.

FSEK, Medeni Kanun ve Terörle Mücadele Kanunu'ndaki erişim engelleme hükümlerinin 5651 sayılı kanun kapsamına alınması ve bunun dışında erişim engelleme kararının verilemeyeceği hükmünün konulması gerektiği vurgulanan Çalıştayda, 8 katalog suçun gözden geçirilmesi ve bir kısmının çıkarılıp yerine yeni suçlar eklenmesinin uygun olacağı kaydedildi.

Kanun kapsamında tutulması ve saklanması gereken log kayıtlarının net ifadelerle açıklığa kavuşturulması ve "Kişisel Verilerin Korunması" kanununun öncelikle kabul edilip kişisel verinin tanımı ile hangi kayıtların bu kavram içerisinde değerlendirildiğinin açıkça belirlenmesi istenen çalıştayda, zararlı içeriğin sayfadan kaldırılması için Türkiye'nin uluslararası düzeyde işbirliği düzeyini artırması önerildi. Çalıştayda, 5651 sayılı kanunun revize edilmesi veya TBD öncülüğünde bir komisyon oluşturulup yeni bir bilişim kanunu hazırlık çalışmaları başlatılması gerektiğine dikkat çekildi. "5651 Sayılı Kanunun Değerlendirilmesi" Çalıştayı sonuç bildirgesinde yer alan kararlar şunlar:

1) 5651 sayılı Kanun dışındaki özel kanunlardaki (FSEK, Medeni Kanun ve Terörle Mücadele Kanunu) erişim engelleme ilgili hükümlerin 5651 sayılı Kanun kapsamına alınması gerekir. 5651 sayılı Kanuna da "Bu Kanun hükümleri dışında diğer kanunlarda erişim engelleme ile ilgili karar verilemez" şeklinde hüküm konulmalıdır.

2) 5651 sayılı Kanunun 8 nci maddesinde yazılı katalog suçlar yeniden gözden geçirilmelidir.

Katalog suçların sayısı arttırılmaksızın, bu suçlarla ilgili erişim engelleme istatistikleri incelenerek, bir kısım suçların katalog suçlar kapsamında çıkarılması ve bu suçların yerine kamuoyunda çok sayıda ihbar konusu olan suçların (Örneğin dolandırıcılık suçları gibi) katalog suçlara ilave edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

3) Mahkemeler tarafından erişim engelleme ile ilgili bir koruma tedbiri kararı alındıktan sonra, bu tedbir kararı 2-3 yıl gibi uzun bir süre uygulamada kalabilmektedir. Erişim engelleme ile ilgili koruma tedbiri kararlarının Kanunda düzenlenecek uygun sürelerde tekrar ele alınıp gözden geçirilmesi, bu tedbirin devamı veya ortadan kaldırılması konusunda bir karar verilmesi gerekir.

4) 5651 sayılı Kanun kapsamında tutulması ve saklanması gereken log kayıtlarının, haberleşme hürriyeti ve kişisel verilerin korunması hususu da dikkate alınarak açıklığa kavuşturulmasına, "...gibi bilgileri" şeklindeki ucu açık tanımlar yerine net ifadelerle yer verilmesine ihtiyaç vardır. Bu nedenle halen TBMM'nde bulunan " Kişisel Verilerin Korunması" kanununun öncelikle kabul edilerek, kişisel verinin tanımı ile hangi kayıtların bu kavram içerisinde değerlendirildiğinin açıkça belirlenmesi gerekmektedir.

5) Öncelikle yapılması gereken, zararlı içeriğin sayfadan kaldırılmasının sağlanması olmalı, bu amaçla Türkiye'nin uluslararası düzeyde işbirliği düzeyini artırmaya yönelik girişimler yapılmalıdır (Ör. Siber Suç Sözleşmesinin imzalanması). İçerik yayından kaldırılamıyor ve erişimin engellenmesi gerekiyor ise, engelleme zararlı içeriğin bulunduğu sitenin tümünün kapatılması şeklinde değil, sadece o içerik sayfasına erişimin engellenmesi şeklinde yerine getirilmelidir. İnternet kullanıcılarının bilgiye erişim hakkı engellenmemelidir.

6) Kanunda İnternet aktörlerinin tanımlandığı kısımlar ve yükümlülükler, kamu kurumları ve Üniversiteler açısından yoruma açık hususlar içermektedir. Mevzuatın, yorumlamalara yer bırakmayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

7) 5651 sayılı Kanunun revize edilmesi veya yeni bir bilişim kanununun hazırlık çalışmaları için TBD öncülüğünde bir komisyon oluşturulup, soyut söylem ve önerilerin somut bir belgeye dönüştürülmesi sağlanmalıdır.

e-imza uygulamaları özendirilmeli

Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı kapsamında 10 Haziran 2010'da Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı Başkan Yardımcısı Mesut Orta başkanlığında "e-İmzavem-İmza Çalıştayı" gerçekleştirildi. Çalıştayda, e-imzanın yaygınlaştırılması için devlete yapılan her türlü ödemede küçüğe olsa indirimle gidilmesi ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK), e-imzalı doküman çıktılarında nasıl bir yol izlenmesi gerektiğine ilişkin bir çalışma yapılması istendi. Kök Sertifikaların arşivde tutulması uygulamaları için BTK ile TÜBİTAK'ın ortak bir çözüm geliştirip paylaşması önerilen Çalıştayda, kimlik doğrulamasında alternatif yöntemlerin belirlenip kullanılması gerektiği kaydedildi. Çalıştayda, herkese sertifika hizmeti sunmasını engelleyen uygulamanın kaldırılması, e-imza uygulamalarda standartları sağlayacak denetim mekanizması için TSE ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın birlikte bir çalışma yapılmasının gerekliliği vurgulandı.

"e-İmza ve m-İmza Çalıştayı"nın sonuç bildirgesi şöyle:

1. Elektronik imza kullanımı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de istenen seviyede talep görmemiştir. E-imzanın yaygınlaştırılması açısından devlete yapılan her türlü ödemede küçüğe olsa indirim uygulanmalıdır. Bu konuda devletin vazgeçeceği miktar, kamunun e-imza uygulamaları neticesinde elde edeceği tasarrufla karşılaştırıldığında, çok küçük kalacaktır.
2. E-imzanın yaygınlaşması aynı zamanda bu konuda hizmet sunan uygulamaların artmasına bağlıdır. Bu nedenle e-imza kullanımına imkân sağlayan uygulamaların geliştirilmesinin özendirilmesi, bu konuda kamuoyu bilincinin yükseltilmesi yönünde çalışmalar yapılması faydalı olacaktır.
3. E-imzanın yaygınlaşması talebin artmasına bağlıdır. Bunun için talebi arttıracak şekilde vatandaşlara yönelik bilinçlendirme çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
4. Kamu Hizmetlerinin Hızlandırılması Kanunu ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu bir an önce yasalaşmalıdır.
5. Hazırlanan kanun tasarılarında güvenli elektronik imza ile yapılabilecek işlemler tek tek sayılmak suretiyle 5070 sayılı Kanunun 5/2 maddesi ile getirilen sınırlama dışında yeni bir sınırlama getirildiği anlamına gelebilecek şekilde sayma yoluna gidilmektedir. Bu şekilde sayma suretiyle yapılacak çalışmalar ileride uygulamacılar açısından problemlere neden olabileceği düşünülmektedir.
6. Bilişim Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), e-imzalı dokümanların çıktısının alınması gereken durumlarda nasıl bir yol izlenmesi gerektiği konusunda bir çalışma yaparak Başbakanlık tarafından çıkartılan Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe ilave yapılması gerekmektedir.

7. Kök Sertifikaların arşivde tutulması konusunda 20 yıllık bir süre öngörülmüştür. Daha uzun süreli doğrulama gerektiren uygulamalar için kurumlar farklı çözüm yollarına başvurmaktadır. Bu konuda BTK ve TÜBİTAK ortak bir çözüm geliştirerek bunu kamu ile paylaşmalıdır.
8. Bazı Kamu Kurum ve kuruluşları Uluslararası işbirliği yaparak ülkeler arasında doküman paylaşımı yapmak istemektedir. Bu amaçla, 5070 Sayılı Kanunun 14. Maddesinde belirtilen Milletlerarası anlaşmanın yapılması için BTK ile Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlık yapılması gerekmektedir. Aynı kapsamda, Türk mevzuatı tarafından aranan şartları sağlayan yabancı sertifikaların Türkiye'de geçerli olabilmesi için yabancı sertifikanın Türkiye'de kurulu bulunan bir ESHS tarafından kabul edilmesi öngörülmüş olduğundan bu konuda da ESHS ile çalışma yapılması gerekmektedir.
9. Sertifika uzantısına bağlı olarak, elektronik imza sertifikasının kimlik doğrulamada kullanılmasının sakıncalı olduğu; bu nedenle kimlik doğrulama konusunda alternatif yöntemlerin belirlenmesi ve kullanılmasının gerektiği sonucuna varılmıştır.
10. Yeni Türk Ticaret Kanunu çalışması tamamlanmalıdır. Bu kanun uygulamasında e-imzanın kullanım alanı genişler. Örneğin Tasarının 64. maddesi elektronik defter tutulmasını öngörmektedir. Bu kapsamda, elektronik imza uygulamasına yönelik eksiklikler (?) tasarının 1526 maddesine eklenebilir.
11. Elektronik İmza Kanununun 5/2 maddesindeki "teminat sözleşmeleri" ibaresi uygulamada tam anlaşılmadığı için problemlere neden olmaktadır.
12. Kamu SM ve özel ESHS'lerin herkese sertifika hizmeti sunmasını engelleyen uygulama kaldırılmalıdır. Böylece, kamu ve özel sektör ayrımı yapılmadan daha kaliteli hizmet daha düşük fiyata temin edilebilecektir.
13. Gelir İdari Başkanlığınca yürütülen e-fatura uygulamasında "Mali Mühür" kullanılarak hukuki zemine tam oturmayan yeni bir uygulama getirmektedir. Bundan sonraki uygulamalar açısından düzeltilmesi gereken bir konudur.
14. Elektronik imza uygulamalarının e-imzayı çalıştırması durumunda bu uygulamaların belli standartları sağlaması gerekmektedir. Ancak, bu konuda herhangi bir denetim bulunmamaktadır. Bunu sağlamak amacıyla söz konusu uygulamaların TSE ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile birlikte bir çalışma yapılmasının gerekli olduğu vurgulanmıştır.
15. Kamu SM, emekliliğinin dolmasına az bir süre kalmış personel için de 3 yıllık sertifika vermektedir. İsteyen kurumlar için emeklilik sonuna kadar elektronik sertifika temin edilebilmelidir.
16. Kurumsal sertifika (elektronik mühür) verilebilmesi konusunda Elektronik İmza Kanunundan düzenleme yapılmalıdır.
17. Kamudaki başarılı e-imza uygulamaları diğer kurumlarla paylaşılmalı, bu yolla özellikle ne kadar tasarruf sağlandığı vurgulanmalıdır.

İzmir'de bilişim dışa yeni açılmaya başlıyor

Bilişim sektörünün yeni yeni dışa açıldığı ve yeterli büyümeyi sağlayamadığı İzmir, yetiştirdiği bilişimcileri Ankara, İstanbul ve yurtdışına kaptırıyor.

Uluslar arası Bilişim Hukuku Kurultayı'nı geleneksel hale getirmeyi hedefleyen Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) İzmir Şubesi, 2008 yılında kuruldu. TBD İzmir Şubesi'nin Yönetim Kurulu, şu isimlerden oluşuyor:

Fikret Kavzak
Prof. Recep Alp Kut
Dr. Alev Gürtunca
Feridun Tuna
Salih Özçifci
Feyzullah Oktay
Baran Güntan

Üniversite, kamu ve özel sektörden olmak üzere toplam 137 üyeye sahip olduklarını söyleyen TBD İzmir Şube Başkanı Fikret Kavzak, İzmir'deki tüm üniversite, yerel yönetim, İzmir Ticaret Odası, İzmir Kalkınma Ajansı ve özel sektör şirketleriyle her zaman işbirliği içinde çalışmalar yaptıklarını belirtiyor.

Bilişimle ilgili sivil toplum örgütleri tarafından 12 yıldır kutlanan ve İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü (MEB) tarafından düzenlenen İnternet Haftası etkinliklerine katkı verip destekleyen TBD İzmir Şubesi, üniversitelerde her yıl son sınıf bilişimcilere seminer de veriyor.

İzmir'de bilişim teknolojileri sektörünün yeni yeni dışa açıldığı ve yeterli büyüme sağlayamadığına işaret eden Kavzak, sektörün yetiştirdiği bilişimcileri Ankara, İstanbul ve yurtdışına kaptırdığının altını çiziyor.

Önümüzdeki dönemde üyelere çeşitli konularda seminerler vermek istediklerini anlatan Kavzak, üye sayılarını arttırmak için çalışmalarına devam edeceklerini, yeni projeler geliştireceklerini ve bu yıl birincisini düzenledikleri Uluslar arası Bilişim hukuku Kurultayı'nı geleneksel hale getirmek istediklerini vurguluyor.

İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından eğitimci gözüyle İzmir'in Dünü Bugünü" konulu fotoğraf yarışmasında ikincilik ödülü olan netbook bilgisayarı TBD İzmir Şubesi Başkanı Fikret Kavzak verdi.

Atilla Yardımcı

atilla.yardimci@tobb.org.tr

TU^hBE! nerden çıktı bu İnternet?

Son günlerde İnternet erişim kısıtlamalarının artması beraberinde de bazı tartışmaları getirdi. Bir video paylaşım sitesine uygulanan toplu erişim kısıtlaması bence en önemlisi ve üzerinde durulması gereken bir konu. Doğal olarak büyük önder Atatürk hakkında yalan ve küçük düşürücü içeriklerin onaylanması mümkün değil. Paylaşım sitesine defalarca yapılan uyarılara rağmen bu içerikleri yayından kaldırmamış olması sonucunda, uygulanan kısıtlamanın etkili olup olmadığı ayrı bir konu. Buna karşın, ülke olarak değerlerimize sahip çıkıldığının gösterilmesi açısından yerinde bir davranış. Ancak yasaklamaların tartışıldığı günlerde bazı söylemler buna benzer yasaklamaların artacağını işaret ediyor. Özellikle video paylaşım sitesine yönelik yapılan kısıtlamada gerekçeler anlatılırken sitenin ülkemizde yerleşik olmadığı, muhatap bulunmadığı ve vergi vermediği gibi konular üzerinde duruldu. Bence bu bahaneler bile İnternet mantığının henüz ülkemizde yeterince anlaşılmadığının bir göstergesi olarak algılanabilir. Reklama girmemesi ve derneğimize yükümlülük getirmemesi için adını söylemeyeceğim

Dünyanın en büyük arama motorunda "video tube" kelimelerini aradığınızda yaklaşık 77.600.000 sonuç gelmektedir. Doğal olarak gelen sonuçların ilk sıralarında pornografi ağırlıklı siteler yer almaktadır. Tekil olarak kaç İnternet sitesi geldiğini bilmiyorum ancak şimdi bir düşünelim. Bunların arasından yüzde birinin bizim kriterlerimize uygun yayın yapmadığını varsayalım. Bunları uyardık ve ülkemizde muhatap bulmaları konusunda zorladık. İyi ihtimalle bunlarında onda biri kabul etti. Bu da yaklaşık 776.000 eder. Her site bir muhatap bulsa ve bunların ülkemizdeki bilişim alanında işsiz kişilerden olmasını istesek, istihdama olan katkısını siz düşünün. Hatta bunlara bir de vergi yükümlülüğü koysak. Örneğin her birinden yıllık 10 dolar sabit vergi alsak 7.776.000 dolar eder. Ne güzel değil mi? Galiba İnternet'i bizim gibi yorumlayan başkaları yok. Ya da henüz farkına varmadılar. Bunun yanında içeriklerin denetlenmesi için Çin'in yaptığı gibi 40.000 kişiyi ve 1.3 milyar TL yatırımla kendi yazılımımızı geliştiresek ne güzel olur.

Benim bu konuda daha güzel bir önerim var. Bilişim vadisini kuramadık ama "TUBE vadisi"ni sanırım hemen kurabiliriz. Dünyada yayın yapan (düzgün içeriğe sahip) tüm "tube" sitelerini Türksat bünyesinde toptasak daha iyi olmaz mı?.. Böylece İnternet üzerinde hâkimiyetimizi tüm dünya kabul eder. Ayrıca dünyanın zararlı içerik ile yapmış olduğu mücadele konusunda da desteğimizi göstermiş oluruz. Hem vergi verirler hem de muhatabımız olurlar. Bunun yanında zararlı yayın yaparlarsa keseriz İnternetlerini olur biter.

Bu konuda gösterdiğimiz duyarlılığı zamanında Türkçe karakterlerin kullanılması ve uluslararası standartlarda yer alması konusunda da göstermiş olsaydık keşke. Ancak iki yıl öncesinde çözölen bu sorun için neden bu kadar aktif olmadık.

Nedense İnternet'in sürekli olarak kötü yanlarını göstermeye çalışıyoruz. Bunun yanında bilgilere kaynağından ulaşılması, bilim ve teknolojinin yayılması konusundaki yararlarını neden göz ardı ediyoruz. Madem İnternet'i bu kadar güvenli hale getirmek istiyoruz neden sanal bankacılık uygulamalarından e-imzanın zorunlu olmasını sağlamıyoruz. Yeni torba konusunda güvenli e-posta kavramı altında bildirilecek bir e-postanın barındığı site erişime kapatılırsa, buraya yapılacak bildirim kişinin eline ulaşmazsa ve bunun sonucunda ortaya çıkacak mağduriyetler nasıl giderilecek neden bunları tartışmıyoruz?

Teknolojik gelişmelerin ve inovasyon faaliyetlerinin en hızlı biçimde takip edilebileceği, video paylaşım sitelerine getirilen bu yasaklamaların alternatif yolları çok kısa sürede bulan yaratıcı gençlerimizi ne ölçüde koruyacağını merakla bekliyorum.

“Bilişim Kentleri” Ege toplantısı yapıldı

BuyılKaradeniz,MarmaraveEgebölgelerindebirergünlükbilgilendirme toplantısı yapmayı planlayan TBD Bilişim Kentleri Çalışma Grubu, Ege toplantısını İzmir’de gerçekleştirdi.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Bilişim Kentleri Çalışma Grubu tarafından gerçekleştirilen “Bilişim Kentleri Ege Bölge Toplantısı”, İzmir’de yapıldı. Uluslararası Bilişim Hukuku Sempozyumu ile eşgüdmlü olarak düzenlenen toplantıya, CHP Uşak Milletvekili Osman Coşkunoglu, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, Muğla Belediye Başkanı Osman Gürün, İzmir Vali Yardımcısı Şükrü Kara ve 9 Eylül Üniversitesi’nden Prof. Dr. Hüsnü Erkan ile Ege bölgesi belediyelerinden yöneticiler ve bilişim sektöründen davetliler katıldı. Toplantının açılışını yapan TBD Bilişim Kentleri Çalışma Grubu Başkanı H. Cemal Tura, grubun çalışmalarını özetledi. Tura, TBD’nin gelişmiş ülkelerin gündemindeki “vatandaşların

bilgi toplumuna geçişi için bilişim uygulama altyapısını sağlayan uygun kentleri oluşturmak olarak vurgulanan Bilişim Kentleri” konusunu gündemine alarak, son iki yıldır bu konu üzerine çalıştığını anlattı. Mart 2010’da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Kamu Net Üst Kurulu ve Yakın Doğu Üniversitesi işbirliği ile KKTC belediyeleri, kamu yöneticileri, akademisyen ve sektör firmalarının katılımlarıyla “1. Bilişim Kentleri Sempozyumu”nun düzenlendiğini anımsatan Tura, şöyle devam etti. “Derneğimiz, 2010 yılı içinde uluslararası kimi çevrelerde Akıllı Kentler olarak da isimlendirilen eDevlet ve eBelediye uygulamalarının daha öteye götürülmesi olan, Bilişim Kentleri kavramını tüm belediye ve il (mülki) yönetimi taraflarına açıklamak, bu çerçevede; yönetici ve

uygulayıcıları bir araya getirerek kurumlar arası işbirliğini harekete geçirmek için bölge toplantılarını başlatmıştır. Bu çerçevede; 2010 yılı için Karadeniz (Samsun), Marmara (Yalova) ve Ege (İzmir) Bölgelerinde bir günlük bilgilendirme toplantıları olarak planladığımız çalışmalarınızdan ilkinizi İzmir’de gerçekleştirmiş bulunuyoruz.”

TBD Onur Kurulu Başkanı Nezih Kuleyin, toplantıda yaptığı konuşmada, 1971’de kurulan derneğin, bilgi teknolojileri alanında dünyada kurulan ilk dernek olduğunu, “Bilişim” kelimesi başta olmak üzere bilgi teknolojileri alanında binlerce Türkçe kelimeyi diline kazandırdığını vurguladı. Kuleyin, 1976’da ilki yapılan bilişim şuraları başta olmak üzere derneğin kurulduğundan bu güne sektöre yön veren çok önemli toplantı ve çalışmalar gerçekleştirildiğini de dile getirdi.

Toplantıda söz alan Uşak Milletvekili Osman Coşkunoglu, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, İzmir Vali Yardımcısı Şükrü Kara da yerel yönetimlerin çalışmalarında bilgi teknolojilerinden yararlanmalarının önemine dikkat çekerek TBD’nin bu konudaki farkındalık yaratma ve işbirliği platformları oluşturma çabalarını takdirle karşıladıklarını dile getirdiler. Prof. Dr. Hüsnü Erkan da, bilgi toplumuna geçiş sağlanmadan bilişim kentlerinin kurulmasının

güçlüklerine işaret ederek, bilgi toplumuna geçiş sürecinin hızlanması gerektiğine işaret etti.

Dr. Mustafa Kemal Akgül moderatörlüğünde düzenlenen “Yerel Yönetimlerde Yeni Teknolojik Yönelimler” oturumunda sektörde faaliyet gösteren; DataSec, Universal, Netcad ve DT Mobil firmaları yerel yönetimlerin kullanımına sunulan yeni teknolojik ürün ve çözümler hakkında bilgi verdiler.

Toplantının öğleden sonraki bölümünde Dr. Aydın Kolat moderatörlüğünde “Belediye Başkanları ve Yerel Yöneticiler Konuşuyor” forumu yapıldı. Forumunda konuşan Muğla Belediye Başkanı Osman Gürün, Belediyeler Birliği koordinatörlüğünde yatırımların ortak bir çerçevede gerçekleştirilmesi, tekrarlanan yatırım ve bakım maliyetlerinin ortak yatırım modelleriyle düşürülmesi gerektiğine dikkat çekti. Gürün, “Bilişim Kentleri”ne geçiş maliyetlerinin düşürülmesi ve etkinliğinin artırılması gerektiğini söyledi. Toplantıda Kemalpaşa Belediye Başkan Yardımcısı Ekrem Gündüz de bir konuşma yaptı.

TBD Bilişim Kentleri Çalışma Grubu’nun düzenlediği bölge toplantılarından ikincisi Marmara bölgesi olarak Yalova’da düzenlenecek.

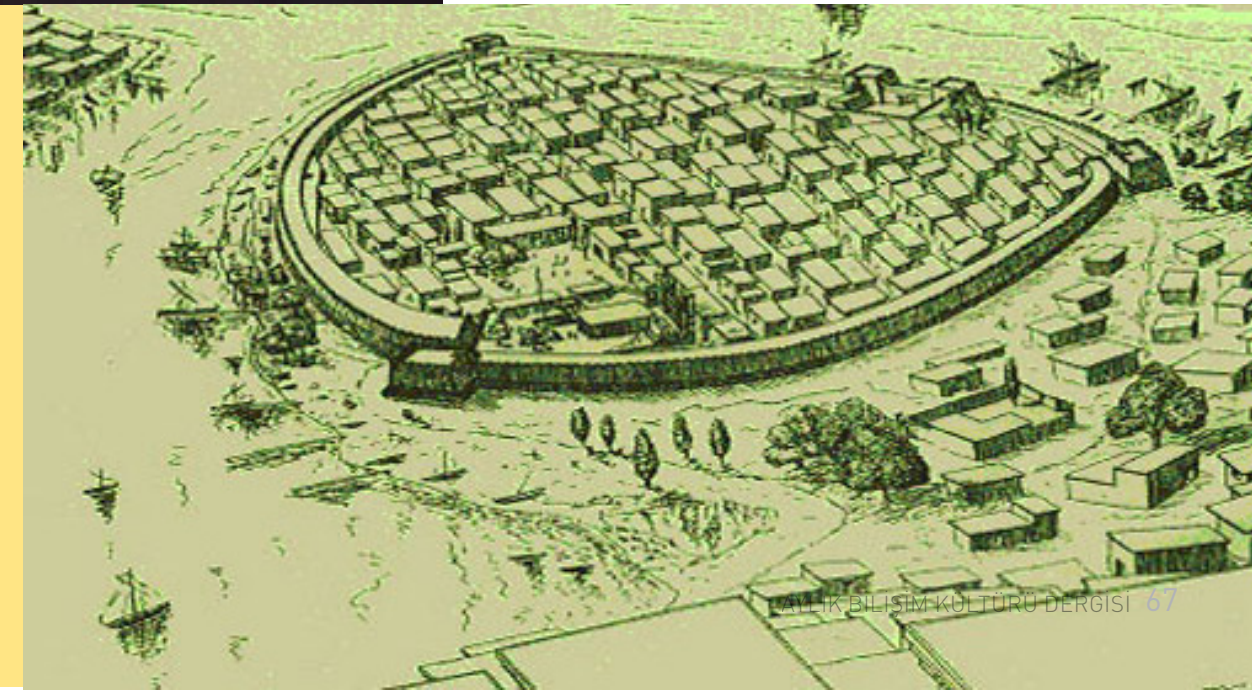

İzmir parmaklarınızın ucunda

Bilgiye anında ve doğru ulaşılmasını sağlayan “e-belediyecilik” projeleriyle ilklere imza atan İzmir Büyükşehir Belediyesi, binlerce fotoğrafı ilgililerin kullanıma sunduğu 3 Boyutlu Kent Rehberi’nden sonra gerçek zamanlı ve güncel imar durum bilgisinin alınabileceği 2 Boyutlu Kent Rehberi çalışmalarını tamamlamak üzere...

Aslıhan Bozkurt

Batının en doğusu, doğunun en batısı, Akdeniz’in incisi... İzmirli büyük ozan Homeros’un “Gök kubbenin altında ki en güzel şehir” olarak betimlediği, Aristo’nun İskender’e “Görmezsen eksik kalırsın” diyerek önemini vurguladığı, Victor Hugo’nun hiç görmeden adına şiir yazıp bir “prenses”e benzettiği; farklı kültürlerin, yaşam tarzlarının, inançların binlerce yıldır bir arada barış içinde yaşadığı kavimler kapısı... Doğu Akdeniz’in merkezi, Ege’nin gerdanlığı! İZMİR... Antik çağlardan günümüze bir ticaret ve liman kenti olan İzmir; kuruluşundan bu yana bu özelliğini hiç kaybetmemiş. Bu özelliği sayesinde farklı kültürler İzmir’de harmanlanmış, bu olgu kentin mimari dokusuna da sinmiş. Bizans İmparatoru Leon, İzmir’i İstanbul dışında ki kentlerin başkenti ilan etmiş ve bu süreçte İzmir’e “kendi kendini yönetebilen kent” unvanı verilmiş. Batı Anadolu’nun zengin tarım ürünlerinin tek ihraç kapısı niteliğinde olan İzmir, 19. yy.ın bütün yolculuk güncelerinde “Küçük Paris” olarak adlandırılmış.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, art arda işleme aldığı sistemlerle Türkiye'deki e-belediyecilik uygulamalarına örnek olacak projeler yürütüyor. Sınırları içinde yer alan belediyelerin imardan emlağa, altyapıdan haritalamasına kadar tüm bilgilerinin tek bir havuzda toplayan İzmir Büyükşehir Belediyesi, hem kaynak hem de zamandan tasarruf ederek bilgiye anında ve doğru ulaşılmasını sağlayarak "e-belediyecilik" çalışmalarına yönelik önemli projelere imza attı.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, belediyenin İnternet sitesinde kullanıcılara şu mesajla hoş geldiniz diyor:

"Bilginin özgür dolaşımı açısından yeni ve önemli bir kamusal imkân olarak tarif edilen İnternet ortamının bu özelliği sayesinde yerel demokrasinin sınırlarının genişlemesine de hizmet edeceğine inanmaktayım. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin web sitesi yerel yönetim etkinliğimizi şekillendiren önemli ilkelerden, insanların bir arada ve bir yönetim etrafında yaşamasının koşullarını oluşturan hukukun üstünlüğü ilkesinin; tüm kent halkının ortak çıkarı anlamına gelen kamu yararının

gözetilmesi ilkesinin ve kent bütününde hizmetlerin - yatırımların hakkaniyetli dağılması olarak özetleyebileceğim mekânsal adalet ilkesinin yansıdığı bir bilgi ve demokrasi alanı olarak düşünülmelidir.

Bu site içerisinde yapacağınız kısa bir gezinti ile belediyemizin yönetim anlayışını, günlük hizmetlerini, önemli projelerini, yatırım ve hizmet önceliklerini tanıyabilir; katılımcı demokrasinin bir gereği olarak görüş, düşünce ve sorunlarınızı Hemşehri İletişim Merkezi sayfamızdaki form yoluyla bizlere doğrudan aktarabilirsiniz."

Veriler gerçek zamanlı güncelleniyor

2004'te kurulan Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı bünyesinde Bilgi Ağları, Bilgi İşlem ve Veri Yönetimi Şube Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri ile İstatistik Şube müdürlükleri bulunuyor. Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı, Büyükşehir Belediyesi'nin tüm bilişim faaliyetlerini planlama, yürütme, yönetme ve bilişim teknolojisindeki gelişmelere uygun olarak gelişimini sağlıyor. Bilişim teknolojilerinden yararlanan İzmir Büyükşehir

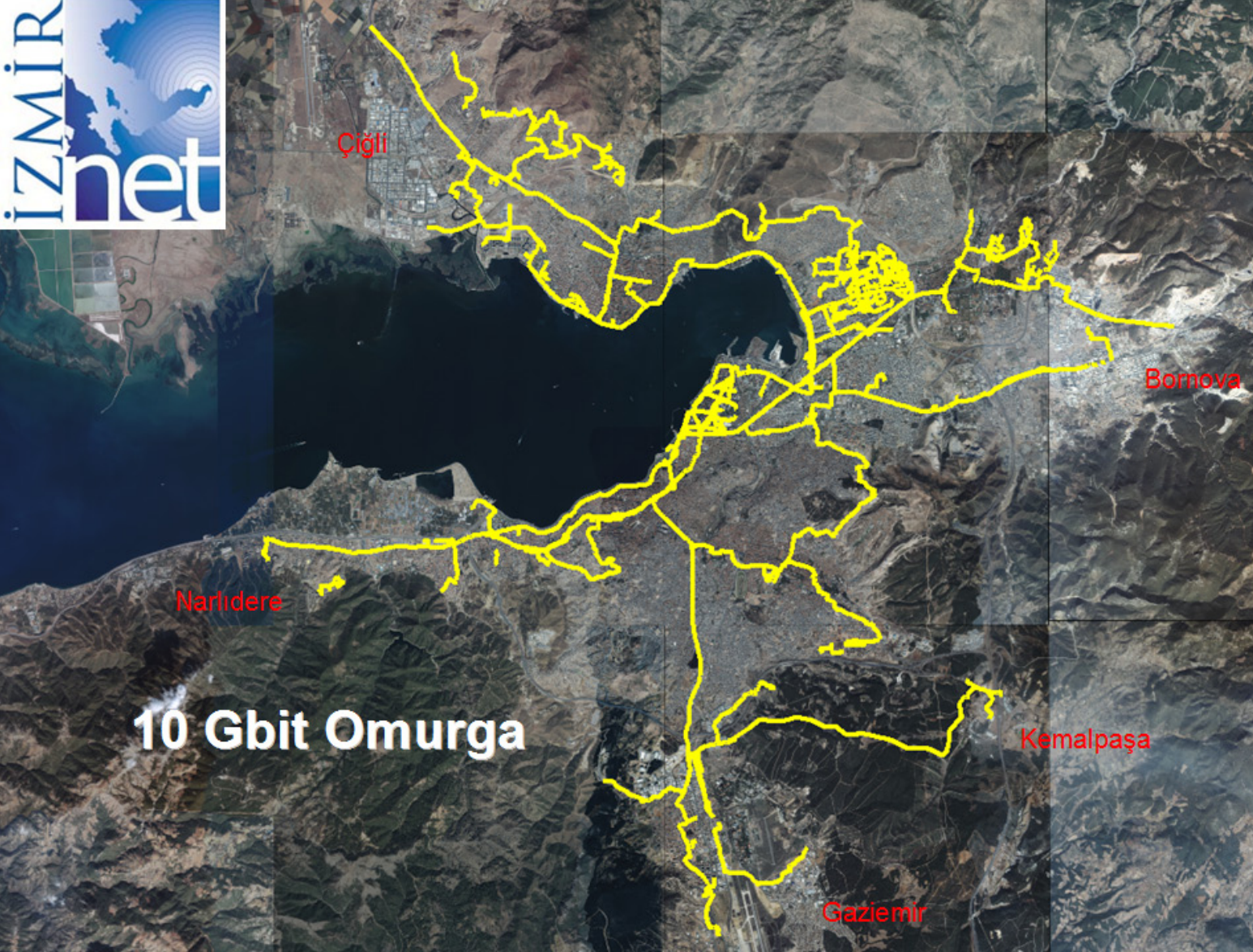
Belediyesi, imar planlarını sayısallaştırılıp "akıllı haritalar" haline getirirken belediyelerin imar, emlak, kamulaştırma, planlama ve harita müdürlükleri arasında tam bir otomasyon sağlayarak sağlıklı kentleşme, planlama ve imar denetimi gerçekleştiriyor.

Türkiye'deki tüm büyükşehir belediyelerinden farklı olarak, çağdaş bilgi toplumunda gereken yeri alabilmek, uluslararası ve ulusal standartlara uygun e-belediyelerini oluşturmak amacıyla İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2004'te "ülkede bir ilk" olma niteliğini taşıyan çalışma başlattı. Büyükşehir Belediyesi ile 9 ilçe belediyesi arasında imzalanan protokolden sonra genişleyen yetki alanı içerisindeki 21 ilçe ile "İzmir Kent Bilgi Sistemleri İşbirliği" protokolü imzalanarak, imar, altyapı ve emlak vergisi çalışmalarında mülkiyet, adres, harita ve imar bilgileri tek havuzda toplandı.

Kent Bilgi Sistemi'ni aşama aşama hayata geçiren Büyükşehir Belediyesi öncelikle

sistemin en önemli ve temel bileşeni olan Coğrafi Adres Bilgi Sistemi'ni (CABS) oluşturdu. İdari ve teknik altyapı bakımından Türkiye'de ilk olma özelliğini taşıyan sistem; yetki alanındaki 21 ilçede görevlendirdiği Coğrafi Bilgi Sistemleri personeli ile fiber optik ve kiralık hatları kullanarak gerçek zamanlı veri güncellemeleri gerçekleştiriyor. Diğer bir anlatımla belediye kullanıcısı tarafından veri güncellemesi gerçekleştirildiğinde gerçek zamanlı olarak Dünyadaki tüm İnternet kullanıcılarının görebildiği altyapı, İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulmuş durumda. Projenin devamında ise İmar Bilgi Sisteminin kurulması var. İmar Bilgi Sistemi de Türkiye'de ilk olma özelliğini taşıyor; uygulamaların dışında sistemde iş süreçleri de izlenebiliyor. Araç Takip Sistemi, Afet kriz Yönetimi, 3 Boyutlu Kent Rehberi ve 2 Boyutlu Kent Rehberi de İzmir Büyükşehir Belediyesinin gerçekleştirdiği projeler arasında.

uydu görüntüleri, çeşitli projelerde altlık olarak kullanılabilmesi için gerekli çalışmalar yapan belediye, uydu görüntülerini İzmirNET omurgasına bağlı tüm belediye ve birimlerin kullanımına açtı. Uydu görüntüleri, ulaşım, altyapı, afet planlama, su havzaları, kaçak yapı ve coğrafi bilgi sistemi projelerinde etkin biçimde kullanılıyor.

3 Boyutlu Kent Rehberi'nde binlerce fotoğraf

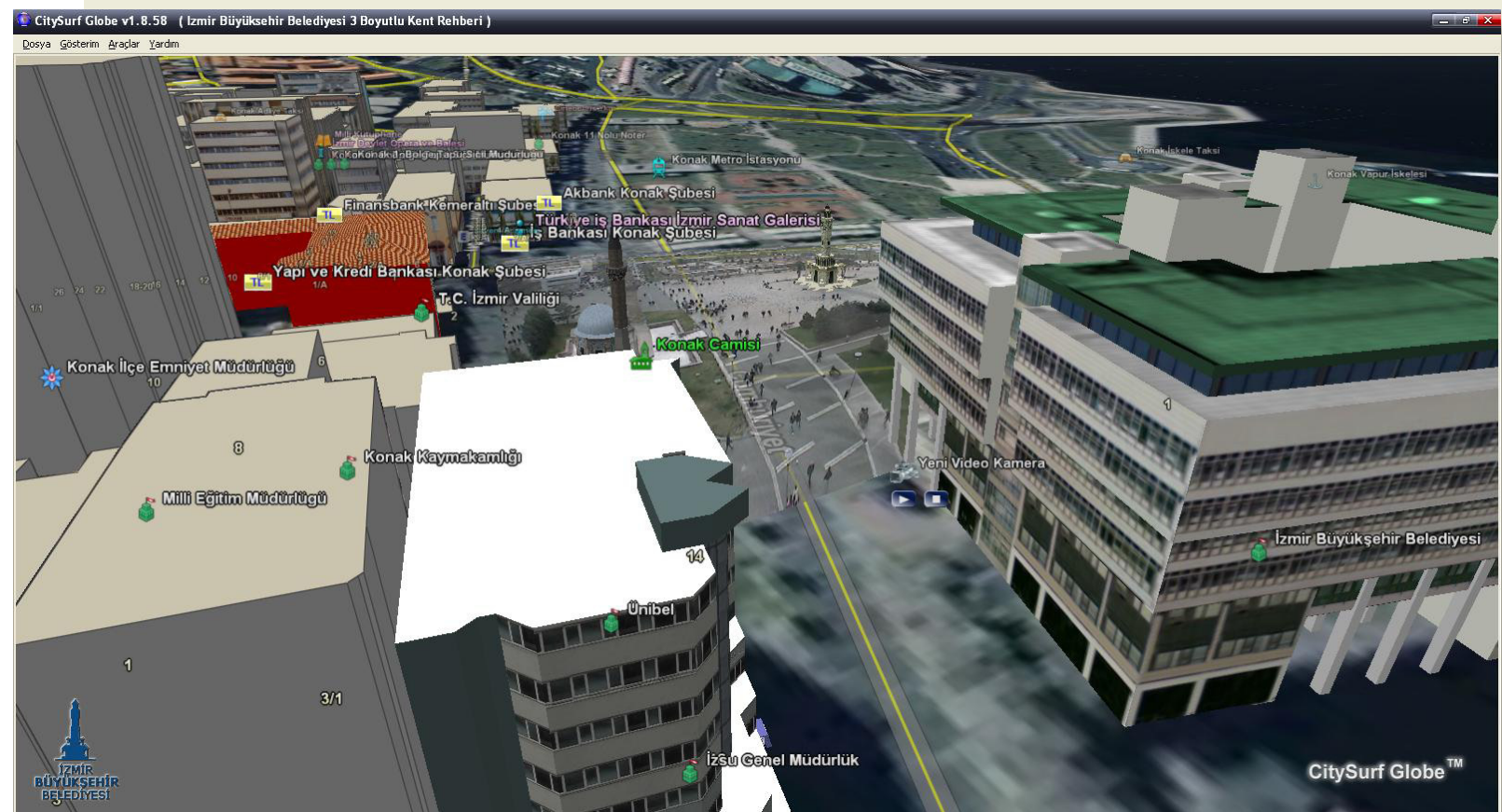
Harita üzerine giydirilen canlı kamera görüntüleriyle kentin her an izlenebileceği dünyadaki ilk rehber olma özelliği taşıyan projede, kentin önemli noktalarına yerleştirilen kameralarla, ekranda yeni bir pencere açmaksızın harita üzerinde kente ait canlı kamera görüntüsüne erişilebiliyor. Rehberde yaklaşık sağlık, eğitim, resmi kurum kuruluş, nöbetçi eczane, tarihi yerler, kültürel ve sosyal tesisler bankalar, vevneler vb. kentlinin günlük

yaşamda gereksinim duyacağı yaklaşık 10 bin adet önemli yer bilgisi kullanıma sunuluyor. Yaklaşık 620 bin adet yapının kullanım amacı, adı, kat yüksekliği, fotoğrafı vb. bilgilere de ulaşılabilir.

Kent rehberi, İnternet arama motoru Google'ın Google Earth olarak hizmete sunduğu sisteme göre birçok yönden daha gelişmiş özellikleri ve güçlü alt yapısı ile ön plana çıkıyor. Ayrıca, adres arama özelliği ile ilçe, mahalle, cadde, sokak, kapı no bilgileri 3 boyutlu harita üzerinde görülebiliyor, Hava durumu, körfez kirlilik haritası, su kalite raporları, baraj doluluk oranları, kentle ilgili güncel haberler ve vatandaşları ilgilendiren anlık bilgilere erişilebiliyor. Herhangi bir yazılım indirmeden herhangi bir internet tarayıcısı ile erişilebilecek 2 Boyutlu Kent Rehberi konusundaki çalışmalar ise tamamlanmak üzere. Test yayını yapılan rehberde vatandaşlar gerçek zamanlı ve güncel olarak imar durum bilgisi de alabilecek.

Türkiye'nin en büyük yerel ağı: İzmirNET

İlçe ve ilk kademe belediyeleri, kamu kurum ve kuruluşları ile bilgi paylaşımını sağlayacak ortak bir iletişim ağı projesi olan İzmirNET, kablo uzunluğu ile Türkiye'nin en büyük yerel ağı. İzmir'in altına döşenen yüksek hızlı fiber kabloların omurgasını oluşturduğu; veri, ses ve görüntü iletişimini sağlamaktan başlayarak çok çeşitli hizmetler sunan bir iletişim ağı olarak tanımlanan İzmirNET Projesi'yle Büyükşehir Belediyesi, bağlı 11 şirketi ve Konak, Balçova, Narlıdere belediyeleri anında haberleşiyor. Yakın gelecekte tüm metropol belediyelerin bağlanacağı, başlangıcından bu yana projenin altyapı uzunluğu 300 km, kablo tahsisi 75 km, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne ait fiber optik kablo uzunluğu ise 200 km'ye ulaşan İzmirNET projesinde 2010'da 250 km. altyapı gerçekleştirilmesi planlanıyor. 2005'ten bu yana belirli dönemlerde alınan

Ayrıca Coğrafi Bilgi Sistemi verileri, kriz öncesi, anı ve sonrasında, ilk toplanılıp çadır kurulacak bölümler, helikopter pist alanları, araç park yerleri ve fırın gibi kritik öneme sahip yerlerin sistem üzerinde görülmesini sağlayıp yangın, ambulans ve kurtarma ekiplerinin gidecekleri yere, en hızlı ve hangi güzergâhı kullanarak gidebileceklerinin analiz ve sorgulamalarını da sağlayacak.

Sistem sayesinde belediyelerin imar, emlak, kamulaştırma, planlama ve harita müdürlükleri arasında tam bir otomasyon sağlanacak, sağlıklı kentleşme, planlama ve imar denetimi gerçekleştirilecek. Tüm ilçe belediyelerin de bağlanacağı sistem sayesinde imar uygulamaları rahatlıkla denetlenebilecek, kaçak yapı ve kaçak kat çıkışları hem mevcut durum itibariyle hem de geleceğe yönelik

Ayrıca uygulamada olan “Akıllı Durak Sistemi”nde dakikada bir Ulaşım Kontrol Merkezi tarafından güncellenen veriler, Led Panel sayesinde durağa gelen yolculara yaklaşmakta olan otobüsler, güzergâh hakkında bilgi sağlıyor.

Bilgi iletişim teknolojilerini kullanmanın çağın bir gereği olduğuna dikkat çeken Başkan Kocaoğlu, büyükşehir belediyesi olarak bu alana çok önemli yatırımlar yaptıklarını bildirdi. Oluşturdukları sistemler içerisine ilçe ve belde belediyelerini de dâhil ettiklerini belirten

Evinden ya da işyerinden İnternet erişim imkânı olmayan vatandaşların, kentin özellikle yoğun bölgelerine konan kent terminalleri aracılığıyla kurumlarla ilgili elektronik işlemleri yapmaları sağlanıyor. Kent Terminalleri halen, Konak Metro İstasyonu, Eşrefpaşa Hastanesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi hizmet binasında olmak üzere 14 noktada hizmet veriyor.

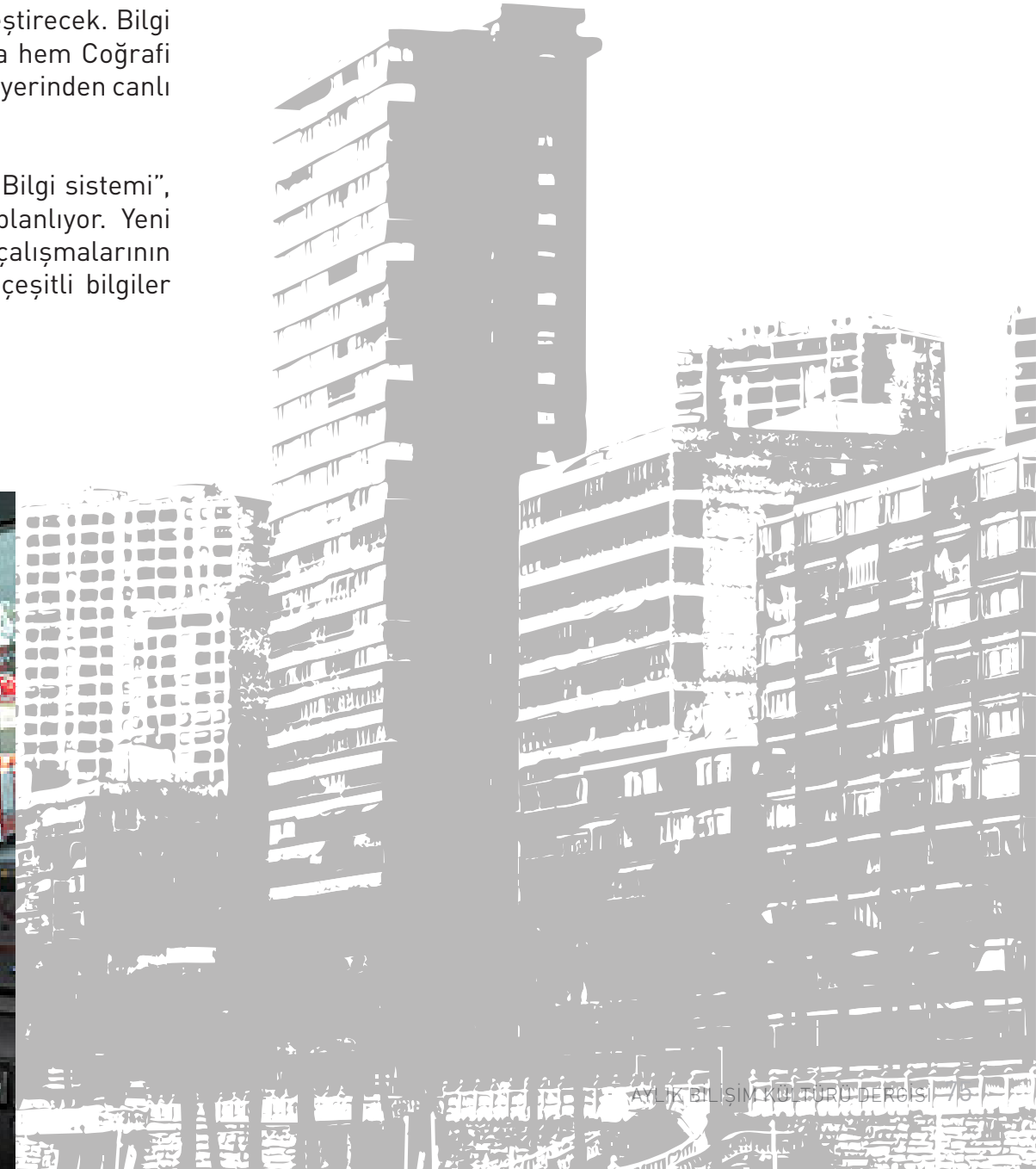
İzmirliilerin İnternet üzerinden, İzmir Büyükşehir Belediyesi ile ilgili birçok işlemi gerçekleştirmesine olanak sağlayan e-işlem merkezi, <http://eistem.izmir.bel.tr> adresinde hizmet sunuyor. Dokunmatik ekran aracılığı ile kent rehberi, çevre sağlık değerleri, kültür-sanat takvimi, duyurular, Eşrefpaşa Hastanesi tahlil sonuçları, hava durumu, borç ödeme (Çöp İmha, Harç, İlan Reklam Vergisi, Yangın Sigorta Vergisi vb.), çekilen araç takibi, hal fiyatları, körfez ve hava değerleri gibi hizmetlerden yararlanabiliyor. Belediyenin tüm etkinliklerinin duyurulacağı, etkinlik merkezlerindeki ücretli etkinliklerin İnternet üzerinden rezervasyonlarının yapılmasına, rezerve edilen biletlerin internet üzerinden satın alınmasına olanak sağlayan Kültür Sanat Sitesi de yakın zaman içerisinde hayata geçirilecek.

“İzmir’in kara kutusu”: BT Merkezi

400 metrekarelik alanda oluşturulan Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı Bilgi Teknolojileri Merkezi de, “İzmir’in kara kutusu” olması amacıyla tasarlanan bir veri merkezi olarak hizmet verecek. Bünyesinde İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin bilgisayar sunucu sistemleri, veri ambarları, İzmirNet yönetim merkezi, Afet Koordinasyon Merkezi de dâhil olmak üzere çeşitli görüntü sistemlerini toplama, yönlendirme ve yönetim sistemini barındırıyor.

Bu yıl tamamlanması planlanan ve 21 ilçeyi kapsayacak olan Sayısal Telsiz Sistemi ile birlikte afet anı ve sonrasında bu birim, “İzmir’in Veri Merkezi” olarak afet yönetimini gerçekleştirecek. Bilgi Teknolojileri Merkezi’nde, herhangi bir olay (deprem, yangın vb) ihbarı alındığında hem Coğrafi Bilgi Sistemi hem de Araç Takip Sistemi ile sokak sokak araçlar takip edilerek, olay yerinden canlı görüntüler alınarak gerekli planlama ve koordinasyon sağlanabilecek.

Büyükşehir Belediyesi önümüzdeki dönemde ise, “Ulaşım Bilgi Sistemi”, “Altyapı Bilgi sistemi”, “Coğrafi Mezarlık Bilgi Sistemi”, “Sayısal Telsiz Sistemi”ni hayata geçirmeyi planlıyor. Yeni projelerin hizmete girmesiyle birlikte, kent genelinde yapılacak olan her türlü altyapı çalışmalarının planlanmasından, Büyükşehir sınırları içindeki yol – araç bilgilerine kadar çok çeşitli bilgiler sisteme alınacak.

“İTO, İzmir’e yatırım için destek vermeye hazır”

Yaklaşık 15 yıl önce “Bilgisayar Meslek Komitesi”ni kurduklarına işaret eden İTO Başkanı Demirtaş, Oda olarak belirledikleri vizyonda bilişim sektörünün geliştirilmesinin özel bir yeri ve önemi olduğunu vurguluyor.

İTO’nun bilişim konusunda öncü kuruluşlardan biri olduğunu ve ilk defa 1996’da “Bilgisayar Meslek Komitesi”ni kurduğunu anımsatan İzmir Ticaret Odası (İTO) Başkanı Ekrem Demirtaş, bu yıl 25’inci yılını kutladıkları, 70 bin üyeli Oda’larının, yazılım ve donanım meslek komitelerinde bini aşkın faal üyesi bulunduğunu bildiriyor.

İTO olarak İzmir için belirledikleri vizyonda bilişim sektörünün geliştirilmesinin özel bir yeri ve önemi olduğunu söyleyen Demirtaş, bilişim sektörünün İzmir’de gelişmesi için kente yatırım yapacak yerli-yabancı tüm firmalara her türlü desteği vermeye hazır olduklarının altını çiziyor.

İzmir Ticaret Odası'nın kuruluşu ve tarihçesine ilişkin kısa bir bilgi verebilir misiniz?

Ekrem Demirtaş: 1885 yılından, İzmir'i ziyaret eden yabancı tüccarlara muhatap olması amacıyla, Türk, Rum, Yahudi ve diğer Levanten tüccarlar tarafından kurulmuştur. 1951 yılına kadar İzmir Ticaret ve Sanayi Odaları faaliyet gösteren Odamız, bu tarihte yapılan yasal düzenlemelerin ardından İzmir Ticaret

Odası olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. 2010 yılında kuruluşunun 125'inci yılını kutladığımız Odamız, Türkiye'nin en köklü üç odasından birisidir. 70 bini aşkın üyemiz ile de Türkiye'nin en köklü ve güçlü meslek kuruluşlarından birisiyiz. Gücünü ve görevini yasalar ile Anayasa'dan alan Odamız, üyelerinin haklı ve adil rekabet koşulları içinde ticaret yapmasını sağlamak, yine üyelerimizin ticaretinin gelişimini sağlamak için yaptığı çalışmaların yanı sıra, 87 meslek

komitesindeki üyelerinin her türlü sorunu ve taleplerinin çözümü, takibi için

çalışmalar yapmaktadır. Ayrıca kentimiz ve ülkemiz ekonomisinin gelişimi için devamlı projeler üretmekte, çalışmalar yapmakta bunları yerel ve merkezi hükümetlere sunuyoruz, takipçisi oluyoruz.

Türk ekonomisine İzmir'in katkısı ve Türkiye bilişim sektöründe İzmir'in aldığı pay nedir?

E. D. : Kentimiz, İstanbul ve Ankara ile birlikte Türkiye ekonomisinin en büyük üç ekonomik gücünden birisidir. İzmir yüzyıllara dayanan çok köklü bir ticaret birikimine sahiptir. Bu köklü gelenek İzmir'in hem iç hem de dış ticarete büyük gelişme göstermesine neden olmuştur. Bugün ülkemiz dış ticaretinde İzmir anahtar konuma sahiptir. 2009 yılsonu gümrük verilerine göre; ülkemiz ihracatının yüzde 14'ünü 14,3 milyar dolar ile kentimiz gerçekleştirmiştir. 2009 yılı kentimiz ithalatı ise 16,1 milyar dolardır

İzmir toplam vergi gelirlerinde (2010 yılı ilk 5 ay) yüzde 10,1'lik pay ile ilk 4 il arasında yer almaktadır. 2 milyona yakın genç nüfusu barındıran ve yılda 1 milyon turist ziyaret ettiği bir kenttir. Ülke genelinde en çok yabancı sermayeli şirketin kurulduğu 4'üncü kenttir. Nisan 2010 tarihi itibarıyla İzmir'de uluslararası sermayeli şirketlerin sayısı 1.462'dir.

17 Organize Sanayi Bölgesi ve 2 Serbest Bölgesi ile İzmir aynı zamanda çok güçlü bir sanayi üretimine sahiptir. Gıda, tarıma dayalı sanayi, kimya, kâğıt, plastik gibi sektörler İzmir'in Türkiye çapında da başa oynadığı

sektörlerdir. Tabii ki İzmir'in Ege'nin bereketli topraklarının merkezinde yer alması kentimizde tarım ve tarıma dayalı sanayiye geliştirmektedir. Ayrıca 8'e ulaşan üniversite sayımız İzmir'i ülkemizin en önemli eğitim kentlerinden birisi haline getirmektedir. Türkiye'de turizmin 1960'larda başladığı kent olan İzmir, turizmde de tekrar atağa kalkmış bulunuyor.

-İzmir'de kaç bilgisayar firması faaliyet gösteriyor? İzmir Ticaret Odası'nın kaç üyesi bulunuyor? Oda üyeleri arasında bilişim sektöründe faaliyet gösteren kaç şirket var? Şirketlerin odanızda temsili konusunda nasıl bir yapılanma söz konusu?

E. D. : Odamız, bilişim konusunda Türkiye'nin öncü kuruluşlarından birisidir. Bilgisayar Meslek Komitesi adı altında Türkiye'de bir ticaret odasında komite kurulmasını ilk defa 1996 yılında İzmir Ticaret Odası'nda gerçekleştirdik.

İyi günler, Nasıl yardımcı olabiliriz?

Doğrudan iletişim, Anında çözüm, Kaliteli hizmet, Üye memnuniyeti, Güler Yüz ve her türlü bilgi için...

ÇAĞRI MERKEZİ
444 92 92

"KURUMSAL PENCERENİZ"

Yaklaşık 15 yıl önce, bilgisayarlı ve yazılımcıları kırtasiyecilerin içinden çekip çıkartırken, sektörün büyüklüğü bugün ile kıyaslanamazdı dahi... Ama biz o zaman geleceğin bilişimde olduğunu gördüğümüz için bu adımı attık. 2005 yılında ise sektördeki hızlı gelişmeye paralel olarak Bilgisayar, Çevre Donanımları Grubu ile Bilgisayar Programlama, Telekomünikasyon, Danışmanlık ve İlgili Faaliyetler Grubu'nu oluşturduk. Yazılım ve donanım iki farklı meslek komitemiz altında faaliyet gösterirken, iki komitede toplam 1000'i aşkın faal üyemiz bulunmaktadır.

İzmir Ticaret Odası Başkanı olarak bilişim sektörüne vermek istediğiniz bir mesajınız var mı?

E. D. : Biz oda olarak bilişim sektörüne çok büyük önem veriyoruz. Türkiye'de bu alanda ilk meslek komitesini kuran Oda olarak, her zaman bu sektörün önünü açmak, sorunlarını çözmek için çalışmalar yapıyoruz. Devamlı toplantılar, eğitimler gerçekleştiriyoruz. Elektronik imza, elektronik arşiv gibi uygulamalarda da öncü olan Odamız, bilişim sektöründe yaşanan tüm gelişmeleri iş akış ve iş yapış süreçlerine adapte etme de liderdir. Bu konuda yaptığımız çalışmalar son olarak Bilişimin Yıldızları Yarışmasında aldığımız ödül ile bir kez daha tescillendi.

Sektöre verdiğimiz bu büyük önemin yanı sıra İzmir'in bu sektörde faaliyet gösteren firmalar için yetişmiş insan gücü, uygun araştırma ortamları, teknoloji geliştirme bölgesi için yeni yatırımlarda çok ideal bir kent olduğunu özellikle belirtmek istiyorum. Oda olarak İzmir için belirlediğimiz vizyonda da bilişim sektörünün geliştirilmesinin özel bir yeri ve önemi var. Bu nedenle bu sektörün kentimizde gelişimine büyük önem veriyoruz ve bu sektörde İzmir'e yatırım yapacak yerli – yabancı tüm firmalara her türlü desteği vermeye hazırız.

İZMİR TİCARET ODASI
BİLİŞİM YILDIZLARI e-DÖNÜŞÜM YARIŞMASI
2009 e-HİZMET KATEGORİ 1.Sİ

işin uzmanları, işin uzmanını seçtiler...

Nezih KULEYIN
nezih@semor.com.tr

Türk Cumhuriyetleri'nin bilişim ve dilbilimcileri 8. kez bir arada

Türk Cumhuriyetleri Bilişim ve Ortak Terimler Alanında İşbirliği Platformu 8. toplantısı, Azerbaycan'ın Başkenti Bakü'de yapıldı.

Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) çalışma gruplarından birisi olan Türk Cumhuriyetleri Bilişim Teknolojileri Çalışma Gurubu, her yıl düzenlediği uluslararası forumlardan sekizincisini Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de topladı. Türk Dil Kurumu (TDK) ve Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın (TİKA) destekleri ve TURKSAT'ın katılımı ile bilişim ve ortak terimler alanındaki işbirliğinin sorunlarını tartışmak amacı ile düzenlenen toplantı, 24-26 Haziran 2010 tarihlerinde gerçekleştirdi.

Toplantıya Azerbaycan bilişim ve dilbilimcileri dışında Kazakistan ve Tataristan'dan da dilbilimi alanında uzmanlar katıldılar.

Toplantının açılış günü olan 24 Haziran 2010'daki ilk oturumda Türk Cumhuriyetleri Bilişim Teknolojileri Çalışma Gurubu Başkanı Nezih Kuleyin katılımcılara hoş geldiniz dedikten sonra çalışma gurubunun tarihi ve yaptığı çalışmalar hakkında ayrıntılı bilgi verdi. Kuleyin daha sonra TBD adına konuşmasını yapmak üzere TBD Yönetim Kurulu Üyesi Lütfi Varoğlu'nu davet etti. Varoğlu, TBD nin geçmişten günümüze üstlendiği işlevleri ve uluslar arası platformdaki ilişkileri ve TBD nin gerçekleştirdiği büyük etkinlikler hakkında bilgi verdikten sonra Türk Cumhuriyetleri ile bundan sonraki çalışmalar için şu anda yönetimde var olan vizyonu ayrıntılı bir biçimde anlattı. TİKA adına toplantıya katılan Ebubekir Çelik, bölgede yürütülen projelere yapılan destekler

ve TİKA'nın bölgenin kalkınması için sürdürdüğü çalışmalardan söz ettikten sonra Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Şükrü Haluk Akalın konuşmalarını yapmak üzere kürsüye geldi.

Bilişim teknolojisindeki gelişme hızı ve buna bağlı olarak teknolojiyi geliştiremeyen ulusların ortaya çıkan terim karmaşası içerisinde çıkamadıklarını belirten Akalın, eğer terim karmaşasına akılcı bir çözüm üretilmezse bizi bekleyen tehlikenin büyüklüğünden ve Türkiye'nin bu konuda aldığı yolun büyüklüğünü ve deneyimin paylaşılmasının yararlarından söz etti. Azerbaycan Büyükelçisi adına söz alan Bakü Ticaret Müşaviri Gazi Bilgin, kendisinin daha önce bu çalışma gurubunun faaliyetlerine en üst düzeyde katıldığını bu gurubun çalışmalarının önemini bildiğini ve her türlü desteği yapma konusunda kararlı olduklarından söz etti. Açılıştaki konuşmalarını yapmak üzere kürsüye gelen Azerbaycan Rabıta ve İnfomasiya

Teknologileri Bakan Yardımcısı Elmir Velizade toplantının Azerbaycan'da yapılmasından duyduğu mutluluktan söz ettikten sonra ortak dil sorununun öneminden ve teknolojik işbirliği konusunda her iki ülkenin de iş yapabilme kapasitesinin büyüklüğünden söz ederek bu toplantıların sürdürülmesinden yana olduğunu vurguladı. Velizade'nin konuşmalarını tamamlamasının peşi sıra Türk Dil Kurumu Başkanı Akalın bilişim terimlerinin geliştirilmesine katkılarından dolayı TBD Onursal Başkanı Prof. Dr. Aydın Köksal'a bir törenle onurluğunu takdim etti. Törenle birlikte açılış oturumu sonuçlanmış oldu öğleden sonra toplanmak üzere toplantıya ara verildi. Program gereği ilk gün öğleden sonrası Ortak Bilişim Terimleri oturumu için ayrılmıştı. İki bölümde yapılan bu oturumun birinci bölümünü Prof. Dr. Eşref Adalı yönetti. Bu oturumda Prof. Dr. Aydın Köksal 'Bilişim Çağında Uygarlık Bayrağını Türkçe ile Taşımak' adlı bildirisini,

Prof Dr. Sherubay Kurmanbaiuly 'Genel Türk Dillerinde Terim Kalıplaştırma ve Türk Dilde Halkların Kendi Arasında Terim Kabul Etme Problemleri' adlı bildirisini, İsmayıl Sadıqov 'Azerbaycan Türkçesinde Bilişim Terimlerinin Yaradılma Yollarına Bir Bakış' adlı bildirisini, Prof Dr. Buket Akkoyunlu 'Türk Cumhuriyetlerinde Ortak Bilişim Terimi Oluşturma Üzerine Bir Öneri' adlı bildirisini, Sayalı Sadıqova da 'Ortak Terim Üretme Sorunları' adlı bildirisini sundular. Bildiri sunumu ve tartışma bölümünden sonra ikinci oturuma geçildi.

Ortak Bilişim Terimleri Oturumunun ikincisine Çalışma Gurubu Başkanı Nezih Kuleyin başkanlık etti. Bu oturumda Prof. Dr. Eşref Adalı 'Eklerin Kazandırdığı Anlamın Bilgisayar Tarafından Türetilmesi' adlı Bildirisini, Djavdet Süleymanov 'Türkçe-Tatarca Bilgisayar Tercümanını Düzenleme Üzerine: Prensipler ve Teknolojiler' adlı bildirisini, Ferman Abdullayev 'Türk Toplumlari Sanal Ortamı Projesi' adlı bildirisini, Akjarkın Abuova 'Türk Dünyası İş Birliği Çerçevesindeki Terim Sorunları' adlı bildirisini, Bulat Hakimov 'Tatar Dilinin Elektronik Derlemi ve Türk Dilindeki Ortak Uygulamalı Araştırmalar Perspektifleri' adlı bildirisini, Prof. Dr. Adalet Tahirzade 'İ.Türkoloji Kurultayı ve Umumtürk Terminologyası Yaradılmasının Çağdaş Problemleri' adlı bildirisini, Belgin Aksu da 'Türk Dil Kurumu ve Terim Çalışması' adlı bildirisini sundular. Böylece ilk gün çalışmaları sona ermiş oldu.

İkinci gün yapılan Bilişim Teknolojileri, Ar-Ge, Teknoparklar ve KOBİ'ler İşbirliği Oturumu'nu TBD Yönetim Kurulu Üyesi Türker Gülüm yönetti.

Bu oturma Dr. Aydın Kolat, Türkiye'deki Teknoparklar ile ilgili temel yasa ve kavramlar üzerine ayrıntılı bir açıklama yaptıktan sonra, Hacettepe Teknokent Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İlyas Yılmazyıldız; Hacettepe Teknokent'i, Ata Teknokent Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr Sabahattin Tüzemen; Ata Teknokenti, ODTÜ Teknokent Proje Ofisi Direktörü Tolga Özbolat ise ODTÜ Teknokent'i tanıttıktan sonra Betül İğdeligüvenç, KOSGEB tarafından Teknoloji Geliştirme Merkezlerine verilen destekleri anlattı. Bu sunumla ikinci gün etkinlikleri de tamamlanmış oldu.

Bir dahaki toplantıda buluşma üzere ayrıldı.

ORTAK BİLİŞİM TERİMLERİNE DOĞRU

Bir önceki yazımda Türk Cumhuriyetleri Bilişim İşbirliği Formu'nun sekizincisini hem ortak bilişim terimleri sorununu irdelemek hem de Azerbaycan ile teknokentler bazında işbirliği yapmak amacı ile 24-26 Haziran tarihlerinde Azerbaycan'ın başkenti Bakü de düzenleneceğinden söz etmiştik. Söylediğimiz gibi toplantıyı yaptık anlatılması gereken sayısız satırbaşı ile geri döndük. İlginizi çeker umudu ile sizlere de aktarmak istiyorum.

Önce yanlış bir tespitin bizi nereye götürdüğü eğer bu tespitin sonuçlarından yararlanılmazsa bundan sonrakilerin nereye götüreceğinden söz etmek istiyorum. Şöyle bir varsayımda bulunulmuştu: Türklerin kullanması gereken alfabe Latin alfabesidir, eğer tüm Türk Cumhuriyetleri Kiril alfabesini bırakır yerine Latin alfabesi kullanırsa o zaman aramızdaki iletişim daha iyi olacaktır. Varsayım belki doğrudu ama her Cumhuriyet kendi dilindeki sesleri alfabeyle ilave etmeye kalkınca şimdi ortada birbiri ile eşleştirilmesi olanaksız hale gelen alfabelerden oluşan yeni bir karmaşa ortamı doğdu. Dağ fare bile doğuramamıştı oysa dünya da bir çok ülke kullandıkları sözcükler farklı olmakla birlikte yazı dili ile aynı olduğu için anlaşıyorlardı.

Türkiye çok şanslı bir ülke, çünkü ülke bilişim teknolojisi ile tanışırken Prof. Dr. Aydın Köksal ve arkadaşları gibi teknoloji ile dil ilişkisinin önemini bilen bir ekip Türkiye Bilişim Derneğini kurmuş ve ülkeye yeni giren teknolojinin herkesin anlayabileceği kavramlar ile daha anlamlı bir işlev yükleneceğini bilerek çalışmalarına başlamışlardı. Şu anda bilişim teknolojisi alanında kendimizin ürettiği 2500 e

yakın terimi kullanıyoruz bazıları çok bazıları az yaygın. Ama en azından Türk Cumhuriyetleri ile yeni terimleri ortak üretmez ve mevcut yabancı dildeki terimleri herkes kendi aklına geldiği gibi üretirse o zaman alfabede yaşadığımız sıkıntıyı aynen ortak bilişim terimlerinde de yaşayacağımız apaçık ortadadır.

Konuyu bir iki örnek vererek açıklamak istiyorum. Tatarların bilişim terimleri konusunda çalışma yapan çok ünlü bir dilbilimcisi var adı Djavdet Sh. Suleymanov o da bilişim terimlerini Tatarca olarak geliştirmeye çalışıyor. Bilgisayara 'Sanak' diyor ekran a ise 'kürek' ilk anda anlaşılmaz gibi görünse de onların diline bakıldığında anlamlı 'san' kökü yatarca saymak anlamında olduğu için sözcüğün aslı 'sayak' 'kür' kökü de görmek anlamında olduğu için ekran da bizim dilimizde görek anlamına gelen kürek demişler. Anlamlı olabilir ama her ülke kendine göre anlamlı olan sözcüğü terim yaparsa o zaman bir süre sonra hiç kimsenin anlayamayacağı bir terimler kümesi oluşacağı aşikar.

Tabii ki sorunu anlamamız çözümü de aynı hızla geliştirebileceğimiz anlamına gelmiyor. İş çok zor çünkü teknoloji hızla yayılıyor ve her ülke hızlı biçimde konu ile ilgili terimleri ya kendi dilinde üretmek ya da yabancı dilden aldığı biçimde kullanarak yoluna devam ediyor ve sorun hızla müdahale edilmez ise sonradan çözülmesi imkansız olan bir noktaya doğru hızla ilerlemekte.

Türk Cumhuriyetler Bilişim İşbirliği Forumu kurulduğu günden bu yana en önemli sorunumuzun Türk Cumhuriyetler ile aramızda var olan iletişimin gelişmişlik düzeyini artırmak için mücadele etmektedir. Türk Dil Kurumu ve TİKA'nın bu konuda gösterdiği özveri olmasa bu yapılanları yapmamız olanaksızdır. Ama bilinmesi gereken bir şey daha var ki bu sorun yılda bir kez yapılan toplantılar ile çözülebilecek türden basit bir sorun değildir. Konu sürekliliği olan bir proje gibi ele alınıp çözüm üretmek devam etmelidir.

Konu ile ilgili tüm tarafların işi bu düzeyde ele almalarında yarar olduğu görüşündeyim

Nezih KULEYIN
nezih@semor.com.tr

Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Büyükelçi Naci Kori: Yönetimdeki üst düzey bilişimciler, önemli bir avantaj olur

Kamuda yönetim düzeyindeki bilişimcilerin artmasının Türkiye’de bilişimi daha etkin bir düzeye gelmesini sağlamak için önemli bir avantaj olacağını vurgulayan Kori, 2011’de konsolosluklarda, ePasaport benzeri bir sistemle randevu uygulamasını yaygınlaştıracaklarını bildirdi.

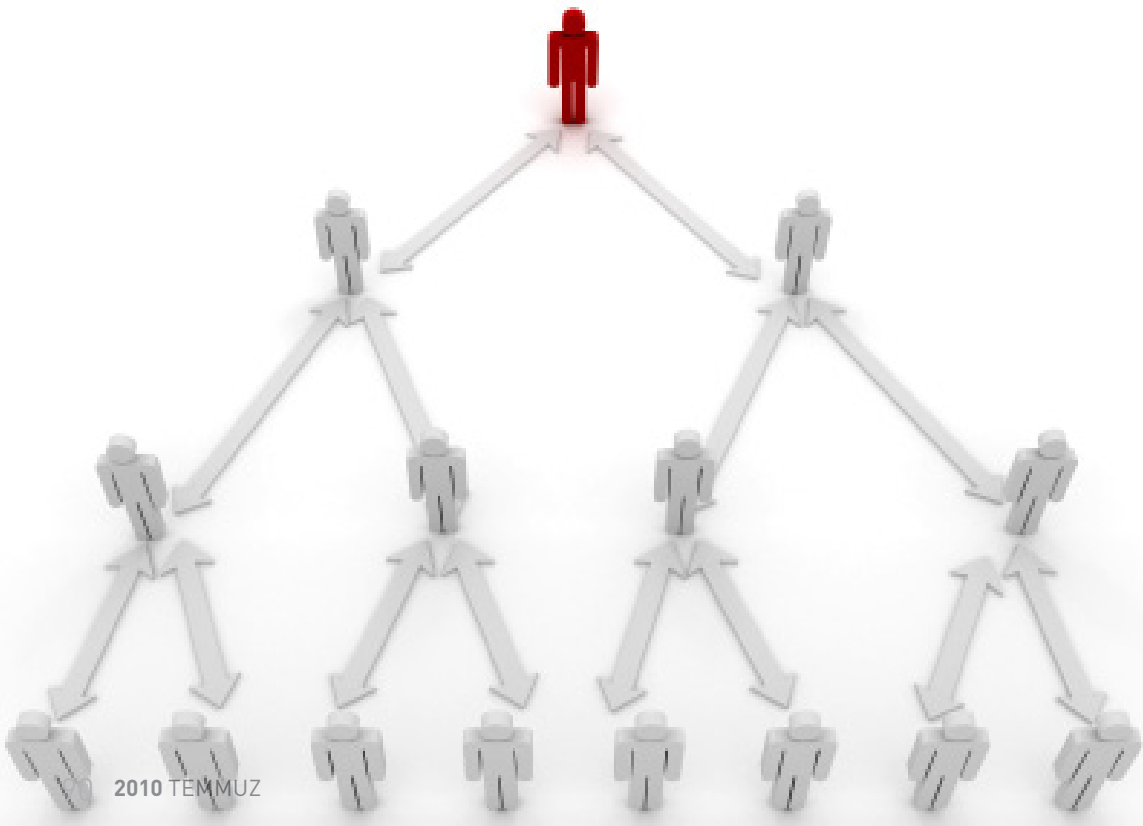
Aslıhan BOZKURT
aslihanbozkurt@tbd.org.tr

Bilişim Dergisi olarak bu sayımızda, sektörde bir süre çalıştıktan sonra başka alanlarda görev alan ya da iki mesleği bir arada yürüten “bilişimcilere” yer verdiğimiz “Şimdi başka sektörelere” sayfalarıyla da benzerlik taşıdığına inandığımız bir söyleşi gerçekleştirdik. Söyleşi sayfalarımıza konuk olan Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Büyükelçi Naci Kori, 1981’den beri hariciyecisi. Bakanlıkta göreve başladığı günden beri dünyadaki teknolojik gelişmeleri yakından izleme fırsatı bulup öğrendiklerini bakanlık çalışmalarına uyarlamak için çaba gösteren Kori, teknik eğitim görmediği, Türkiye’de ve yurt dışında hiçbir kursa devam etmediği halde hobi olarak bilgisayarları öğrenip günlük çalışmalarında daha etkin yararlanmayı amaçlamış.

1980’de Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu. Mesleğe aday memuru olarak başlayan Kori, kâtip, konsolos, BİM’de başkâtip, Şube Müdürü, FAO Daimi Temsilciliği’nde Müsteşar, Başkonsolos, Bilgi Sistemleri ve İletişim Dairesi’nde Daire Başkanı ve Büyükelçi olarak görev yaptı. 1 yıldır Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı olan ve Dışişleri’nin “bilgisayar dehası” olarak tanınan Kori, bakanlığın bilgisayara geçişinde rol oynadı ve yurtdışında yaşayan Türklerin konsolosluklardaki işlemlerini İnternet aracılığıyla yapmalarına olanak sağlayan “e-konsolosluk” projesini hayata geçirdi, ülkemizin biyometrik pasaporta geçişinde önemli rol oynadı.

Bilişime “sevgi ile bakan” ve “çok önem veren” 30 yıllık hariciyecisi ve diplomat olan Kori, günlük gelişmelere, hatta dış politika konularına bile bir bilgisayarlı gözüyle bakmaya devam ettiğini söylüyor. “Kamunun veri paylaşımı konusunda isteksiz”liğini ve kamuda kullanılacak standartlarının olmamasını en önemli sıkıntılar olarak değerlendiren Kori, bunun aşılması gerektiğini vurguluyor. Kori, Türkiye’de bilişimle ilgili bir bakanlık olmamasını “ciddi bir ihtiyaç” olarak tanımlıyor.

Bilişimcilerin düşünce, hayal ve uygulamalarını hayata geçirirken sorunlarla karşılaşma ihtimalinin yüksek olduğuna işaret eden Kori, “Ama bir bilişimci olarak daha üst düzeylerde görev aldığınız zaman hayal ettiğiniz, uygulanmasında yarar olduğunu düşündüğünüz projelerin hayata geçirilmesi de çok daha rahat oluyor. Kamuda yönetim düzeyindeki bilişimcilerin sayısının artması tabiatıyla Türkiye’de bilişimi daha etkin bir düzeye gelmesini sağlamak için önemli bir avantaj olur” diye konuşuyor.

-Sizi bilişim sektörü, Dışişleri Bakanlığı'nın e-devlet altyapısını oluşturmanız ve hayata geçirdiğiniz projelerle tanıyor. Bu çerçevede öncelikle şimdiye kadar hangi görevlerde bulunduğunuza ilişkin kısa bir bilgi alabilir miyiz?

- Dışişleri Bakanlığı'nda bir meslek memuru-diplomatın en alt kariyerinden başladım. 1981'de Konsolosluk Vize Dairesinde Aday Meslek memuru, 1983'te Ortadoğu ve Afrika Genel Müdürlüğü'nde Üçüncü Katip, 1983'te Cidde Büyükelçiliği'nde Üçüncü ve İkinci Katip, Muavin Konsolos, 1985'te Bregenz Başkonsolosluğu'nda Konsolos, 1988'de Bilgi İşlem Merkezi'nde (BİM) Başkatip, 1990'da Bonn Büyükelçiliği'nde Büyükelçilik Müsteşarı, 1994'te Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dairesi'nde Şube Müdürü, Enformasyon Dairesi'nde Şube Müdürü, 1996'da Roma-FAO Daimi Temsilciliği'nde Müsteşar, 1997'de Mainz Başkonsolosluğu'nda Başkonsolos, 2000'de Bilgi Sistemleri ve İletişim Dairesi'nde Daire Başkanı, 2002'de Şikago Başkonsolosluğu'nda Başkonsolos, 2007'de Suudi Arabistan Nezinde Büyükelçi, 2009'da Büyükelçi, Müsteşar Yardımcısı olarak atandım. Hiçbir kursa gitmeden hobi olarak bilgisayar öğrendim

Görevlerim sırasında yaptığım siyasi ekonomik ve kültürel çalışmalarının

yanında bilişim konusuyla hep ilgilendim. Bilişimi, Bakanlık çalışmalarında özellikle yurtdışında vatandaşlara sunulan hizmetlerin modernizasyonu noktasında kullanmayı çok arzu ettim ve bunu da büyük ölçüde gerçekleştirdim.

Dışişleri bakanlığında siyasi, ekonomik ve kültürel birimlerde görevler üstlendim. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza hizmet sunan konsolosluklarımızda çalıştım. Bakanlıkta göreve başladığım günden bu yana geçen yaklaşık otuz yıl içerisinde dünyadaki teknolojik gelişmeleri de yakından izleme fırsatı buldum ve öğrendiklerimi bakanlık çalışmalarına uyarlamak için çaba gösterdim. Teknik eğitim görmediğim, Türkiye'de ve yurt dışında hiçbir kursa devam etmediğim halde hobi olarak bilgisayarları öğrenmeye ve bu cihazlardan günlük çalışmamda daha etkin yararlanmayı amaçladım.

Teknolojiyle ilgilenmek, adeta vücuda giren virüs gibi bir şey. Bir kere bulaştı mı, artık bir daha ondan uzaklaşamıyorsunuz. Sanırım bende de böyle oldu. Artık neredeyse emekliliği düşüneneğim yaşlara geldiğim halde, hâlâ günlük gelişmelere, hatta dış politika konularına bile bir bilgisayarçı, bir matematikçi gözüyle bakmaya devam ediyorum.

- Bilişimle yolunuzun ne zaman kesişti? Bilgisayarla, İnternet'le ilk kez ne zaman tanıştınız? Neden bilişimci oldunuz?

-Ben bilişimci değilim. Bilişime sevgi ile bakan, çok önem veren bir insanım. Ben Dışişleri mensubu, hariciyecisi ve diplomatım. 30 yıldır Dışişleri Bakanlığı'nda diplomat olarak görev yapıyorum. Bilgisayarla ilk kez 1984'te Suudi Arabistan'ın Cidde şehrindeki büyükelçilikte çalışırken tanıştım. gördüm. O tarihlerde bilgisayarın kapasiteleri bugünle mukayese

edilemeyecek kadar kapasiteleri düşüktü. Çiçeği burnunda bir hariciyecisi olarak Cidde Büyükelçiliğimiz konsolosluk şubesinde sorumluydum. İzmir'den bir okul arkadaşım Sinclair marka bir bilgisayar isteyince hemen Kral Abdülaziz üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışan bir dostumdan yardım talep ettim. Bir kaç gün sonra da bilgisayar elimdeydi.

Aslında bilgisayar dediğime bakmayın. Yaklaşık 10 santime 15 santim boyutlarındaki bu cihazı bugün anladığımız manada bilgisayar olarak tanımlamak oldukça zordur. Piyasada portatif bilgisayar olarak satışa sunulan bu küçük cihazlara program yüklenmesi müzik kasetleri benzeri kasetlerin bir kablo ile cihaza bağlanmasıyla mümkün olurdu. Ancak kasetten bilgisayara program aktarımı sırasında kulakları tırmalayan bir ses duyulurdu.

İnternet'le ilk kez 1995'te tanıştım

Gerçek anlamda kişisel bilgisayarlarla tanışmak için ise bir yıl daha beklemem gerekti. Cidde belediye başkanı, zamanın İstanbul belediye başkanının oğluna bir bilgisayar hediye etmek isteyince bilgisayarı göndermek için büyükelçiliğimizin yardımını talep etmişti. Ama hediye bilgisayarın yanında ikinci bir bilgisayar da büyükelçiliğimiz kullanımı için gönderilmişti. Bir bilgisayarı İstanbul'a yolladık;

ikincinin kutusunu da “Selamsız Badosu” filmindekine benzer bir törenle büyükelçilikte açtık. Karşımızdaki cihazları sanırım tüm büyükelçilik mensupları hayatlarında ilk kez görüyorlardı. Bilgisayarın harddiski yoktu. Beş çeyrek olarak bilinen iki disket sürücüsü vardı, belleği de yanılmıyorsa 192 KB idi. Bilmem söylememe gerek var mı, monitörü de tabiatıyla tek renkli idi.

İnternetle ilk kez 1995’te yine Bakanlıkta iken tanıştım. O yıllarda İnternet daha çok yeniydi, “www” ile başlayan adresler henüz kullanımda değildi. Gopher olarak bilinen bir sistem ile bazı adreslere bağlanıp haber ve bilimsel yazı gibi metinler bilgisayar ortamında okunabiliyordu. e-Posta hesabının ne olduğunu, nasıl kullanıldığını da Gopher ile tanıştığım bu dönemde öğrendim. Biz aynı yıl (1995) İnternetin kullanımı hızla yaygınlaşmaya başlayınca çalışmaları yürütmek amacıyla ayrı bir birim kurduk. Hazırladığımız web sitesi üzerinden ülkemizin tanıtımını da yapmayı planladığımız için Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü de bize destek verdi. Teknik desteği ise Tübitak’tan aldık. Sanırım bakanlıkta başlattığımız bu çalışma, kamu kurumları içinde de ilk web uygulamasıydı. O tarihlerde Windows çok yaygın kullanılmıyordu, Gopher sistemler vardı. İlk kez Windows NT ile serverımızı kurduk ve İnternet üzerinde bu şekilde yayın yapmaya başladık.

Bilişimci olarak yürüttüğünüz çalışma ve projeleri kısaca anlatabilir misiniz?

Hem yurtdışı görevlerim sırasında hem de merkezde iken bilişim projeleriyle hep ilgilendim. Öncelikle Bakanlığın PC networkünü ilk kez 1988’de kurdum. Personel otomasyonunu gerçekleştirdik.

Web uygulamalarının yaygınlaşması ile birlikte sonraki dönemde dış temsilciliklerimiz de kendileri için ayrı sayfalar hazırlayarak bulundukları ülkelerde web üzerinden de bilgi sunmaya başladılar. Nitekim bu çalışmalardan birini 1997 yılında Almanya’da “Sanal Konsolosluk” adıyla Bonn Büyükelçiliğimiz adına Mainz Başkonsolosluğumuzdaki teknik ekibimiz gerçekleştirdi.

O tarihlerde dış temsilciliklerimiz web

sayfalarının bir merkezden geliştirilmesi öngörülmediği için zaman içerisinde maalesef bir birlerinden farklı uygulamalar ortaya çıktı. Hem içerik, hem de tasarım yönünden farklı olan bu sayfaların web adreslerinde de bir benzerlik yoktu. Sayfaların standart olmaması ise belki bunlardan da önemli bir sıkıntıydı.

Riyad Büyükelçiliğimizde görevliyken bu konuyla gönüllü olarak ilgilendim. Çok fazla bir harcama yapmadan mevcut dağınık yapıdan dahagüçlüve standart bir yapıya geçilebileceğini düşünüyordum. Büyükelçilikteki mesai arkadaşlarımin da desteği ile öncelikle mevcut durumu ortaya çıkartan bir çalışma yaptık.

En önemli projelerimizden birisi de e-Konsolosluk projesidir. Bu proje hâlâ çok etkin bir şekilde kullanılıyor. Bakanlığın çeşitli dairelerinin ihtiyacı olan yazılımları geliştirdik.

Bu arada bilişimle ilgili olarak 4 kitap yazdım. Bunlarından bazıları kelime işlem yazılımları ve kullanımı ile ilgili. Bir özgün programlama kitabım var. En son, e-pasaport projesine katkı verdim.

En önemli sıkıntı, kamunun veri paylaşımındaki isteksizliği

Bilişimci iken Bakanlığın bilgi işlem projelerini yürütürken hedefiniz neydi? Hedefinize ulaştınız mı?

Hedefimiz Bakanlığın hizmetlerini çok daha pratik ve süratli bir şekilde yapmak ve bunun için de bilişim teknolojilerinden yararlanmaktır. Bakanlığın günlük işlerinden arşivde kullanılan sisteme kadar personel programından idari ve mali işlerdeki hizmetlere kadar tüm hizmetlerimizde ve yurtdışında da vatandaşlarımıza sunulmuş görevlerimizi basitleştirmek ve etkinleştirmektir. Bunların büyük bir bölümünü gerçekleştirdik. Özellikle e-Konsolosluk projesi ve öncesinde konsolosluk programı vatandaşlara verilen hizmetlerin elektronik ortamda sunulması konusu 20 yıl önce gündeme getirildi ve en son aşamada İnternet üzerinden işlem yapılabilir noktaya gelindi. Bu projelerde büyük ölçüde hedefe ulaştık. Bu arada en etkin projelerimizden birisi de belge-arşiv sistemimizdir. Dışişleri Bakanlığı’nın Belge Yönetim Sistemi şu anda

Türkiye'nin en güçlü belge yönetim sistemidir. Sistemde milyonlarca belge var ve çok etkin bir şekilde kullanılıyor. Merkezi yapıda çalışan sistem ile bakanlık olarak amacımıza ulaştık. Bir sonraki adım da tüm kamu kuruluşları arasında entegre bir şekilde çalışan belge yönetim sistemini hayata geçirmeyi istiyoruz.

Türkiye'nin önündeki en önemli sıkıntı kamu kurumlarının veri paylaşımı konusunda isteksiz olmalarıdır. Hiçbir kurum kendi verisini bir başka kurum ile paylaşmak istemiyor. Bunu aşmamız lazım. Bu konudaki çalışmalara bugüne kadar her türlü desteği sağladık ve bundan sonra da destek vermeye devam edeceğiz. Ama bu sorunun aşılması için bir süre daha geçmesi gerekecek.

Bilişim sektöründe bir fiil çalışırken yaşadığınız en önemli sıkıntılar nelerdi?

Söz konusu sıkıntıları aşmak için neler yaptınız?

-Bilgi işlem yöneticisi olduğum yıllarda donanım konusu çok önemliydi, donanım alacak imkânlarımız çok fazla yoktu. Türkiye'de yazılım bilinci çok fazla yerleşmemişti. Ancak şimdi donanım alımıyla ilgili çok fazla sorun yaşanmıyor. Bütün kurumlar ihtiyaçları olan donanımı karşılayabiliyorlar. Aslında standardizasyon konusunda sorunlarımız var. Bu sorun 20 yıl önce de yaşıyorduk şimdi de söz konusu. Kamuda kullanılacak belge yönetim sisteminin, personel programının, vatandaşlara sunulan hizmetlerin standartlarının olması gerekiyor. Bu konuda maalesef yapılmış çok önemli çalışmalar yok. Bizde önce her kurumun kendi sorununa çözümünü kendisi geliştiriyor, standartlarını kendisi belirliyor. Bunu uyguluyor ve ondan sonra da empoze etmeye çalışıyor.

En önemli sorun budur. Bu konuda Türkiye'de bir bilişimle ilgili bir bakanlık olmaması bence ciddi bir ihtiyaç. Böyle bir bakanlık olsaydı belki bu çalışmalar daha etkin bir şekilde yapılırdı. Ama bugüne kadar yapılmaması bundan sonra da yapılmayacağı anlamına gelmiyor. Standardizasyon konusunda önemli çalışmalar yapılabileceğini düşünüyorum.

-Özellikle son 10 yıldır Türkiye "Bilgi toplumu" olma hedefini yakalamaya çalışıyor. Bu süreçte e-devlet projeleri ve bu projeleri başlatıp yürüten BT çalışanlarına önemli görevler düşüyor. Dışişleri Bakanlığı personelinin sorumlu Müsteşar Yardımcısıyınız. Sizi bir yanınızla da "bilişimci" olarak görüyoruz. Bilişimcilerin bürokrasinin farklı noktalarında görev almalarına ilişkin değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

-Daha alt düzeyde bir bilişimci olduğunuz zaman düşüncelerinizin, hayallerinizin, uygulamalarınızın hayata geçirilmesinde sorunlarla karşılaşma ihtimaliniz yüksektir. Amirleriniz projelerinizi uygun görmeyebilir. O kurumun öncelikleri arasında düşündüğünüz projeler bulunmayabilir. Ama bir bilişimci olarak daha üst düzeylerde görev aldığınız zaman hayal ettiğiniz, uygulanmasında yarar olduğunu düşündüğünüz projelerin hayata geçirilmesi de çok daha rahat oluyor. Çünkü sizde yetki ve sorumluluk bulunuyor. O yetkiyi kullanarak o kurumun bilişimi daha iyi ve etkin kullanan bir kurum haline dönüşmesini sağlayabiliyorsunuz. Ben şu anda Dışişlerinde Müsteşar Yardımcısı olarak bunun heyecanını yaşıyorum. Bir işi kararlaştırdığınız, gerekli olduğuna inandığınız zaman ekibinizi kurabiliyor, karar alıp uygulamaya koyabiliyorsunuz. Bu, çok önemli.

Kamuda yönetim düzeyindeki bilişimcilerin sayısının artması tabiatıyla Türkiye'de bilişimi daha etkin bir düzeye gelmesini sağlamak için önemli bir avantaj olur.

Tüm sınav başvurularının e-ortamda isteyeceğiz

-“e-Dışişleri”ni hayata geçirmek için neler yapılıyor?

-“e-Dışişleri”ni gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Dış politikada önemli çalışmalar yaparken teknolojik olarak da bakanlığımız alt yapısını geliştirmeye önem veriyoruz. Bu çerçevede, teknoloji alanında hedefimizi e-Dışişleri'ni hayata geçirmek olarak belirledik. Nedir bu? Dışişlerinde bugün normal yapılan her işlemi elektronik ortamda geliştirmek. Çok yalın ama, çok iddialı bir amaç. Bunu gerçekleştirmek için altyapımızı ona göre düzenliyor, program geliştirme çalışmalarını yapıyoruz. Geçen yıl ilk kez bakanlığımıza giriş sınavlarında teknik personel başvurularını elektronik ortamda da kabul ettik. Bu yıl yalnız teknik personel sınav başvurularının değil, başta meslek memurluğu olmak üzere, tüm sınav başvurularının tamamen elektronik ortamda gönderilmesini isteyeceğiz.

Şimdi e-Dışişleri olarak tanımladığımız yeni hedefimiz tüm bu çalışmaların bir örnek yapıda ve daha kapsayıcı boyutlarda geliştirilmesini amaçlıyor. Bir yandan ülkemizdeki kamu kurumları arasında bilişim alt yapısında gerçek bir entegrasyonu sağlamaya yönelik çalışmalar yaparken, diğer taraftan da dışişleri bakanlığını, geleneksel yöntemlerle yapılan tüm işlemlerin elektronik ortamda da gerçekleştirilebileceği bir kuruma dönüştürmeyi planlıyoruz.

“e-Dışişleri” kapsamında yürüttüğümüz en önemli projelerden biri Belge Yönetim Sistemimiz. BelgeArşiv, Dışişleri Bakanlığı’nın en etkin kullandığı ve belki de Türkiye’de benzeri olmayan bir yazışma otomasyonu. Buna yakın bir sistem de yok. Biz istiyoruz ki bu kamu kurumlarında entegre çalışan bir sistem haline gelsin. Nasıl ki kendi birimlerimiz arasında haberleşiyor, belge paylaşımı yapabiliyorsak aynı işlemi diğer bakanlık ve kurumlar arasında da gerçekleştirebiliriz. Bunu yapmaya çalışıyoruz. Yaklaşık 10 yıldır başarıyla kullanmakta olduğumuz belge yönetim sistemimiz üzerinde şu anda 10 milyondan fazla belge var.

e-Dışişleri çalışmaları kapsamında son zamanlarda, bakanlığımız görevlilerinin bakanlık yönetimi ile yaptığı tüm resmi iletişimin elektronik ortama taşınması çalışmasını yürütüyoruz. Adres ve kişisel bilgilerdeki değişikliklerden, bilgi ve donanım taleplerinin bildirilmesine kadar tüm işlemleri artık Dışişleri.Net üzerinden yapabilecekleri bir alt yapı kuruyoruz. Böylece, görevlilerimiz çocukları dünyaya

geldiğinde aile bildirimini, bir yurt dışı seyahatinden döndüklerinde yolluk bildirimini elektronik ortamda gönderebilecekler. Yurt dışı atama dönemlerinde görevlilerimizin tayin yerleri ile ilgili seçimlerini de bu yıldan itibaren yine bilgisayar üzerinden işleme koyacağız.

-Yurtdışında yaşayan Türklerin konsolosluklardaki işlemlerini İnternet aracılığıyla yapmalarına olanak sağlayan “e-konsolosluk” projesinin bir anlamda sahibisiniz. “Sanal Konsolosluk” projesinin şu anki kurumu ve önümüzdeki yıllardaki gelişimine ilişkin planlama nedir? Sanal konsolosluk, konsolosluk hizmetlerine ne gibi kolaylıklar getirdi? Konsolosluk Çağrı Merkezi) çalışmalarında gelinin son durum hakkında bilgi alabilir miyiz?)

-Dışişlerinin yaklaşık 200 temsilciğimiz var bunların en az 160’ında e-konsolosluk kullanılıyor.

1990’lı yılların sonunda Mainz’da başkonsolos olarak görevliken vatandaşlarımıza İnternet üzerinden hizmet sunulmasıyla ilgili ilk Sanal Konsolosluk deneme çalışmalarımızı başlattık. Sanal Konsolosluk’tan hemen sonra Çağrı Merkezi projesi üzerinde çalıştık. Başkonsolosluk olarak bir proje hazırladık ve Bakanlığımıza sunduk. Ancak bütçe bulmakta sorun yaşadığımız için Almanya görevim sırasında Çağrı Merkezi’ni hayata geçirmemiz mümkün olamadı. E-Konsolosluk gibi Çağrı Merkezi için de Şikago’da yıllarını beklemek gerekti.

Konsolosluk işlemleri için başvuruların İnternet

üzerinden yapılabildiği e-Konsolosluk projesi, konsolosluk işlemlerine ilişkin başvuruların, geleneksel yöntemler yanında, İnternet üzerinden elektronik ortamda da yapılmasına imkân veriyor. Doğum ve nüfus işlemlerinden, pasaport yenileme, pasaport süresi uzatma, vatandaşlık işlemleri, vize başvuruları gibi çeşitli konulardaki bilgi notlarına ve her işlem için ne kadar harç ödenmesi gerektiğine ilişkin ayrıntılı bilgilere, e-Konsolosluk sayfalarından erişilebildiği gibi, bazı işlem başvuruları da mevzuatın izin verdiği ölçüde sistem üzerinden yapılıyor. Böylece vatandaşlar, başvurularını e-konsolosluktan yaptıktan sonra, evraklarını postayla göndermek suretiyle, bizzat konsolosluklara gitmeden bazı konsolosluk işlemlerini yaptırmalarına imkân tanınıyor yoğun eleştirilere neden olan müracaat kuyruğunda beklemeleri en aza indiriliyor.

Önceleri yalnız belirli ülkelerdeki vatandaşlarımıza hizmet sunmak üzere tasarlanan e-Konsolosluk sayfaları, artık yurt dışında yaşayan tüm vatandaşlarımızın konsolosluk işlemleri hakkında bilgi edinme, Konsolosluk.NET sistemine dahil olan temsilciliklerimizin görev bölgelerinde yaşayan vatandaşlarımızın da internet üzerinden işlem başvurusu yapma ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir alt yapıya kavuştu. İnteraktif İşlem modülü ile 7 gün ve 24 saat kesintisiz hizmet sunuluyor. Vize başvuruları internet üzerinden yapılabılırken ayrıca yabancıların tabi olduğu vize rejimi hakkında bilgi edinilebiliyor. e-Konsolosluk’taki bilgiler ilgili temsilciliklerce sürekli güncelleniyor.

Çağrı merkezini Chicago Başkonsolosu

iken kurmuştum. Şimdi Ankara’da Bakanlık bünyesinde kurulan Konsolosluk çağrı merkezi son üç aydır çok etkin bir şekilde kullanıyoruz. Profesyonelleştirdik, dışarıdan hizmet alımı yapıyoruz.

Güvenliği üst düzeydeki ePasaport, Avrupa standartlarında

-Daha güvenli olan ve AB standartlarına uygun şekilde hazırlanan “çipli pasaportlar”, 1 Haziran’dan itibaren verilmeye başlandı.Yenipasaportsistemini oluşturmakla görevli komisyonda yer aldığınızı biliyoruz. Yeni pasaportların en önemli özellikleri nelerdir?

- Ocak ayı başında pasaportlar konusunda yeni sistemi kurmak üzere ilgili bakanlarımızın talimatıyla, Dışişleri ve İçişleri Bakanlığı görevlilerinden oluşan bir “çalışma grubu” oluşturuldu. Bu gruptaki arkadaşlarımızla birlikte kısa bir süre içerisinde dünyadaki ePasaport uygulamalarını inceledik, bazı ülkeleri ziyaret edip çözüm önerilerini bizzat yerinde gördük.Buarada,geçenyıllarınpasaport başvuru sayılarını çıkartıp yeni uygulamaya geçtiğimizde emniyet müdürlüklerimiz ve konsolosluklarımızın önlerinde yığılma olmaması için ne gibi önlemler alınabileceğini de değerlendirdik. Çalışmalarımız sonucunda da 1 Haziran tarihinde yeni pasaportlarımızı elimize alabilecek alt yapımız da kurulmuş oldu.

Yeni pasaportların en önemli özelliği “çipli”, biyometrik olması. Kişinin görünüşü ile ilgili tüm bilgilerin hem sayfalarda hem de “çip”te kayıtlı. Güvenliği çok üst düzeyde ve

Avrupa standartlarında. Başvuruları birkaç dakika içinde yapılabilecek olan pasaportlar, tek bir merkezde hazırlanıp, PTT tarafından dağıtılacak. Ve artık herkesin pasaportu “kırmızı” olacak.

“Çipli pasaportlar” hayatımızda neleri değiştirecek?

-Öncelikle Avrupa’ya giriş-çıkışlar kolaylaşacak. Avrupa’ya vizesiz seyahat konusundaki çalışmalarımıza büyük bir destek

verecek. Ülke olarak daha gurur duyacağımız, olumlu bir belgeye sahip olacağız.

ePasaport konusunda www.epasaport.gov.tr web sitesi ve günün her saatinde ulaşabileceğiniz “0 (216) 444 30 20” numaralı çağrı merkezi var.

Pasaportların “çipli” olması Türkiye’de ne gibi yeni e-devlet uygulamalarını tetikleyebilir?

- ePasaport, kamu kurumlarında veri paylaşımını tetikleyebilir. Biz yurtdışında her ne kadar e-konsolosluk uygulamasını yapsak da bazı işlemler için vatandaşların konsolosluklara gitmesi gerekiyor. Konsolosluklarda randevu sistemini yaygınlaştırmayı planlıyoruz. Şu andaki epasaport.gov.tr sistemine benzer bir uygulamayla yurtdışında, konsolosluklarda daha medeni ortamlarda, çağdaş

bir altyapı ile randevu sistemini çalıştıracacağız. ePasaport projesi bize bunun için örnek olacak. 2011’de konuda bir çalışma başlatmayı düşünüyoruz.

-Ülke olarak bilişim altyapısından etkin olarak yararlanıyoruz.Buaradayurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye’deki seçimler için oy kullanabilmelerini sağlayacak bir uygulama uzun bur zamandır gündemde olmasına karşın henüz buna ilişkin bir çözüm sunulamadı. Bu konuda nasıl bir çözüm geliştirilebilir? Önümüzdeki seçimde yurt dışındaki vatandaşlarımızın oy kullanabilmeleri için nasıl seçenekler üzerinde çalışılmalı? Uzun yıllardır bilişim çalışmalarının içinde olan bir kamu görevlisi olarak gönlünüzden geçen çözüm nedir?

-Yurtdışında yaklaşık 5 milyon kadar vatandaşımız var bunların yaklaşık 3 milyonu seçmen. Bunlar hem seçilmek hem de seçmek için seçimlerde oy kullanmak istiyorlar. Bunlara bu hakkı sağlamamız lazım. Yurtdışındaki vatandaşların seçimlere katılması için üç yol var. Birincisi posta ile oy kullanma. Anayasa Mahkemesi bu yolu kabul etmedi. İkincisi gümrüklerde oy verme. Şu anda bu yöntem kullanılıyor. Ancak bu yöntem çok pratik değil. Üçüncü yöntem de elektronik ortamdan yararlanmak. Tabii ki çok riskli, bunu biliyorum. Ama bunu uygulayan ülkeler var. Hiç değilse şimdiden bu konuda zihinsel çalışmalar başlatılabilir, deneyimi olan ülkelerle görüşülebilir, Türkiye için yol haritası çıkarılabilir. Bu konuya her halükârda çözüm bulmak gerekiyor. Bilişim de, teknoloji altyapısı da bu bulunacak çözümde bizlere yakın destek verecektir diye düşünüyorum.

İzmir

Gazeteci Hasan Tahsin'in 15 Mayıs 1919'da düşmana sıktığı ilk kurşun ile başlayan Kurtuluş Savaşı'nın 9 Eylül 1922'de bittiği yer; özgürlüğün, uygarlığın, çağdaşlığın, aydınlanmanın, güzelliklerin simgesi İzmir.

İ. İlker Tabak*
ilker.tabak@bilisim.com.tr

Bilişimcilerin Ticaret Odası bünyesinde kendi meslek komitelerini 1992 yılında ilk kez kurdukları kenttir İzmir. Aynı komiteyi yazılım ve donanım olarak ayırarak TOBB'daki meslek komitelerine de aynı şekilde yansımaları sağlamışlardır.

İzmir, 9-11 Haziran 2010 günlerinde bir ilke daha imza attı. Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı'nın (UBHK) ilki Türkiye Bilişim Derneği (TBD) ve İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin işbirliğinde, Ulaştırma Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), İzmir Ticaret Odası (İZTO) ve sektörümüzün diğer paydaşlarının destekleri ile gerçekleştirildi. Etkinliğin en önemli destekleyicileri ise hukukçular oldu. Başta Yargıtay, Adalet Bakanlığı ve Türkiye Barolar Birliği (TBB) ile Adalet Akademisi son sınıf öğrencileri olan hakim ve savcı adaylarının aktif katkıları etkinliğe zenginlik kattı. Etkinlikten birkaç gün önce Youtube gibi Google tarafından sağlanan bazı servislere de Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) tarafından erişimin yasaklanması etkinliğin gündemini belirledi. Medyanın ilgisi bu yönde artarak "Hukuk için Bilişim, Bilişim için Hukuk..." ana temasının isabetli ve yerinde bir seçim olduğunu gösterdi.

TBD 1970'lerin ortalarında Adalet Bakanlığı'nın otomasyonu konusunda düzenlediği etkinlik ile adalet ve hukuk alanında bilişim teknolojilerini uygulama yollarını gündeme getirmiş; 1989 yılında kurduğu "Bilgisayar Hukuku Çalışma Grubu" ile çalışmalarını sürdürülmüştür.

Bilişim Toplumu Yasaları ile Yönetelim, Yönetilelim.

TBD'nin meslek örgütü olmasının yanı sıra kitlesel bir sivil toplum kuruluşu olarak tüm toplumu ilgilendiren konularda çalışmalar yapma sorumluluk ve bilinciyle ortaya attığı bu görüşe uygun çalışmaları artarak sürmüştür. Bu kapsamda, TBD öncülüğünde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) "Bilgi ve Bilgi Teknolojileri Grubu" oluşturularak (1998), yasa yapıcıları, yani milletvekillerini bilişim teknolojileri ile tanıştırmak ve onları bu konuda bilinçlendirmek amaçlanmıştır. Milletvekillerini bilişimci yapmak için verilen uğraşlardan gereken tatmin edici sonucu alamayınca, bilişimcileri milletvekili yapmak için girişimlerde bulunuldu; Bilişim Toplumu olma yolunda verilen bu teknolojik kurtuluş savaşının kurmayları yirmibirinci yüzyıl için hazırlanıyorlardı.

TBD'nin bireye, topluma ve hukuka verdiği önemin bir göstergesi de 2001 yılında gerçekleştirdiği "Bilişim Topluma Giderken: Psikoloji, Sosyoloji ve Hukukta Etkiler Sempozyumu" olmuştur.

2002 ve 2004 yıllarında yapılan Türkiye Bilişim Şûrası çalışmalarındaki çalışma gruplarından biri Hukuk Çalışma Grubu olmuştur.

Bilişim Toplumu yasalarını oluşturmak için TBMM çatısındaki çalışmalar kadar hükümetlerin de bu yasaları ele almalarını kolaylaştırıcı bir "Bilişim Bakanlığı" gündeme gelmiştir.

Başarılı fuar ve kongreler düzenlemedeki yeteneği ispatlanmış İzmir'de, son yıllarda Bilişim Hukuku Çalışma Grubu eliyle gerçekleştirilen günlük etkinliklerin ötesinde, uzmanların birikim ve deneyimleriyle hazırlanmış İzmir Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı gerçekleştirilmiştir.

Kurultay'da, ulusal ve uluslararası uzman konukların bulunmasının, güncel konuların programda olmasının, özellikle etkinliğe katılan avukatlar ile, hakim ve savcı adaylarının bilişim

alanındaki, bilişimcilerin de hukuk alanındaki vizyonlarını geliştirerek farkındalıkları yakalama düzeylerini arttırdığını düşünüyorum. Yasayapıcılardan sonrayasaları uygulayıcıların, hakimlerin, savcılarının, avukatların yani tüm hukukçuların bilişimle buluştukları bir etkinlik olarak gelenekselleşeceğine inanıyorum.

İzmir'in sıcak, samimi, çağdaş görünümlü, batıya dönük aydınlık ve gülen yüzünün yarattığı bir Türkiye imajından oluşan kalıcı dekorun bu düşünsel şölene eşlik ettiği sosyal etkinliklerle pekiştirilmiş kültürel gösterinin katılımcıların yaşamında derin izler bırakacağını düşünüyorum.

İstanbul'da bir yâr sevdim
İnsanı günaha sokar
Savaştepe köprüsünden geçen trenler
Sel olur İzmir'e akar
İzmir'in denizi kız, kızı deniz
Sokakları hem kız hem deniz kokar

CAHİT KÜLEBİ'nin şiirinden alıntıdır.

(*) Bs. Müh., Bilişim Ltd. Paz. ve Satış Md.
TBD Merkez Yönetim Kurulu Üyesi

Mutlu Payaslıoğlu: Bilişimciler kendini başka yetilerle donatmalı

Eski bilişimci şimdilerin sualtı görüntüleme şampiyonlarından Payaslıoğlu, bilişimcilerin çok yönlü olması, kendini başka yetilerle donatması ve insanlarla doğru iletişim geliştirmesi gerektiğine inanıyor.

Bilişim Dergisi olarak Temmuz sayımızda, sektörde bir süre çalıştıktan sonra başka mesleklere yönelen bilişimcilere yer vermek istedik. “Şimdi başka sektördeler” ana başlığı altında bir zamanlar önemli BT projelerini yürüten ancak artık farklı mesleklere yönelmiş kişilerle sanal ortamda söyleşiler gerçekleştirdik.

Sanal söyleşi talebimizi ilk kabul eden kişi olan Mutlu Payaslıoğlu, Hacettepe Bilgisayar Mühendisliği mezunu. 1990’da bilişim sektöründe çalışmaya başlayan Mutlu Payaslıoğlu, ilk görev olarak Çaykur projesinin bitmeyen programlarını tamamlamış. 1996’da İnternet ile tanışan Türkiye’de İnternet’in yayılması ve gelişmesi için çalışmalar yapan Payaslıoğlu daha sonra İnternet ve cep telefonu ilişkilerini kuracak projeler üzerinde çalıştı. 2009

başında görevinden ayrılan Payaslıoğlu, bilgisayar mühendisliğini geleceği olan bir meslek olduğu için seçmiş. Meslekte yaptıkları ve seçiminden dolayı hep doğru kararı verdiğini düşünen Payaslıoğlu, hedeflerinin büyük bir bölümüne ulaştığını belirtiyor ama daha yapacak çok şey olduğunu da görüyor.

Tek bir meslekte ilerlemek ve sadece o mesleğin getirdikleriyle yetinmenin kendisine göre olmadığını vurgulayan Payaslıoğlu, bu nedenle daha eğitim döneminde değişik konularla ilgilenmeye başlamış. Ve, 11 yıl önce tamamen bir hobi olarak başladığı uğraşı ikinci profesyonel mesleği olmuş.

Payaslıoğlu, şu anda dalgıçlığın en zor uğraşlarından biri olan sualtı video görüntüleme ile ilgileniyor, film endüstrisinin ihtiyacı olan her türlü profesyonel sualtı

çekimini yapıyor. Ayrıca belgesel film yapıyor. Özellikle köpekbalıkları üzerinde çok deneyim kazanan Payaslıoğlu, Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu’nun her yıl düzenlediği sualtı görüntüleme şampiyonalarında beş kez ikincilik aldı. Payaslıoğlu, ilk kez yapılacak sualtı video görüntüleme dünya şampiyonasında derece almayı hedefliyor.

Bilişim sektöründen tamamen kopmayan Payaslıoğlu, bu sıralar turizm sektöründe çok önemli değişiklikler yapabilecek bir yazılım projesinde danışmanlık yapıyor. Türkiye’nin bilgi toplumu olma yönünde hedeflerine yavaş ilerlediğini söyleyen Payaslıoğlu, bu çalışmalarda yeni beyinlere, tecrübeli BT çalışanlarına ihtiyacımız olduğuna dikkat çekiyor. Payaslıoğlu, BT sektöründe çalışanların hak ettikleri değeri özellikle bu kriz döneminde alamadıklarına inanıyor. Geçmişteki kritik hataların

sonuçlarının bugün ödendiğine işaret eden Payaslıoğlu, kendini en çabuk toplayacak BT sektörünün Ar-Ge’ye daha fazla önem vermesini, krizden çıkaracak yeni projeler üretmesini öneriyor.

Aslıhan Bozkurt-Bilişim sektöründe çalışmaya ne zaman başladınız? Eğitiminiz nedir? Neden bilişimci oldunuz?

Mutlu Payaslıoğlu- Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği bölümünden mezun olduktan sonra, bilişim sektöründe Biltek A.Ş. de 1990 yılında çalışmaya başladım. Biltek A.Ş.'de ilk görevim sistem analisti-programcı olarak yazılım geliştirmektir, daha sonra satış mühendisi olarak görevime devam ettim. Neden bilişimci olduğum sorusunu kendime ilk sorduğum zaman sabaha karşı gün ağırmadan Rize Çaykur merkez binasının en üst katından Karadeniz'e baktığım andı. İşletmenin çok önemli bir programını uzun zamandır uyumadan tek başıma geliştirmeye çalışıyordum. Neden orada olduğumu ve neden bilişim sektörünü seçtiğimi kendime sordum. Kendimce bulduğum yanıt benim için bir dönüm ve aydınlanma anıydı. O aydınlanma anından sonra kendimi ülkenin ihtiyacı olan bir bilişimci olarak görmeye başladım. Çoğumuz seçtiği mesleğin nedenini açıklayamaz ve genellikle de rastlantılar ve maddi kazançlar insanları yönlendirir. Ben de belki bunu yaşamamış olsaydım başka şeyler söyleyebilirdim.

A.B.-Çalışma hayatınızdaki ilk işiniz neydi? Sektörde aldığınız görevler, yürüttüğünüz çalışma ve projeleri kısaca anlatabilir misiniz?

M.P.- Çalışma hayatımdaki ilk işim bir dış ticaret firmasında programcı olarak kısa bir dönem çalışmaktı. Hemen arkasından Biltek'de çalışmaya başladım ve bilgisayar mühendisliğini de ilk kez burada yapmaya başladığımı söyleyebilirim. Bana verilen ilk görev Çaykur projesinin bitmeyen programlarını tamamlamaktı. Sonra satış bölümüne geçtim ve ihale dosyaları hazırlamaya başladım. Biltek'de birçok ihale projesinde görev aldım, sonra askere gittim. Askerlik dönüşü PDI-Erkom ve Yabim'de satış müdürü pozisyonunda proje ve ihale çalışmalarında görev aldım. 1996 yılında İnternet ile tanıştım ve TR-net'in satış müdürü olarak Türkiye'de İnternet'in yayılması ve gelişmesi için çalışmaya başladım. Daha sonra Başarı Telekom'un kuruluşunu yaptık ve burada da satış ve pazarlama müdürü olarak görev aldım. Cep telefonlarının hızla satıldığı bir dönemde İnternet ve cep telefonu ilişkilerini kuracak projeler üzerinde çalıştık. Mesaj ile müzik ve görüntü yükleme projesini ücretli olarak ilk yapan firma olduk. 2001

yılında Turkcell'de kurum ve devlet ilişkileri bölümünde koordinatör olarak çalışmaya başladım. Turkcell'de 8 yıl çalıştıktan sonra 2009 yılı başında görevimden ayrıldım.

A.B.-Bilişimci olurken beklenti ve hedefiniz neydi? Hedefinize ulaştınız mı?

M.P.- Bilgisayar mühendisliğini geleceği olan bir meslek olduğu için seçmiştim. İlerleyen zamanlarda doğru bir seçim yaptığımı ve ülkemizin benim gibi insanlara ne kadar ihtiyacı olduğunu gördüm. Bu meslekte yaptıklarımdan ve seçimimden dolayı hep doğru kararı verdiğimi düşündüm. Hayat felsefemde çok zengin olma hiçbir zaman ilk hedefim olmadı. Bu mesleği yaparken de kazançlarımdan çok kazandırdıklarımdan dolayı mutlu oldum. Bu açıdan baktığımda hedeflerimin büyük bir bölümüne ulaştım da daha yapacak çok şey olduğunu da görüyorum.

A.B.-Şu anda ne işle meşgulsünüz? Bu iş neden ilginizi çekti?

M.P.- Hayat felsefeme göre tek bir meslekte ilerlemek ve sadece o mesleğin getirdikleriyle

yetinmek bana göre değil. Bu nedenle daha eğitim dönemimde değişik konularla ilgilenmeye başladım. Hayatım boyunca iş yaşantımın dışında farklı konularda araştırma yaptım, okudum ve insanlarla sosyal ilişkiler içinde olmaya çalıştım. Bilişim sektörü içinde yer aldığım pozisyonlarda da hep bir değişim vardı. Bu nedenle sektörde çok farklı kişilerle ve çevrelerle çalıştım. Ama beni farklı kılan ve artık neredeyse bütün çevremın bildiği bir uğraşı benim bakış açımı kökünden etkiledi; bu sualtı yani dalış merakıdır. Bundan 11 yıl önce tamamen bir hobi olarak başlayan bu uğraşı benim ikinci profesyonel mesleğim oldu. Açıkça işin bu noktaya geleceğini hayal edemiyordum ama kendimde bu yeteneğin olduğunu zaman içinde anladım. Şu anda dalgıçlığın en zor uğraşlarından biri olan sualtı video görüntüleme ile ilgileniyorum. Sualtıfilm Yapım adında ortaklarımla bir birlikteliğimiz var. Burada film endüstrisinin ihtiyacı olan her türlü profesyonel sualtı çekimini yapıyoruz. Ayrıca belgesel film yapımlarımız var. Çok yakında Küba'nın sualtıyla ilgili çok güzel görüntülerin

olduğu bir belgesel çıkaracağız. Sualtı ve çevre ile ilgili birçok görüntüleme projesinde çalıştım ve çalışmaya da devam ediyorum. Özellikle köpekbalıkları üzerinde çok deneyim kazandım. Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu'nun her yıl düzenlediği sualtı görüntüleme şampiyonalarında beş kez ikincilik aldım. Ayrıca birçok yurtiçi ve yurtdışı görüntüleme yarışmalarında birincilik ve ikincilik ödülleri var. Bu dereceler beni milli takım sporculuğuna taşıdı. Birisi bana 45 yaşından sonra sualtı video görüntüleme milli takımı sporcusu olacağımı söyleseydi inanmazdım. Şimdi bunun heyecanını ve gururunu yaşıyorum. Amacım ilk kez yapılacak sualtı video görüntüleme dünya şampiyonasında derece almak.

A.B.-Bilişim sektöründen uzaklaşmanızın özel bir nedeni var mı? Bir mahsuru yoksa bizimle paylaşabilir misiniz?

M.P.- Aslında bilişim sektöründen tamamen kopmadım. Bu sıralar sualtı uğraşlarını belki biraz yoğunlaştırdım. Ama tek başına sualtı görüntüleme sektöründe çalışıp iyi bir gelir elde etmek en azından Türkiye'de mümkün değil. Bu nedenle kendimi tamamen bilişim sektöründen kopmuş görmüyorum. Hatta bu sıralar turizm sektöründe çok önemli değişiklikler yapabilecek bir yazılım projesinde danışmanlık yapıyorum.

A.B.-Bilişim sektöründe bir fiil çalışırken yaşadığınız en önemli sıkıntılar nelerdi? Söz konusu sıkıntıları aşmak için neler yaptınız?

M.P.- Bilişim sektöründe en çok satışla ilgili bölümde çalıştım. Sistem entegrasyonu ve

donanım satışıyla uğraştığım dönemlerde bence en büyük sıkıntı rekabetin acımasızca yapılması ve fiyatların aşırı düşürülmesiydi. Bu rekabet şirketlere kazandırmadığı gibi müşterilere de kazandırmadı. Birçok firma iflas etti, ihalelerden yasaklandı ve taahhütlerini yerine getiremedi. Sektör bundan çok büyük zarar gördü. Yapılan işin değeri düşünce bu çalışanların ücretlerine, istihdama yansdı. Bu sıkıntının halen devam ettiğini görüyorum. Ancak nish markette çalışan veya çok özel yazılım projeleri geliştirenler bu sektörde kazanabiliyor. Bu sıkıntıları aşmak için benim yapabileceğim bir şey yok. Belki "Huzur denizde" deyip derinlere dalmak en iyisi.

A.B.-Bilişimci iken sizi en çok neler mutlu ediyordu? Ve sizi en üzen durumlar nelerdi?

M.P.- Bilişim sektöründe beni mutlu eden şey başlattığım projelerin sonuçlanarak işler durumda olması ve ülkemize değer katmasıdır. Bunun mutluluğunu gerek yazılımla uğraştığımda, gerekse sistem entegrasyonu yaptığımda yaşadım. Özellikle İnternet'in yayılması için verdiğimiz çabaların bugün meyvelerini görmemiz beni çok mutlu ediyor. Beni çok üzen bir durum olmadı. Kişisel kırgınlıkları ve hatalı anlaşılmaları her sektörde yaşayabilirsiniz.

A.B.-Özellikle son 10 yıldır Türkiye "Bilgi toplumu" olma hedefini yakalamaya çalışıyor. Bu süreçte e-devlet projeleri ve bu projeleri başlatıp yürüten BT çalışanlarına önemli görevler düşüyor. Sizce "bilgi toplumu" olmayı hedefleyen devlet bu sürecin gerçekleşmesini sağlayacak BT çalışanlarına hak ettikleri değeri veriyor mu? Sektör çalışanlarına hak

ettikleri değeri vermek üzere neler yapılmalı?

M.P.- Türkiye'nin bilgi toplumu olma yönünde hedeflerine ilerlediğini görüyorum. Bu biraz yavaş olabilir ama ümidim var. Bu çalışmalarda yeni beyinlere ihtiyacımız olduğu kadar tecrübeli BT çalışanlarına da her zaman ihtiyacımız var. Ekonomik krizin beyaz yakalı işsiz ordusunu arttırdığı bu günlerde ne yazık ki büyük sorunlar yaşıyoruz. Ama her kriz içinde "umudu" barındırır, bunu kaybetmemeliyiz. BT sektöründe çalışanların hak ettikleri değeri özellikle bu kriz döneminde alamadıklarını görüyorum. Ama bunu genel bir sorunun parçası olması nedeniyle çok özelleştirmemek

gerekıyor. Ayrıca içinde bulunduğumuz sektöre kimin zarar verdiği sorusunu önce kendimize sormalıyız. Geçmişte hepimizin yaptığı kritik hataların bugün sonuçlarını ödüyoruz. Özellikle bu dönemde BT sektörü Ar-Ge'ye çok daha fazla önem vermeli. Krizden bizi çıkaracak yeni projeler üretmeliyiz. Bunu başarabilirsek kendini en çabuk toplayacak sektör yine BT olacaktır.

A.B.-Sizce sektör çalışanlarının karşılaştıkları en önemli sıkıntılar nelerdir? Bu sıkıntıları aşmak için neler yapılması gerekir?

M.P.- Hepimizin boş oturmaması, çok çalışması

gerekten bir devredeyiz. Kazancımız çok fazla olmayabilir ama bunu ikinci plana alıp hayatta kalmak için çabalamalıyız. Ülkemizin krizden çıkışında BT çok önemli bir rol oynayacaktır. Krizi umuda, umudu kazanca çevirmek için çalışmalıyız. Özellikle Ar-Ge çalışmalarına ağırlık vermeliyiz. Bu dönemde sektörün önde gelen firmalarının istihdamı arttıracak bir çaba içinde olması, karlılıktan önce gelmeli. Bilişim Vadisi veya Teknokent yapılarına daha çok önem verilmeli, bu projeler devlet tarafından hızla harekete geçirilmelidir. Şu anda BT Ulaştırma Bakanlığı ve BTK tarafından denetleniyor ama gelişmesi için bir çaba sarf edilmiyor. Bu işin ya bir bakanlığa, yada bağımsız bir kuruma verilmesi daha doğru olacaktır. Tüm denetim ve geleceğe dönük projeksiyonlar bu çatı altında toplanmalıdır.

A.B.-Geçmişte "Beyaz yakalı çalışan" olarak yeni nesile vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

M.P.- Her ne kadar dalış elbisemin beyaz yakası olmasa da bu BT sektöründen tamamen koptuğum anlamına gelmiyor. Her iki işimi de çok seviyor ve yapmaktan büyük keyif alıyorum. Bu dönemde BT içinde yer almam gerektiğini biliyorum. Sualtı çalışmalarımı da aynı zevkle ve çabayla sürdüreceğim. Bu iki dünyanın bir birinden çok da kopuk olmadığı fark ediyorum.

Hatta çoğu zaman birbirine destek oluyor. Bilişim sektöründen elde ettiğim tecrübeleri sualtı çalışmalarında uygularken, sualtında edindiğim hayatta kalma becerisi ve disiplin bana bilişim sektöründe önemli bir destek oluyor. Bilişim sektöründe uğraşacak kişilerin çok yönlü olması, kendini başka yetilerle donatması ve ülkesinin insanlarıyla doğru iletişim içinde olmasını öneriyorum.

Arzu KILIÇ
arzu.kilic@tbd.org.tr

Yüzyılımızın mesleği olarak değerlendirilen “halkla ilişkiler (Public Relations-PR)” mesleğinin Türkiye’deki duayeni, yazar, şair Prof. Dr. Alaeddin Asna’yı bu sayımıza konuk ettik ve kendisiyle sanal bir söyleşi gerçekleştirdik. Amerika’da aldığı eğitimle Türkiye’nin ilk PR uzmanları arasında yer alan Prof. Dr. Asna, merkezi İstanbul’da bulunan Halkla İlişkiler Derneği’nin kurucularından biri ve ilk başkanı. Halen Marmara Üniversitesi öğretim görevlisi olan Asna, Türkiye’nin ilk halkla ilişkiler şirketi olan A&B İletişim A.Ş.’nin de kurucusu. Asna ile “İmaj çağının bir gereği olarak değil, iletişim çağının bir zorunluluğu olarak karşımıza çıkan” halkla ilişkiler mesleğinin başlangıçtan günümüze gelişimi, teknoloji ve medya konuları, kurumsal sosyal sorumluluk projelerinin önemi ve kitapları hakkında konuştuk.

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Ekonomi Bölümü’nü bitiren Asna, Amerika’daki Micgihan Devlet Üniversitesi’nin İletişim Sanatları Bölümü’nde İletişim konusunda yüksek lisansını tamamladı.

İş yaşamına TRT’de radyoculuk, Yeni İstanbul ve Vatan’da gazetecilikle başlayan Asna, Devlet Planlama Teşkilatı ile Sağlık Bakanlığı’nda çalıştı. Koç Holding’de Halkla İlişkiler Müdürü olarak görev yaptı.

1995’te, Marmara Üniversitesi’ndeki akademik çalışmalarının yoğunluğundan dolayı 1974’te kurduğu A&B İletişim’in şirket ortaklığından ve yönetiminden ayrılan Asna, eğitim faaliyetlerine yoğunlaştı.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Danışma, Uluslararası Reklamcılık Derneği (IAA) Yönetim ve İstanbul Mülkiyeliler Vakfı Yönetim kurulları üyesi olan Asna, ayrıca; PEN Yazarlar Derneği, Türk Tarih Vakfı, Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği (IPRA), Uluslararası Halkla İlişkiler Ağı (IPRN), Basın Konseyi, Mülkiyeliler Birliği ve Aile Planlaması Derneği üyeliklerini de yürütüyor.

Asna’nın kitapları: Radyo ve Eğitimi, Halkla İlişkiler (TODAİE Yayını-1969), Halkla İlişkiler (Nihat Sayar Vakfı Yayını- 1973), Bankacılar İçin Beşeri İlişkiler (Ankara, 1974), Halkla İlişkiler (İstanbul, 1976), Bankacılar İçin Halkla İlişkiler (Ankara, 1980), Public Relations (İstanbul, 1983), Halkla İlişkiler/Public Relations (İstanbul, 1997), Halkla İlişkiler (İstanbul, 2003), Önce İletişim Vardı (2003), Bir PR’cının Meslek Anıları (2004), Kuramda ve Uygulamada Halkla İlişkiler (2006), İletişim Hayattır “Alâeddin Asna Kitabı” (Söyleşi: Deniz Gökçe Inceoğlu, İstanbul, 2009).

PR’ın Türkiye’deki duayeni Prof. Dr Asna: İnternet, basılı ve sözlü iletişim için bir tehdit değil

PR’cılarının uygulama ile pekiştirilecek bilgi birikimine önem verip mesleklerine zaman ayırmalarını öğütleyen Asna, Türkiye’deki PR’ın, Avrupa ile başa baş bir görüntü vermeye başladığını söyledi.

İnternet’i haftada iki saat kullandığını söyleyen Asna, sosyal sorumluluk projelerinin “toplum bilincindeki yaralanmaları azaltma” amacı taşıdığını vurguluyor. Günümüzde bilgiye hızla ulaşıldığı ama aynı zamanda da bilgi kirliliği yaşandığını anımsatan Asna, “Toplum yapısında son yıllarda hızlanan karmaşa, bilgi kirliliğinin ve toplumsal bilinç düzeyinin bu kirlilikle başa çıkacak düzeye yükselemeyişinin sonucudur” dedi.

Medyanın çocuklar üzerindeki etkisinin gün geçtikçe arttığına değinen ve mevcut rekabet koşullarının artık medyaya da rol ve görev bırakmadığını belirten Asna, ailelerin koruma çabalarının ise güncel terbiye ilkeleri ile çeliştiğini vurguladı.

Asna'nın sanal söyleşimizde yönettiğimiz üç soruya verdiği cevap ise şöyle:

Arzu Kılıç: Halkla ilişkiler (PR) mesleğinin başlangıçtan günümüze kadar olan gelişimini kısaca anlatır mısınız? Türkiye Halkla İlişkilerde Avrupa'nın ve Amerika'nın gerisinde mi?

Alaeddin Asna: Halkla ilişkiler mesleğinin gelişimini incelemek için iletişim olgusunun 6 bin yıllık tarihini ve kuramsal düşüncenin Platon (MÖ 4. yy) ile başlayan 25 yüzyıllık sürecini dikkate almak gerekir. Kavramın profesyonel görüntüsü ise 1920'ye doğru ABD'de iş adamı Rockefeller'in PR danışmanı Ivy Lee ile şekillenip Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı ertesinde IPRA ve CERP'in kuruluşuyla günümüze taşınmıştır.

Türkiye'de Dışişleri ve Milli Savunma bakanlıkları ile 50'li yıllarda basınla ilişkiler şeklinde yürütülmeğe başlayan halkla ilişkiler

mesleği, 60'lı yıllarda Devlet Planlama Teşkilatı ve Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü'nün kurulması ile günümüze uzanmıştır. Birkaç yıl sonra üniversite düzeyinde eğitimin başlaması, Koç-Sabancı-Eczacıbaşı-Yaşar Holding gibi öncü kuruluşlardaki örgütlenmesi ve 1972'de İstanbul'da Halkla İlişkiler Derneği'nin kurulmasıyla gelişmiş, 2000 yılına doğru ise üniversitelerdeki iletişim fakülteleri sayısındaki enflasyon ve bilgisiz sermaye sahiplerinin yol açtığı yozlaşma olgusu ile sarsıntı içine girmiştir. Avrupa profesyonelleri ile gittikçe başa baş bir görüntü sergileyen Türkiye'deki halkla ilişkiler mesleği henüz ABD düzeyine ulaşamamıştır.

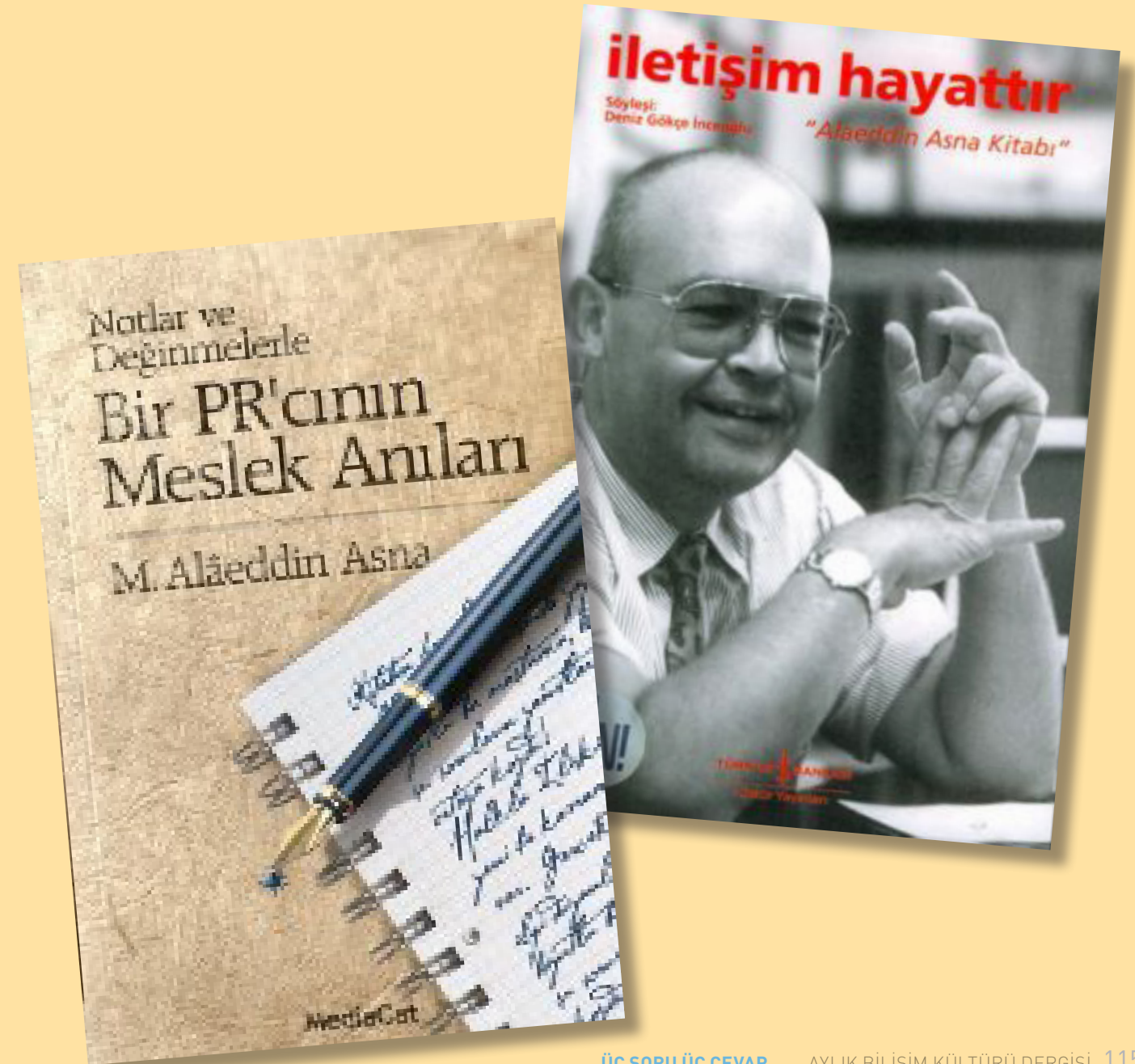
A.Kılıç: Günümüzde İnternet tv, radyo ve gazetelerin yerini almaya başladı. İnternet'in kendinden önceki yayınları, medyayı tehdit ettiğini düşünüyor musunuz?

A.Asna: İnternet'in henüz basılı ve sözlü

iletişim araçları için bir tehdit kaynağı olduğunu düşünmüyorum. Bu tehdit şimdilik sadece hız açısından olsa da doğruları iletme açısından geçerli değildir.

A.Kılıç:"İletişim Hayattır" adlı kitabınızda anılarınızı ve "Halkla Münasebetlerden "PR"a geçişi anlatıyorsunuz. Kitapta vermek istediğiniz en önemli mesaj nedir ve meslek hayatınızda sizi etkileyen, unutamadığınız bir anınızı bizimle paylaşır mısınız? Son olarak, Halkla İlişkiler mesleğine yeni başlayan kişilere önerileriniz nelerdir?

A.Asna: Kitaplarımda sözü edilen Antik Roma'nın "Vox Populi Vox Dei" (Halkın sesi - Hakkın sesi) deyiminin insanlığa etkisi, sosyal kalkınmada halk eğitiminin teknolojiden daha büyük önem taşıdığını vurgulamaktadır. Kanımca kitaptaki ana mesaj budur. Meslek hayatımdaki yüzlerce anıdan biri, 60'lı yıllarda bir Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olarak halkla ilişkiler master eğitimi almak üzere ABD'ye giderken yakınlarımların ekonomi yerine bu alanı seçmemle alay etmeleridir. Yeni PR'cılar için bence en yaşamsal öğüt, uygulama ile pekiştirilecek bilgi birikimine en az bir tamirci çırağı kadar önem ve zaman vermeleridir.

EGM, e-Pasaport müracaatlarını, 191 noktadan alıyor

Kamu ve özel sektördeki bilgi işlem merkezlerini (BİM) tanıttığımız bu sayfalarda bu kez İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün (EGM) bilgi işlem merkezine (BİM) yer veriyoruz. 165. yılını kutlayan Polis Teşkilatı'nın verdiği bilgiye göre, EGM BİM, 50'nin üzerinde projeyi yürütüyor. Adalet, Maliye ve Dışişleri bakanlıklarının yanı sıra birçok kamu kurumu ile online veri alış-verişi gerçekleştiren EGM BİM, 1 Mayıs 2010'da uygulamaya koyduğu ASBİS'le iki ayda 500 bine yakın aracın satış işlemini noterlerce yapılmasını sağladı. Önümüzdeki aylarda düzenlenecek ruhsat belgelerinin PTT yolu ile kişilere gönderilmesini de hayata geçirmeyi planlayan EGM, Dışişleri Bakanlığı ile ortak yürüttüğü projeyle, 1 Haziran 2010'dan itibaren toplam 191 noktadan e-Pasaport müracaatlarını alıyor. Vatandaşlar, pasaport müracaatlarının hangi işlemde olduğu ve posta aşamalarını www.turkiye.gov.tr adresinden izleyebiliyorlar.

50'nin üzerinde projeyi yürüten Emniyet, son iki ayda 500 bine yakın aracın online satışının noterlerce yapılmasını sağlarken 191 noktadan e-Pasaport müracaatlarını alıyor.

-Emniyet Genel Müdürlüğü'nün (EGM) kısa bir tarihini alabilir miyiz?

-Polis Teşkilatı, 10 Nisan 1845 tarihinde "Polis Nizamnamesi" ile kurulmakla birlikte, Cumhuriyet'in ilanından sonra 4 Haziran 1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu ile bugünkü yapının temelleri oluşturuldu. Türk Polis Teşkilatı, görevlerini 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu kapsamında yerine getiriyor.

-EGM bilgi işlem merkezi (BİM) ne zaman kuruldu? EGM BİM'i bugüne kadar ne gibi yapısal gelişme ve değişiklikler yaşadı?

-EGM Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, Bilgi İşlem Merkezi (BİM) adı altında 1981 yılında faaliyete geçirildi. BİM, bilgisayar desteği sağlanacak hizmetlerin kapsamı, niteliği ve niceliği bu hizmetlerin gerektirdiği kadro ve teşkilat yapısı da dikkate alınarak 1982'de Daire Başkanlığı

şeklinde teşkilatlandırıldı. İlk kurulduğunda Sistem Çözümleme, Bilgi Hazırlama ve BİM Operasyon birimlerinden oluşan Bilgi İşlem Dairesi'nde şu an Projeler, Yazılım, Sistem ve Güvenlik, İletişim, İkmal ve Bakım ile Personel ve Eğitim birimleri de bulunuyor.

BİM'in kurumdaki konumu nedir?

EGM BİM, polis teşkilatında yürütülen bilgi işlem hizmetlerinin sorumlusu ve aynı zamanda koordine birimi olarak hizmet veriyor. Ankara merkez olmak üzere tüm il ve ilçelerde yapılanması mevcut.

EGM BİM olarak hangi projeleri yürütüyorsunuz?

EGM BİM olarak teşkilatımızın ihtiyaç duyduğu alanlardaki tüm projelerin hazırlanması ve işletiminin sağlanması konusunda çalışmalarımız devam ediyor. EGM Bilgi İşlem Dairesi'nce hazırlanan, vatandaşlara

doğrudan hizmet sunan, teşkilat mensuplarına güvenlik ve asayiş açısından karar desteği sağlayan 50'nin üzerinde proje yürütülüyor. Ayrıca Adalet, Maliye ve Dışişleri bakanlıkları ile Noterler Birliği vs. birçok kamu kurumu ile online veri alış-verişi gerçekleştiriliyor. Bu projeler arasında özellikle son iki aydır yürüttüğümüz online Araç Sürücü Bilgi Sistemi (ASBİS) hakkında bilgi vermek istiyoruz. ASBİS, araç satış, tescil ve sürücü belgesi işlemlerinin, güvenilir ve çağdaş bir şekilde yürütülmesini sağlıyor. Araç satış, tescil ve sürücü belgesi işlemlerinin Avrupa Birliği (AB) ve e-devlet normlarına uygun bir yapıya kavuşturulması ve bu işlemlerin ilk müracaat yerinde sonuçlandırılması amacıyla 1 Ekim 2009 tarihinden itibaren analiz ve tasarım çalışmalarına başlanan ASBİS ile şunlar hedefleniyor:

- *Bütün araç devir işlemleri, satışının yapıldığı yerde (Noterlerde) yapılacak.
- *Araç teknik verileri, tek merkezde (ASBİS Araç Veritabanı) saklanacak.
- * Bütün yeni araç tescil işlemleri, satışın yapıldığı yerde tamamlanacak.

ASBİS Projesi'nin ilk fazı olan araç satışlarının noterlerde tamamlanması işlemi, 1 Mayıs 2010 tarihi itibari ile uygulamaya açıldı. Ve, o tarihten günümüze kadar olan 10 Haziran 2010'a kadar olan yaklaşık 2 aylık sürede 411.877 aracın satış işlemi, noterlerce bu sistem kullanılarak yapıldı.

Yeni araç satışlarının bayiler tarafından ASBİS Projesi kullanılarak online olarak yapılması ve düzenlenecek ruhsat belgelerinin PTT yolu ile kişilerin adreslerine gönderilmesi konusunda devam eden çalışmaların da en kısa zamanda hayata geçirilmesi planlanıyor.

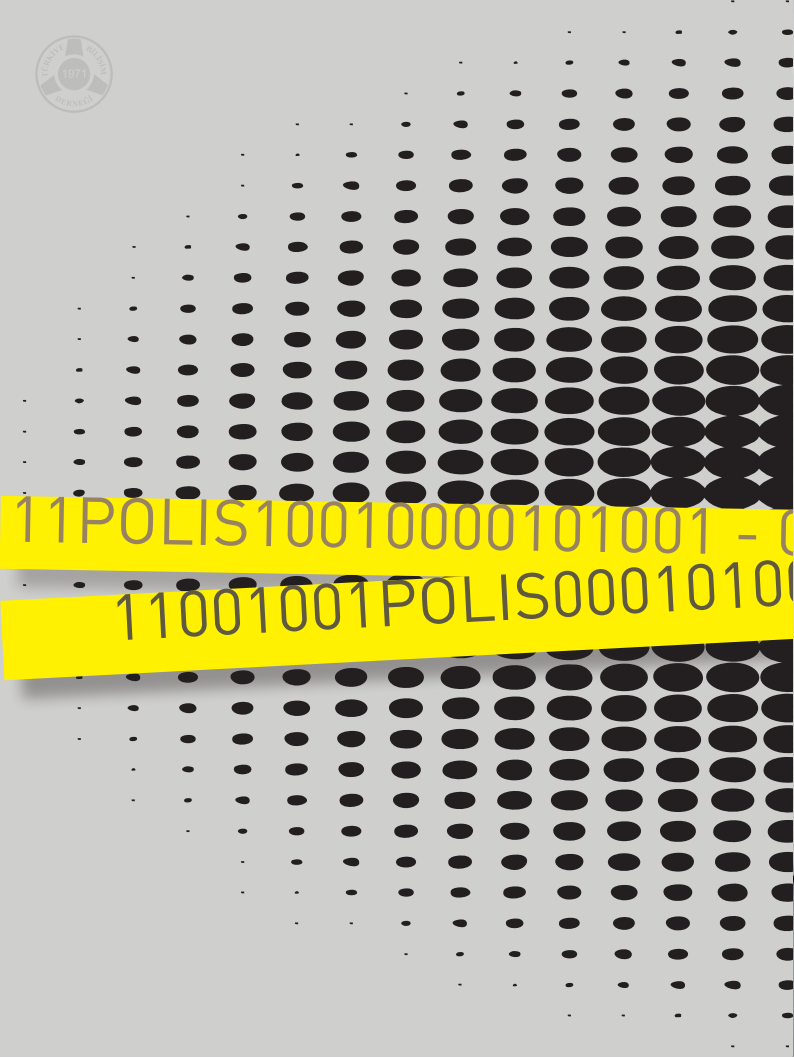
Haziran 2010'da uygulamaya konulan "çipli pasaport" projesi ne zaman

gündeme geldi? Projede gelinen son durum nedir? Nereye başvurulması gerekiyor? Başvuru sırasında neler isteniyor? Yeni pasaportlara sahip olma sürecinde internetten nasıl yararlanılıyor?

Pasaportlar kaç TL'ye mal oluyor?

"Çipli Pasaport" Projesi, 2000'li yıllardan beri süre gelen bir proje. Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'nün (International Civil Aviation Organisation - ICAO) 1 Nisan 2010 tarihinde bütün ülkelerin makinede okunabilir pasaporta geçmelerini gerektiren kararı ile BİM olarak kanunun verdiği yetkiler çerçevesinde "Elektronik Pasaport Müracaat Sistemi Projesi" grubu kurduk. Ve çok kısa bir sürede elektronik Pasaporta (ePasaport) geçiş tamamlandı. E-Pasaport Müracaat Sistemi Projesi de diğer projelerimiz gibi tamamı ile kendi kurum personelimiz tarafından geliştirildi. Dışişleri Bakanlığı ile ortak yürütülen bu projeye, 1 Haziran 2010 tarihinden itibaren toplam 191 noktadan müracaat işlemleri yapılabiliyor. Vatandaşımızın yaptığı müracaatlar Ankara'da

bulunan tanzim merkezine anında iletilirken aynı gün içerisinde APS ile vatandaşlarımızın adresine gönderiliyor. Vatandaşlarımız, pasaport müracaatlarının hangi işlemde olduğunu ile posta aşamalarını www.turkiye.gov.tr adresinden takip edebiliyorlar.

Pasaport başvuru belgeleri talep edilecek pasaportun türüne göre değişiklik gösteriyor. Bu konu ile ilgili detaylı bilgiler www.egm.gov.tr adresinde yer alıyor. Vatandaşlarımız İnternet üzerinden hangi birime müracaat edecek ise online randevu talebinde bulunabiliyor.. Ayrıca acelesi olan vatandaşlarımız pasaport birimlerinden sıra almak suretiyle işlemlerini yaptırabiliyor.

Vatandaşlarımızın alacağı pasaportun süresine göre yatırılması gerekli harç miktarı değişiyor. Pasaport defter bedeli olarak 50 TL ödenmesi halinde eğer vatandaşımızın önceki pasaportu ve geçerli süresi var ise "çipli pasaporta" geçiş talebinde bulunabiliyor.

Uluslar arası kurumlarla iletişiminiz/ ortak yürüttüğünüz projeler var mı?

Merkezi Fransa'nın Lyon Kentinde bulunan Interpol Genel Sekreterliği ile online bilgi alış-verişimiz var.

EGM'nin çalışmalarında teknolojiden yararlanması ne gibi değişiklikler/kolaylıklar getirdi?

Çağımızda bilgiye hızlı erişim büyük bir güç olarak ortaya çıktı. Teşkilatımız birimleri PolNet Projesi sayesinde teknolojinin imkân verdiği en kısa sürede bilgiye ulaşabiliyorlar. Bu durum meydana gelen olayların aydınlatılmasında hız ve kolaylık getirdi. Olayların önlenmesinde ise MOBESE projesi büyük bir avantaj sağlıyor.

BİM'lerin e-Dönüşüm Projesi'ndeki rolünü Türkiye nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye'nin e-dönüşümünde lokomotif görevi üstlenen BİM'ler, birçok bilişim projesinin talep olmadan devreye alarak e-dönüşüm talebini kamuoyunda oluşturuyorlar.

Bilişim sektörüne vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

Bilişim sektöründe artık acemilik dönemi bitti. Kamu ve özel sektör birlikteliğinde çok iyi analiz edilmiş projelerle ortaya çıkmalı ve kaynakların israf edilmediği yatırımlar yaparak e-dönüşüm sürecini ileriye götürmek için çalışmalar yapmalıyız.

Nurettin Aktepe
Hacettepe Teknokent A.Ş.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde (Teknokent/Teknopark) destek ve muafiyet uygulamaları

Oldukça pahalı ve uzun süreç isteyen Ar-Ge çalışmaları bu kültürün zayıf olduğu bizim gibi ülkelerde, teknoparklarda faaliyet gösteren firmalara sağlanan destek ve muafiyetlerin genişletilmesi büyük önem taşıyor. İnovatif fikirlerin teşvik edilip ekonomik değere ulaşmasının önündeki kısıtlayıcı engeller kaldırılarak daha cazip hale getirilmeli.

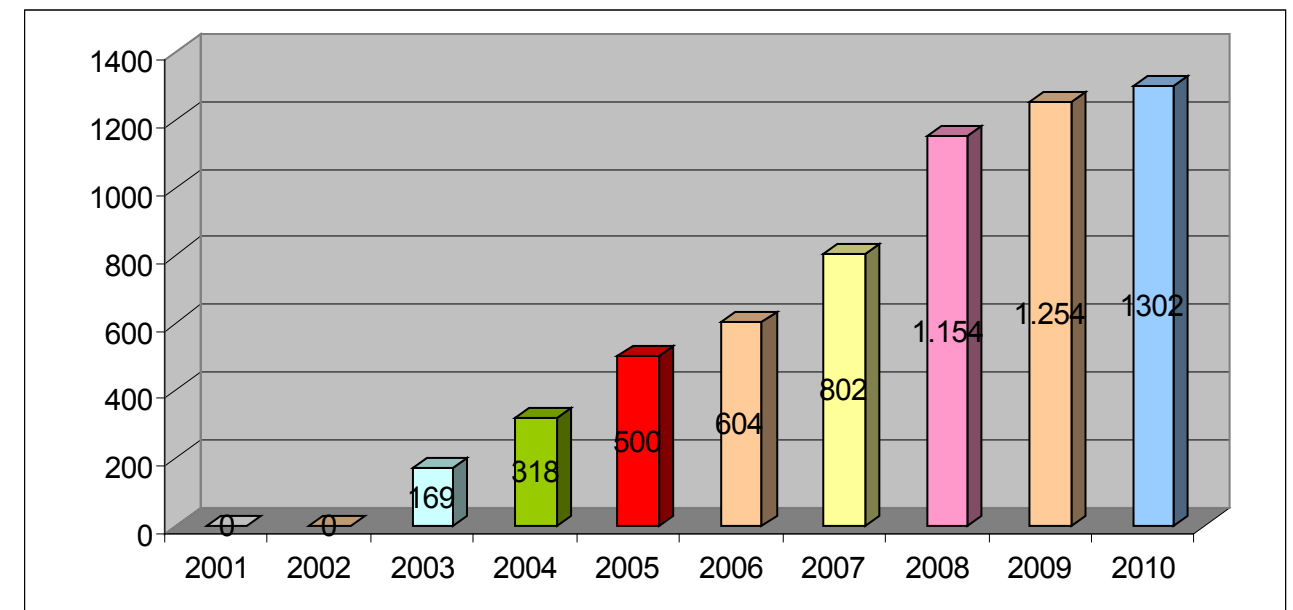
Teknoparklarda mevcut durum:

Türkiye'de kurulu bulunan 37 adet Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin kuruluşundan bugüne kadarki mevcut durumu irdelendiğinde;

- 1.154 Ar-Ge firması faaliyet göstermektedir.
- 11.093 Ar-Ge ve destek personeli istihdam edilmektedir.
- 4.211 biten, 3.069 devam eden Ar-Ge projesi yürütülmektedir.
- 37 milyon TL devlet desteğine karşı 450 milyon USD değerinde yatırım ekonomiye kazandırılmıştır.
- 540 milyon USD ihracat yapılmıştır.
- 235 adet patent alınmış olup,

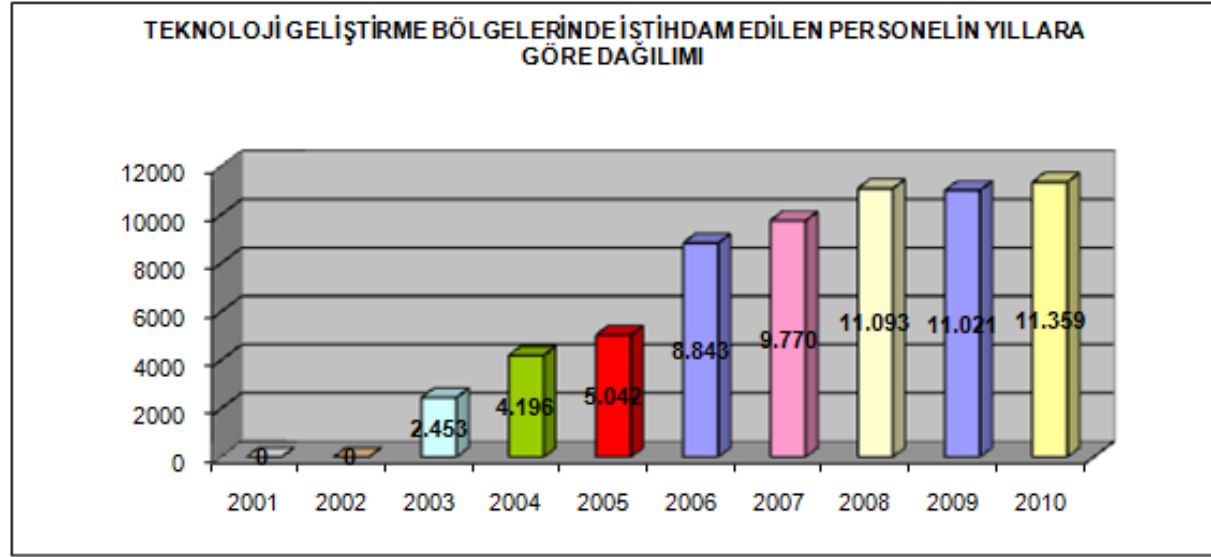
Önemli ve başarılı projeler, ülke ekonomisine artı değer olarak kazandırılmıştır.

a) Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde faaliyet gösteren firma sayısı: Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde faaliyet gösteren firma sayısı Ocak 2010 sonu itibariyle 1.302'ye ulaşmıştır.

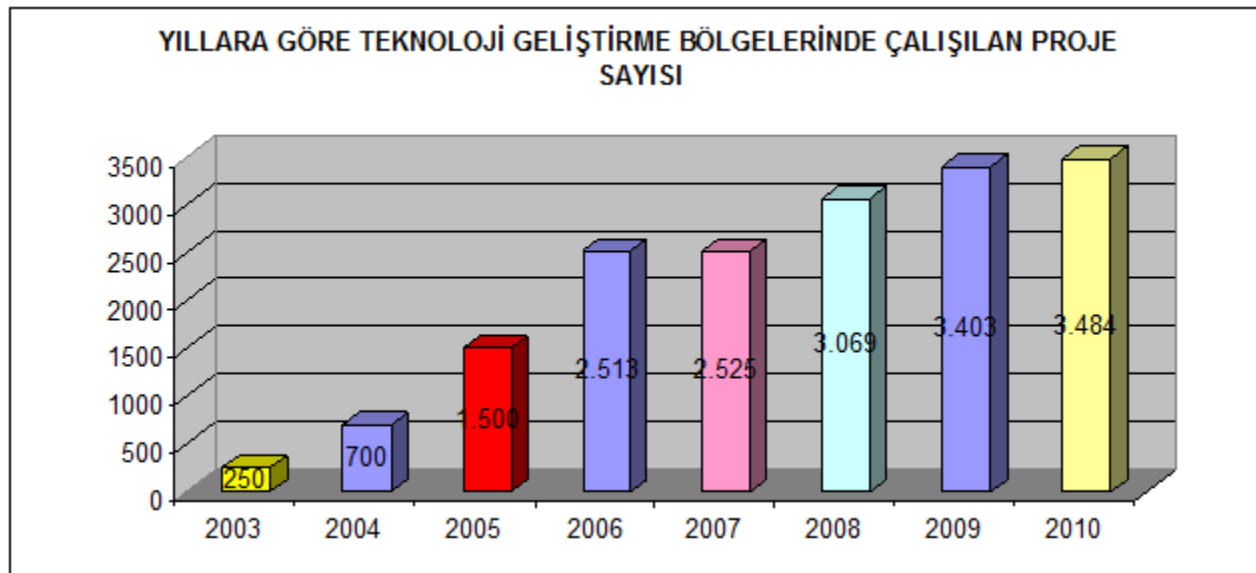
Grafik 1. 2001-2010 Yılları Arasında Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Yer Alan Toplam Firma Sayısı

b) Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde sağlanan istihdam oranları: Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde, Ocak 2010 sonu itibariyle toplam 11.359 personele istihdam sağlanmıştır.

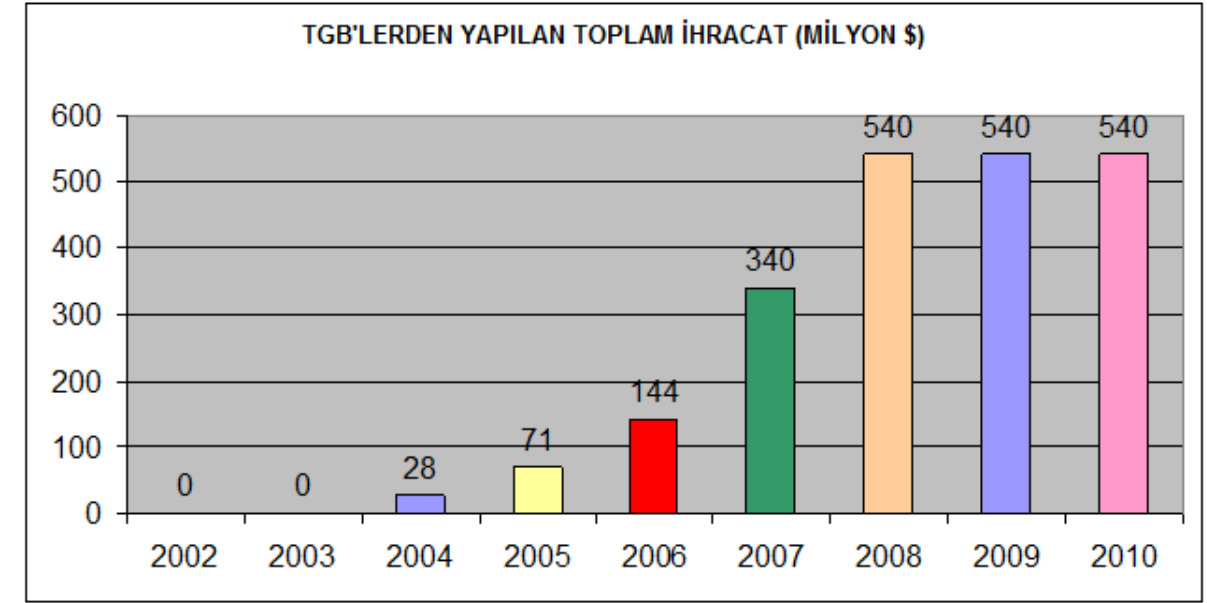
Grafik 2. 2001-2010 Yılları Arasında Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde İstihdam Edilen Personel Sayısı

c) Yürütülen Projeler: Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde ağırlıklı olarak sırasıyla; Yazılım, Bilişim, Elektronik, İleri Malzeme teknolojileri başta olmak üzere; Tasarım, Nanoteknoloji, Biyoteknoloji, Otomotiv, Tıp Teknolojileri ve Yenilenebilir Enerji konularında çalışan yenilikçi firmalar yer almakta olup, bölgelerde yürütülen toplam Ar-Ge proje sayısı Ocak 2010 sonu itibariyle 3.484 adettir.

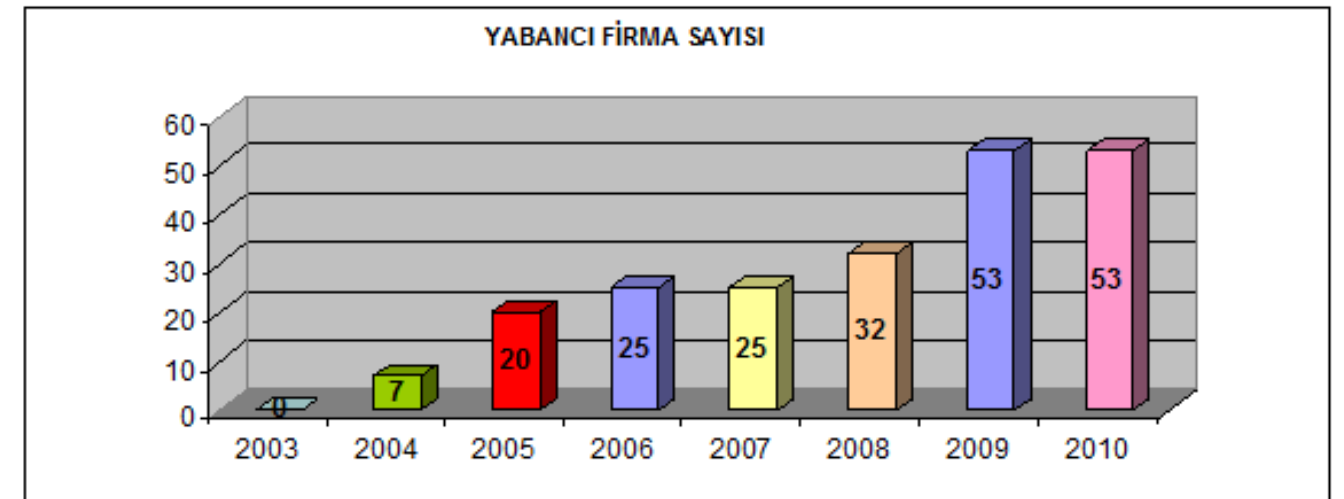
Grafik 3. Yıllara Göre Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde Yürütülen Proje Sayısı

d) İhracat: Faaliyete geçen Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde bulunan şirketlerin, Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere, Japonya, İsrail, İngiltere ve Almanya gibi dünyanın en gelişmiş ülkelerine yapmış oldukları teknolojik ürün ihracatı 2010 yılı Ocak sonu itibariyle 540 milyon A.B.D. Dolarına ulaşmıştır.

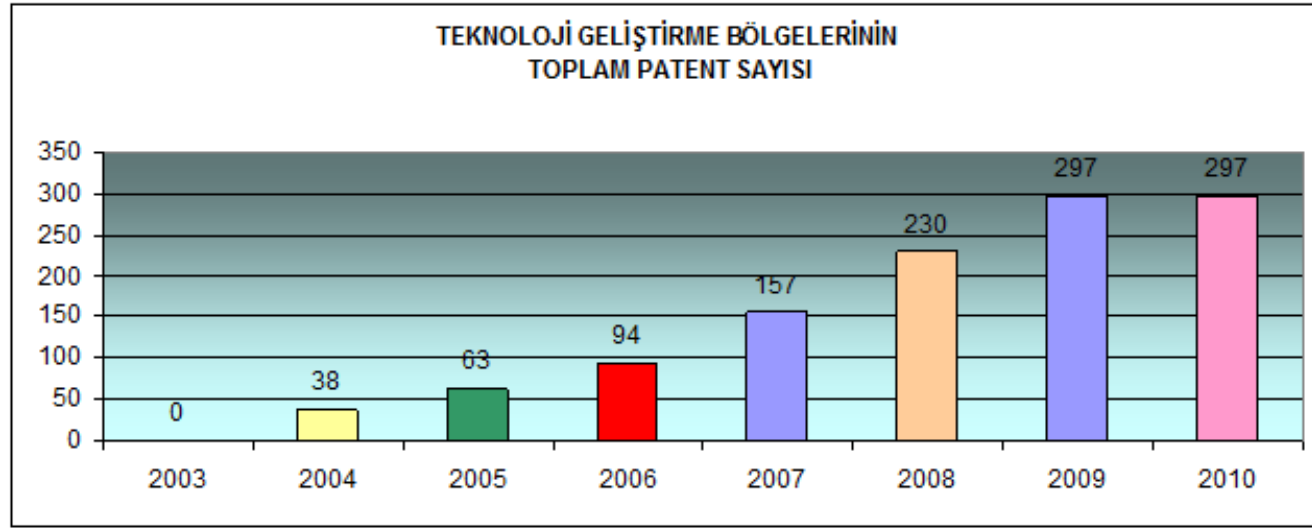
Grafik 4. 2002-2010 Yılları Arasında Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nden Yapılan Toplam İhracat Dağılımı

e) Yabancı Sermaye ve Yatırım Tutarı: Yabancı sermaye açısından baktığımızda; Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde toplam 53 adet yabancı ortaklı firma yer almakta olup, bu firmaların bu bölgelerde yapmış oldukları yatırım tutarı Ocak 2010 sonu itibariyle 450 Milyon ABD Dolarına ulaşmıştır.

Grafik 5. Yıllara göre TGB'lerde Yer alan Yabancı Firma Sayısı

f) Patent Durumu: Bir ülkenin rekabet gücünü ve toplumsal refahını belirleyen en önemli etkenlerden biri de; o ülkede yapılan bilim ve teknolojik çalışmaların ticari bir ürün veya üretim yöntemine dönüşerek patentle sonuçlanmasıdır. Firmalar tarafından bu güne kadar başvurusu yapılan/tasdik edilmiş patent sayısı 297 adettir.

Grafik 6. 2003 – 2010 Yılları Arasında TGB’lerden Alınan Toplam Patent Sayısı

4691 Sayılı TGB Kanunu Tadilatı:

Ülkemizin yurt dışı pazarlarına açılması ve uluslararası alanda gelişmiş ülkelerle rekabet edebilmesine imkân sağlamak amacıyla Teknokent/teknoparklarda faaliyet gösteren firmalara sağlanan destek ve muafiyetlerin genişletilmesi önem arz etmektedir. Zira araştırma-geliştirme faaliyetleri oldukça pahalı ve uzun süreç isteyen çalışmalardır. Ar-Ge kültürünün zayıf olduğu ülkelerde, inovatif fikirlerin teşvik edilerek ekonomik değere ulaşmasının önündeki kısıtlayıcı engeller kaldırılarak daha cazip hale getirilmelidir.

Bu amaçla, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nda başlatılan tadilat çalışmalarında aşağıda maddeler halinde sıralanan hususların düzenleme kapsamına alınmasında büyük yarar görülmektedir.

- Yönetici Şirket ve firmaların gelir ve kurumlar vergisi muafiyetinin 31.12.2023 tarihine kadar uzatılması,
- Bölgede çalışan Ar-Ge ve yazılım personeli gelir vergisi muafiyetinin 31.12.2023 tarihine kadar uzatılması,
- Bölgelerde yer alan işletmelerin yürüttükleri Ar-Ge projesi kapsamında çalışan Ar-Ge ve yazılım personelinin bölgede yürüttüğü görevle ilgili olarak Yönetici Şirket’in onayı ile bölge dışında geçirmesi gereken sürelerle ait ücretlerin de gelir vergisi istisnasına tabi tutulması,

- Bölge dışında geçirilen sürelerin belirli bir yüzdelik oranda muafiyet kapsamına alınması,
- Hazine arazilerinin bedelsiz tahsisi,
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından TGB’nin imar planlarının onaylanması ve ruhsatlarının verilmesi,
- Yönetici Şirketlerin yapım ve onarım işleri ile mal ve hizmet alımlarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundan (KİK) muaf olması,
- Yönetici Şirket’in müteselsil sorumluluğunun kaldırılması,
- Hazine arazilerinin Yönetici Şirketlere bedelsiz tahsisi,
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından TGB’nin imar planlarının onaylanması ve ruhsatlarının verilmesi,
- Üretimin teşviki amacıyla Ar-Ge teknolojisi bölgede gerçekleştirilen ve bölgede üretilen ileri teknoloji ürünlerinin satışından elde edilen gelirlerin 5 yıl süreyle kurumlar vergisinden muaf olması şeklinde sıralanabilir.

Yazılım geliştirme projelerine Hazine Müsteşarlığı'nca sağlanan destekler

TBD Yazılım Çalışma Grubu'nun faaliyeti olarak bir süredir TBD BİLİŞİM Dergisi'nde yayımlanan “Yazılım Projelerine Sağlanan Destekleri” anlatan yazı dizimize bu sayıda, Hazine Müsteşarlığı'nın sağladığı destekleri de ekleyerek devam ediyoruz.

Hazine Müsteşarlığı, 29 Temmuz 2009 günlü Resmi Gazetede yayımladığı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkındaki Kararın Uygulanmasına ilişkin 2009/1 Sayılı Tebliğ ile daha önceden sağlamakta olduğu desteklerin kapsam ve içeriklerini önemli ölçüde değiştirmiş bulunmaktadır. Bu değişiklikten yazılım sektörü destekler açısından olumsuz yönde etkilenmiş olup teşvikler oldukça alt düzeylere inmiş bulunmaktadır.

Samî Dönmez
sami.donmez@ttmail.com
TBD Yazılım Çalışma Grubu Başkanı

Bu kararlar birlikte Hazine Müsteşarlığı Yatırım Teşvik Sistemini;

- Bölgesel ve sektörel,
- Büyük proje yatırımları,
- Genel

olmak üzere üç ana grup üzerine oturarak oluşturmuştur. Bunlardan; Bölgesel ve sektörel teşvik sisteminde bölgeler ve sektörler göre farklılıklar gösteren;

- Gümrük Vergisi İndirimi,
- Sigorta primi işveren desteği,
- Yatırım yeri tahsis,
- Faiz desteği gibi yatırım teşvikleri uygulanmaktadır.

Büyük Proje Yatırımlarında;

- Gümrük vergisi istisnası,
 - KDV istisnası,
 - SSK Primi desteği,
 - Kurumlar/Gelir vergisi indirimi,
 - Yatırım yeri tahsis destekleri sağlanmaktadır.
- Genel Yatırım Teşvik Sistemi kapsamında;
- Gümrük Vergisi indirimi,
 - KDV İstisnası uygulanmaktadır.

Yazılım sektörü “Büyük Proje Yatırımlarıyla”, “Bölgesel ve Sektörel Yatırım Projeleri” kapsamına alınmamış bulunmamaktadır. Yalnızca Genel Yatırım Teşvik Sistemi içi desteklerden faydalandırılmıştır. Bu da yalnız KDV ve Gümrük Vergisi istisnasından ibaret olmaktadır. Alınan bilgilere göre de henüz bu yeni Teşvik Sistemi çerçevesinde teşvikten faydalanmak üzere başvuruda bulunmuş herhangi bir projenin bulunmadığı öğrenilmiştir. Daha önceleri duruma göre KDV ve Gümrük Vergisi istisnasından faydalanmakla birlikte; Toplu Konut Fonu İstisnası, yüzde 100'e varan yatırım indirimi, vergi resim ve harç İstisnası, Yatırımları Teşvik Fonu'ndan Kredi Tahsis gibi kolaylıklardan faydalandığı düşünülürse yazılım sektörü için Hazine Müsteşarlığı'nın destekler önemli ölçüde azalmış olduğu görülmektedir.

Yazılım Sanayicileri Derneği'nce (YASAD) Aralık 2009 tarihinde yayımlanan MEVCUT MEVZUATTA YAZILIM SEKTÖRÜNE SAĞLANAN TEŞVİKLER ve DESTEKLERLE İLGİLİ SORUNSALLAR isimli Raporun Hazine Müsteşarlığı'nca sağlanan desteklerle ilgili bölümünde; “ sabit yatırım tutarının yüzde 70'ne kadar olan kısmı için ödenecek faizin veya kar payının TL cinsi kredilerde % 5'i, dövizde endeksli kredilerde 2 puanı Faiz desteği tutarı proje bazında azami üç yüz bin TL'yi geçmeyecek” şeklinde bir ifade bulunmaktadır.

Ancak, böyle bir desteğin olmadığı, bunun yorum farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

(*) İlk bölümünü Haziran sayımızda sunduğumuz Beytullah Yılmaz'ın yazdığı "Risk sermayesi finansman yönteminin KOBİ'ler için uygulama olanakları" başlıklı yazının 2. bölümünü yayınlıyoruz.

Beytullah Yılmaz
byilmaz@pamukkale.edu.tr

3.1. Risk Sermayesi Fonunun Oluşturulması

Bu aşamada risk sermayesi şirketi, yatırımda kullanılmak üzere katılma belgeleri aracılığıyla çeşitli kaynaklardan fon toplamaktadır. Bu fonlar için risk sermayesi şirketi, bir getiri taahhüt etmemektedir. Genellikle, fonun kullanım süresini, risk sermayesi şirketinin alacağı komisyonu ve fonların yatırıldığı hisselerin satılması halinde bu gelirin nasıl bölüşüleceği gibi konuları içeren bir yatırım sözleşmesi yapılmaktadır (Çımat ve Laçinel, 2002: 96). Uygulamada genellikle, satıştan elde edilen gelirin % 80'i fon sahibinde, % 20'si ise risk sermayesi şirketinde kalacak şekilde paylaşılmaktadır (Tetik, 1999: 61; Akgönül ve Altay, 2001: 465).

3.2. Yatırımın Yapılması

Bu aşamada, toplanan fonlar girişimcilere aktarılmaktadır. Risk sermayesi şirketi, genellikle işletmeye hisse senedi karşılığında finansman sağlamaktadır. Böylece risk sermayesi şirketi, işletmeye ortak olarak katılarak dönüşü olmayan riskli bir yatırım yapmış olmaktadır. Bu riskin başkasına devredilmesi zordur. Risk sermayesi şirketinin aldığı riskin kayıplara yol açmaması için tek seçenek yatırımın başarıya ulaşmasıdır. Risk sermayesi şirketinin kazancı, yatırım yaptığı işletmenin hisse senetlerinin değerinin artmasına bağlıdır. Bu yüzden risk sermayesi şirketi, işletme yöneticilerini ve girişimcileri iyi değerlendirmelidir (Çımat ve Laçinel, 2002: 97).

3.3. Yatırımdan Çıkış

Bu aşamada ise risk sermayesi şirketi, yatırımını nakde çevirerek yatırımdan çıkmaktadır. Risk sermayesi şirketinin amacı elindeki hisse senetlerini en yüksek değerden satmaktır. Yatırımdan çıkış işletmenin gelişimini

tamamladığı ve belli bir pazar büyüklüğüne ulaştığı zaman gerçekleşmektedir. Risk sermayesi şirketinin işletme bu olgunluğa ulaşmadan da yatırımdan çıkması zordur. Çünkü risk sermayesi şirketinin elindeki hisse senetleri bu durumdayken işlem görebilecek değerde ve çekicilikte değildir. Bu yüzden risk sermayesi modelinin yaygınlaşabilmesi için, her evrede yatırımdan çıkmayı kolaylaştıracak çıkış kanallarına ihtiyaç vardır (Dağdelen, 1992: 57).

4. Risk sermayesi fon kaynakları

4.1. Özel Risk Sermayesi Şirketleri

Özel risk sermayesi şirketleri, önceleri sadece kurucularının sağladığı fonlarla yatırım yapmışken, günümüzde nakit zengini şirketler fonlarını, bu konuda deneyimli özel risk sermayesi şirketlerine aktarmaktadırlar (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 171).

4.2. Ticari Bankalar

Küçük girişimcilere destek sağlamak amacıyla ticari bankalar, ise risk sermayesi yatırımlarına yönlendirilmelidir. Ancak, ticari bankaları bu tip yatırımlara yöneltmede, işletmelerin fon ihtiyacının belirsizliği, ekonomik istikrarsızlıklar ve sermaye piyasalarının gelişmemiş olması gibi engeller yeterli etkinliği sağlamamaktadır. (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 172).

4.3. Yatırım Bankaları

Yatırım bankalarının, risk sermayesi yatırımlarına bakış açıları olumludur. Risk

sermayesi yatırımlarının başarıya ulaşması halinde, bu yatırımlar çok yüksek gelir getireceği için, yatırım bankaları bu amaçla risk sermayesi fonu oluşturmaktadırlar (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 172).

4.4. Sigorta Şirketleri

Sigorta şirketleri, başlangıç aşamasında küçük bir payla yatırıma iştirak ederek, eğer işletme güçlü bir konuma gelirse bu paylarını artırmayı tercih etmektedirler. Bu durum sigorta şirketlerinin riske girmek istemediğini gösterir (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 173).

4.5. Yatırım Grupları

Yatırım grupları, zengin serbest meslek mensupları, üst düzey yöneticiler veya büyük şirketlerin bir araya gelerek oluşturduğu gruplardır. Bu gruplar risk sermayesi yatırımlarına fon aktarabilirler (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 173).

4.6. Vakıflar

Vakıflar, daha ziyade fonlarını menkul değerlere yatırmayı tercih ederken, bazen de yüksek kazanç elde edebilme umuduyla riskli yatırımlar yapmaktadırlar. Risk sermayesi de yüksek riske katılan, ancak yüksek kazanç beklentisi olan bir yatırım olarak vakıfların bu yöndeki tercihlerinin konusunu oluşturabilir (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 173).

4.7. Üniversiteler ve Kamu Kuruluşları

Üniversite-Sanayi işbirliği çerçevesinde kurulan teknoloji parkları, teknoloji şirketlerine AR-GE ve üretim faaliyetlerinde destek sağlamaktadır (Tuncel, 2000: 76). Üniversiteler,

teknolojiye yönelen girişimcilere, ucuz ofis, laboratuvar, bilgisayar, kütüphane olanakları, danışmanlık, ucuz işgücü, risk sermayedarları ve bankalarla görüşmelerin ayarlanması gibi birçok yönetsel, finansal ve fiziksel destek vermektedir (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 173-174). Bazı kamu kuruluşları, girişimcileri desteklemek yerine, risk sermayesi şirketlerini destekleyerek teknolojik gelişmeyi sağlamaya çalışmaktadırlar. Bunun ABD'deki örneği Küçük İşletmeler İdaresi, Türkiye'deki örneği ise buna benzer bir kurum olan KOSGEB'dir.

4.8. Yatırım Fonları

Risk sermayesi yatırım fonları, portföylerinde daha fazla sayıda küçük ve yeni faaliyete geçmiş şirketlere ait hisse senetleri bulundurmakta ve bu yönüyle diğer yatırım fonlarından ayrılmaktadırlar (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 173).

4.9. Özel Sermaye Kaynakları

Çok zengin kişiler, yüksek kazanç beklentisiyle risk sermayesi yatırımlarına yönelebilmektedir. Bu kişiler finansman desteğinin yanında, ofis ayarlanması ve sigorta yapılması gibi destekler de sağlamaktadır (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 174).

4.10. Nakit Zengini Şirketler

Exxon, Philips, General Motors, IBM, Xerox gibi çok büyük şirketler, özel yatırım gruplarını ve bunların personellerinin fonlarını umut veren yeni yatırımlara davet etmektedirler. Bu tür yatırım şirketlerin yatırım stratejileri, kendileri ile aynı pazar doğrultusundaki yeni yatırımlara finansman sağlamaktır (Ceylan ve Korkmaz, 2008: 174-175).

Devamı gelecek sayıya...

Melike Nur AYDIN
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
KOBİ Müdürlüğü

AB yolunda KOBİ'lere yönelik politika ve uygulamalar

1963'te başlayan Avrupa Birliği süreci ile yüzünü Avrupa'ya dönmüş bir ülke olan Türkiye'de KOBİ'lerin hem AB hem de ulusal desteklerden yararlanmaları, bu desteklerle ilgili farkındalık yaratılması önem taşıyor.

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ); işsizliğin azaltılması, yeni istihdam alanlarının yaratılması, dengeli ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanması ve sürdürülmesine yaptıkları olumlu katkıları ve piyasa koşullarında meydana gelen değişimlere hızlı uyum sağlayabilen esnek yapıları ile ekonominin bel kemiğini oluşturmaktadır.

KOBİ tanımının Avrupa Birliği (AB) ile uyum çalışmaları çerçevesinde "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" 18 Mayıs 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda, Türkiye'de 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hâsılatı ya da mali bilançosu 25 milyon TL'yi aşmayan işletmeler KOBİ'dir. AB'de yaklaşık 23 milyon¹, Türkiye'de yaklaşık 3,5 milyon² KOBİ bulunmaktadır.

Bir işletmenin KOBİ olup olmadığı www.kobi.org.tr sayfasından "Ben KOBİ miyim?" kısmından öğrenilebilir.

KOBİ'ler Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de tüm işletmelerin %99'unu, istihdamın ise yaklaşık üçte ikisini oluşturmaktadır. Taşıdıkları önem dolayısıyla başta gelişmiş ülkeler olmak üzere hemen bütün ülkeler KOBİ'lerin doğması, büyümesi, gelişmesi ve korunması için uygun

ortamı hazırlayacak politikalar geliştirmekte ve uygulamaktadır.³ AB, KOBİ'lere yönelik destek politikaları geliştirirken, aday ülkeleri de bu yönde teşvik etmektedir.

1 Ocak 1996 tarihinde Gümrük Birliği'nin tamamlanması ile Avrupa KOBİ Politikalarına uyum daha da önem kazanmıştır. Ayrıca, 1999 yılında AB üyeleri tarafından aday olarak kabul edilen Türkiye, 2005 yılında tam üyelik müzakerelerine başlamış olup, Türkiye'de AB'deki yapıya benzer bir destek sistemi oluşturması önem taşımaktadır.⁴ Bu kapsamda, Türkiye AB'de yer alan KOBİ uygulamalarını benimsemekte ve bunun yanı sıra ulusal destek sisteminde de AB yapısına uygun bir şekilde "proje bazlı destek sistemine" geçmektedir.

Bu makalede öncelikle 2008 yılında uygulamaya geçen ve tüm AB üye ve aday ülkelerinde temel KOBİ politikalarının oluşturulmasında dikkate alınan Avrupa Küçük İşletmeler Yasası hakkında bilgi verilmiş, sonrasında genel AB KOBİ Politikaları kapsamında Türkiye'de yürütülmekte olan uygulamalardan bazılarını değinilmiş, son olarak da Türkiye'de yeni geliştirilen proje bazlı destek sistemin üzerinde durulmuştur.

Avrupa Küçük İşletmeler Yasası

1 - Angello Wille, Avrupa Komisyonu İşletmeler ve Sanayi Genel Müdürlüğü, 17 Mart 2010 tarihli KOBİ Finans Günü Sunumu

2 - YOİKK KOBİ Teknik Komitesi Raporu, Kasım 2009

3 - KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2007-2009

AB'de KOBİ Destek Mekanizmaları ve KOBİ'ler, İKV Yayınları No: 188, Ağustos 2005

AB tarafından 25 Haziran 2008'de kabul edilen, küçük işletmeler için yapılması gerekenlerin en güncel haliyle yer aldığı önemli bir belgedir. Orijin olarak KOBİ Şartı adlı belgeden gelmektedir. Belge AB, KOBİ'lerinin Avrupa ekonomisinin merkezinde olduğunu kabul etmekte ve üye ülkeler için politika çerçevesini belirlemektedir. Avrupa Küçük İşletmeler Yasası kapsamında işletmelerin gelişimine yönelik 10 adet ilke ortaya koyulmaktadır. Söz konusu 10 ilke arasında girişimcilerin ve aile işletmelerinin zenginleşeceği ve ödüllendirileceği bir iş ortamının yaratılması, iflas tehdidiyle karşılaşan dürüst girişimcilere ikinci bir şans tanınması, "ilk önce küçük olanı düşün" ilkesine uygun kurallar geliştirilmesi ve KOBİ'lerin büyüyen pazarlardan yararlanmasının teşvik edilmesi gibi hususlar yer almaktadır.

Avrupa İşletmeler Ağı⁶

Avrupa Komisyonu KOBİ'lere daha kapsamlı hizmet sunmak amacıyla 2008 yılı itibarıyla önceki yıllarda KOBİ'lere hizmet sağlayan Avrupa Bilgi Merkezleri (ABM) ve Yenilikçilik Aktarım Merkezleri (IRC) faaliyetlerini tek çatı altında toplayarak, Avrupa İşletmeler Ağı'nı devreye koymuştur.

Avrupa İşletmeler Ağı; 44 ülkede bulunan 570 kurum aracılığıyla 2,5 milyon işletmeye AB mevzuatı, politikaları, standartları, hibeleri, kredileri ve ihaleleri, yeni pazarlar ve ticari işbirliği fırsatları, yeni teknolojilere erişim ve teknolojilerini geliştirme konusunda ücretsiz bilgi, danışmanlık ve iş desteği sağlayan bir oluşumdur.

Avrupa KOBİ Haftası⁷

Avrupa Komisyonu öncülüğünde 37 ülkenin katılımı ile hayata geçirilen ve tüm ülkelerde KOBİ'lere yönelik eş zamanlı faaliyetler yapılmasını içeren ikinci Avrupa KOBİ Haftası 25 Mayıs 2010 – 1 Haziran 2010 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Avrupa KOBİ Haftası kapsamında, KOBİ'lerin ve girişimcilerin destekler ile ulusal ve Avrupa'daki KOBİ uygulamaları konularında bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği özel sektörü temsilen Ulusal Koordinatör olarak yer aldığı 2010 Avrupa KOBİ Haftası kapsamında 37 ülkeden 1496 etkinlik yer almaktadır, bu etkinliklerden 105 tanesi Türkiye'de (seminer, toplantı vb.) gerçekleşmiştir.

Avrupa Birliği Türkiye İş Geliştirme Merkezleri⁸

Türkiye genelinde 2002 yılından itibaren AB fonlarıyla kurulan 15 Avrupa Birliği Türkiye İş Geliştirme Merkezi (ABİGEM) bulunmaktadır. ABİGEM'ler TOBB öncülüğünde ilgili Ticaret ve/veya Sanayi Odalarının ortaklığında kurulmuş Anonim Şirket statüsünde faaliyet gösteren İş Merkezleridir.

5 - Avrupa Komisyonu İşletmeler ve Sanayi Genel Müdürlüğü internet sitesi, <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/best-practices/chapter/>

6 - <http://www.abm-istanbul.org/tr/>

7 - http://ec.europa.eu/enterprise/policies/entrepreneurship/sme-week/index_en.htm

8 - www.abigem.org

ABİGEM'ler, finansal paketlerden uluslararasılaştırmaya, inovasyon ve Ar-Ge'den kalite yönetimine, girişimcilikten kurumsallaşmaya, iş planından sektörel projelere kadar geniş yelpazeli hizmetler sunmaktadır.

Türkiye'deki Yeni Proje Bazlı Destek Sistemi

- Türkiye'de KOBİ'lere destek sağlayan kurumların başında Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) gelmektedir. KOSGEB hizmet yelpazesini imalat sanayiden tüm sektörler olmak üzere genişletmiş ve desteklerini yeniden yapılandırmıştır. Bu çerçevede KOSGEB destekleri;

1. KOBİ Proje Destek Programı
2. Tematik Proje Destek Programı
3. İşbirliği – Güçbirliği Destek Programı
4. Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı
5. Girişimcilik Destek Programı
6. Genel Destek Programı

olmak üzere 6 başlıkta oluşturulmuştur. Detaylı bilgi için; <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/b.aspx?ref=20>.

- Kalkınma Ajansları ise Türkiye'de bölgesel kalkınma önceliği ile oluşturulan, ulusal düzeyde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı koordinasyonunda, kendine özgü teknik ve bütçe mekanizmasına sahip, kâr amacı gütmeyen, çabuk karar alıp uygulayabilen, merkezi ve yerel idarelerin dışında, kamu, özel sektör ve STK'ları bir araya getiren kalkınma birimleridir. Kalkınma Ajansları KOBİ'lerin projelerine finansman sağlamaktadır. Kalkınma Ajansları Proje çağrıları <http://www.dpt.gov.tr/bgyu/kalkinmaajans/ajans.html> adresinden takip edilebilir.

Sonsöz

Özetle, Türkiye yüzünü Avrupa Birliği'ne dönmüş bir ülkedir. Türkiye'nin 1963 yılında başlayan AB süreci, 1996'da Gümrük Birliği'nin tamamlanması, 1999 yılında Türkiye'nin aday ülke olarak kabul edilmesi ve 2005 yılında tam üyelik müzakerelerine başlanması ile iyice pekişmiştir. Bu kapsamda, Türkiye AB İşletmeler ve Sanayi Politikalarına uyum için yukarıda anılan AB politika ve uygulamalarını benimsemektedir. 2009 Avrupa Komisyonu İlerleme Raporunda Türkiye'nin, işletme ve sanayi politikası ilkelerine ilişkin olarak ilave ilerleme kaydettiği belirtilmekte, işletme ve sanayi politikası destek araçlarının geniş biçimde mevcut olduğu ve iş ortamında bazı iyileşmeler kaydedildiği vurgulanmaktadır.⁹ Bu kapsamda, KOBİ'lerin hem AB hem de ulusal desteklerden yararlanmaları, bu desteklerle ilgili farkındalık yaratılması önem taşımaktadır.

KOBİ'lerimizin bu desteklerden yararlandırılması için her türlü bilgi www.kobi.org.tr adresinden sunulmaktadır.

9 - http://www.mfa.gov.tr/data/AB/2009_Ilerleme_Raporu_Gayriresmi_Turkce_Tercume.pdf

“Tunceli Anadolu”, bir BT sınıfıyla verim sağlayamıyor

2004’te açılan 20+1 bilgisayarlı bir BT sınıfı ile istenilen verimi sağlayamayan Tunceli Anadolu Lisesi, projeksiyon cihazı ve akıllı tahta gibi aletlere de ihtiyaç duyuyor.

Bilim ve teknolojinin farkında olan, değişim ve gelişime açık, öğrenmeyi temel ihtiyaç kabul eden Tunceli Anadolu Lisesi, değerlerini yaşayan ve yaşatan, hoşgörü sahibi, çağın gerekli ihtiyaçlarına yanıt verebilecek beceriler kazanan demokratik ve laik bireyler yetiştirmek vizyon ve misyonu ile 1989 yılında kurulmuş.

Okulun 225 öğrencisi ve okula bağlı 216 öğrencinin barındığı kız pansiyonu var. Bu pansiyonda il merkez ilçede öğrenim gören okul öğrencileri hariç (70) 146 öğrenci bulunuyor. Okul bilgi ve iletişim teknolojilerinden (İnternet,

e-posta, faks vs..) yararlanıyor. Diğer okullarda da olduğu gibi Tunceli Anadolu Lisesi’nde de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından sağlanan İnternet bağlantısı mevcut.

Okulun 2004 yılında açılan 20+1 bilgisayarlı bir BT (Bilgi ve Teknoloji) sınıfı var. Bu bilgisayarlar her zaman öğrencilerin kullanımına açık tutuluyor. Formatör öğretmeni bulunan okulda yönetici ve öğrenciler, e-posta adreslerini aktif olarak kullanıyorlar. Bilgisayarlardan eski (2004) oldukları için istenilen verimi sağlayamadıklarını aktaran

Arzu KILIÇ
arzu.kilic@tbd.org.tr

okul yetkilileri, projeksiyon cihazı ve akıllı tahtaya da ihtiyaçları olduğunu bildiriyorlar. Tunceli Anadolu Lisesi, şehir dışında olduğu için vatandaşlar da okulun bilgisayar ve İnternet olanaklarından yararlanamıyor.

Okulun kültür edebiyat, kütüphanecilik, sivil savunma, çevre, Kızılay-Yeşilay, folklor, kooperatifçilik, spor, felsefe, satranç ve fotoğrafçılık gibi kulüpleri bulunuyor.

Tunceli Anadolu Lisesi, MEB’den okulların BT ihtiyaçlarını sürekli güncel tutması ve özel sektörün de olanaklar çerçevesinde okula destek vermesini bekliyor.

Tunceli Anadolu Lisesi’ne www.tuncelianadolulisesi.meb.k12.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Okul, dersane ve sınavlarla geçen 2009-2010 eğitim öğretim yılının ardından öğretmen ve öğrencilere güzel ve keyifli bir tatil geçirmelerini diliyorum.

Eylül ayında görüşmek dileğiyle.

İyi tatiller...

Microsoft Türkiye'nin yeni rotası açıklandı

Bütün stratejisini inovasyon ve üretim kalitesini artırmak üzerine inşa eden Microsoft, yeni bir dönem başlatıyor.

Görevine 2010 Şubat sonu başlayan Microsoft Türkiye Genel Müdürü Tamer Özmen, 11 Mayıs 2010'da Çırağan Kempinski Otel'de gerçekleştirilen bir toplantıyla kamuoyuna önemli mesajlar verdi. Özmen'in Microsoft kullanıcıları ve iş ortakları ile mesajlarını paylaştığı toplantıya, Microsoft Corporation CEO'su Steve Ballmer da video konferans aracılığı ile katılarak, Türkiye ve Microsoft bulut bilişim stratejileri hakkındaki değerlendirmelerde bulundu. Türkiye'yi Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin ile aynı kategoride değerlendirdikleri ve önem verdiklerini vurgulayan Ballmer, Özmen'in mobil ve İnternet sektöründeki deneyimlerinin Microsoft Türkiye'nin yeni dönemdeki stratejileri açısından büyük bir öneme sahip olduğunu belirtti.

Dünyada teknolojilerin öncülüğünde elektrik, uçak, TV, PC, İnternet, mobil iletişim ve yakınsama gibi teknolojilerle önemli dönüşümler yaşandığına işaret eden Özmen, bugün ise insanlığın bulut bilişim devrimi ile yeni bir döneme tanıklık ettiğini bildirdi.

Priceline ve daha sonra Orange gibi İnternet ve mobil sektörlerinin lider firmalarındaki yöneticilik deneyimi sırasında, iki dönüşümün bütün boyutlarını yakından görme fırsatı bulduğunu anlatan Özmen, "Böyle bir dönemin Türkiye'ye sunduğu potansiyeller itibarıyla Microsoft Türkiye'de yönetici olarak görev almış olmam beni mutlu ediyor" dedi.

Özmen konuşmasında şunları söyledi:

"Microsoft Türkiye seçimini yaparken iki ana konu beni etkiledi; İlki, Microsoft'un sahip olduğu geniş ürün portföyü. Microsoft, kurumsaldan, KOBİ'ye, ERP'den, CRM'e, İnternet servislerinden, donanım ürünlerine, çok kapsamlı ve hayatı kolaylaştıran, yenilikçi ve teknolojilerin bulunduğu bir ürün portföyü ile müşterilerine zengin seçenekler sunuyor. Bir diğeri ise, yıllardan beri üzerinde konuştuğumuz ama bir türlü gerçek değere dönüşemeyen Türkiye potansiyeli idi. Türkiye'de BT sektöründe yatırımın yüzde 80'i donanıma, yüzde 20'si ise yazılım ve servislere harcanıyor. Bu dağılım, G8 ülkelerinde yüzde 30 donanım, yüzde 70 yazılım ve servisler şeklinde gerçekleşiyor. Yani tam tersi bir durum söz konusu. Bu arada Fransa, Almanya,

İngiltere'de yazılım ve servis harcamalarının GSMH'ya oranı Türkiye'nin 11 katı. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin tamamının inovasyon ve üretim performanslarını artırmaya odaklandığını görüyoruz. Ülkemizin Brezilya ve Hindistan gibi ülkelerle rekabet edebilmesi için, üretim kalitesini artırmamız, rekabetçi fiyatlarla mal ve servis üretmemiz, bu üretilen malların ve servislerin kalitesinin iyi olması ve en önemlisi inovasyonumuzla bu ülkeleri yakalamamız gerekiyor. Microsoft bütün stratejisini yazılım teknolojisi ve ürünleriyle müşterilerinde inovasyonu ve üretim kalitesini artırmak üzerine inşa etmiştir. Bu nedenle iş ortaklarımızla ve müşterilerimizle bugünden itibaren yeni bir dönem başlatıyoruz."

Sanal reklamın geleceği parlak

Hızlı büyüyen İnternet reklamcılığının, 2014'te dünyada 1,7 trilyon, Türkiye'de ise 9,7 milyar dolara ulaşması bekleniyor.

Uluslararası denetim, vergi ve danışmanlık şirketi PricewaterhouseCoopers'ın (PwC) Küresel Eğlence ve Medyaya Bakış 2010-2014 Raporu'na göre, kriz nedeniyle 2009 yılını 1,3 trilyon dolarla kapatan küresel eğlence ve medya pazarı, yıllık ortalama yüzde 5'lik büyüme ile 2014 yılında 1,7 trilyon dolara ulaşacak. Önümüzdeki 5 yılda sektörün en hızlı büyüyeceği bölge ise yıllık ortalama 8,8 büyüme ile 2014'te 77 milyar dolara ulaşacak olan Latin Amerika olacak. İkinci sırada yıllık ortalama yüzde 6,4 büyümeyle 2014 yılında 475 milyar dolara ulaşacak olan Asya Pasifik bölgesini, yüzde 4,6 ortalama yıllık büyümeyle 2014'te 581 milyar dolara ulaşması beklenen EMEA (Avrupa, Orta Doğu ve Afrika) bölgesi izliyor. 2009 yılında 460 milyar dolarla en büyük eğlence ve medya pazarının olduğu Kuzey Amerika bölgesi ise yıllık ortalama yüzde 3,9 büyüme ile 558 milyar dolara ulaşacak.

Rapora göre, dünyadaki dijital dönüşüm genişlemeye ve hızlanmaya devam ettikçe, dijital teknolojilerinin sektörün tüm segmentleri üzerindeki etkisi artacak. Ekonomideki belirsizliğe rağmen sektördeki bu değişim, geçtiğimiz yılki araştırmada öngörülenden çok daha hızlı bir

şekilde gerçekleşecek, sektörün dijitalleşmesi yönündeki değişimin sürücü koltuğunda ise tüketiciler oturacak.

Dünya genelindeki ekonomik krizle birlikte 2009 yılındaki gerilemenin ardından önümüzdeki 5 yılda Türkiye'de eğlence ve medya sektörünün büyümesini sürdüreceği öngörülüyor. Rapora göre, 2009 yılında Türkiye'de 5,3 milyar dolarlık büyüklüğe ulaşan sektörün 2010 yılında 6 milyar dolara yaklaşması bekleniyor. Önümüzdeki 5 yılda yıllık ortalama yüzde 13 büyümesi beklenen sektörün 2014 yılında yaklaşık 9,7 milyar dolara ulaşması öngörülüyor.

HP, Türkiyeli oluyor!

Türkiye'de yıllık 2 milyon masaüstü bilgisayar üretim kapasiteli fabrika kuruluyor.

Bilgisayar üreticisi Hewlett-Packard'ın (HP) ürünlerinde artık "Made in Turkey" yazacak. HP ile üretim ortağı FoxConn, Türkiye'de bilgisayar üretim tesis kuruyor. Çorlu'da inşaatına başlanan fabrikada yılda 2 milyon adet masaüstü bilgisayar üretecek. Üretimin yüzde 85'ten fazlası ihraç edilecek.

HP Türkiye tarafından İstanbul'da yapılan basın toplantısında, HP'nin uzun süren pazar araştırma ve değerlendirme çalışmaları sonucunda Türkiye'de PC üretim fabrikası kurma kararı aldığı açıklandı. HP Kişisel Sistemler Grubu Türkiye Müdürü Ertuğ Ayık, bu uluslararası yatırım sayesinde Türkiyeli tüketicinin yeni teknolojilere artık beklemeden sahip olacağını, ayrıca yerli üretim maliyetlerinin avantajını fiyatlarda da göreceğini ifade etti.

FoxConn ile HP, Çorlu'daki fabrikaya 60 milyon dolar yatırım yapacak. Yaz sonuna doğru ilk test üretiminin gerçekleştirileceği fabrikadan ilk teslimatınsa Kasım başında yapılması planlanıyor. HP'nin uluslararası satış ve dağıtım ağına dahil olacak fabrika, üretiminin yüzde 10-15'ini iç piyasaya verecek. Kalanı ise Orta Doğu, Kafkasya bölgesi ve Avrupa'ya ihraç edilecek.

Bu ırmak nelerden ibaret?

Kollar bedene çapraz kavuşur, eller omuzlarda... Semazenbaşı önde, semazenler sırada. Mevlânâ'nın temsilcisi olan şeyh'e selam verilecek, baş kesilecek... Kudüm ve neylerden ses gelir, siyah hırkalar çıkar... Semazenbaşı şeyhin elini, şeyh de semazenbaşının sikkesini öper. Sema için "destur" alınmıştır. Kollar ilk haline geri döner, ayaklar kendi ritmini bulur, dönüş gitgide hızlanır, kollar çözülür ve yavaşça yanlara açılır. Sağ el avuç içi yukarıya Hakk'tan almaya, sol el avuç içi aşağıya halka saçmaya döner.

Sema için destur iznini alan semazenlerin hem kendi çevrelerinde hem salonun çevresinde dönüşüdür bu. Sema, Tanrısal bir dans, bir ibadet tarzıdır. Mevlânâ'dan önce de pek çok tarikatta vardır ve bu yolla insanlar Hakk'a, gerçek varlığa kavuşur.

Semazenin başı sağa doğru eğik, yüzü sola doğru dönüktür, bir kılıç kabzasıdır böyle, gövdesi ve bacakları da kılıç. Bu kılıçla kesilir geçici olan varlık, insanın kendi gerçeğini bulması, uyanması ve hakikate yükselmesi gerçekleşir. Mevlânâ "Gerçek varlığınızın çevresinde dönün" sözüyle bunu en açık biçimde özetler.

Semâ'nın ilk devresi, âlemleri seyretmektir. Hakk'ın yüceliğini idraktır. Bundan sonraki oluş halleri selamlarla belirlenir. Birinci selamda can'lar şüphelerden kurtulur, Hakk'ın birliğine iman

ederler. İkinci selamda Hakk'ın birliğini görüş haline getirirler. Üçüncü selamda görüşleri biliş ve oluş mertebesine ulaştırırlar... Dördüncü selamda şeyh de semâ yapar, postuna dönerken semâ son bulur.¹

Bir şiirinde kendiyi diyalog yapıyor Mevlânâ; "Semâ'nın ne olduğunu biliyor musun?" diye soruyor ve yanıtlıyor. "...Kendindeki varlıktan geçmek... Dostun aşk çırpıntıları önünde başını top gibi yapıp başsız ayaksız dostu koşturur... Semâ bir sırdır, meleğin bile sığamadığı o yere vasıtasız varmaktır. Semâ, Şemsi Tebrizî gibi gönül gözlerini açmak ve kutsal nurları görmektir."

Ayin-i şerif ya da mukabele-i şerif denen bu ilahi gösteriler, Mevlevî ayinleri 1942 yılından beri Konya'da yurtiçinden ve dışından milyonlarca insanı bir araya getiriyor, kıtalara yayılıyor. Milyonlar Mevlânâ'nın ırmağında yıkanıyor, gönlünde bir parça sevgi kırıntısı olanlar "Gel, yine gel" çağrısına koşuyor. Yedi asrı aşmış, hala değerini yitirmemiş, bence şimdilerde daha da anlamlanmış bu öğretilerin sahibi, bütün insanlığa hala sevgiyle seslenebiliyor.

Şems'in etkisiyle rebabı ve semâyı öğrenen Mevlânâ'nın, ney ve rebab dinlemeyi çok sevdiği biliniyor. Şiir, müzik ve dans eşliğinde vecd âlemi'ne² giriliyor, ilahi aşkla en içten "nefis öldürme" gerçekleşiyor.

Nefis öldürmenin anlamı başta semâzenlerin özel kıyafetlerinde gizli. Semâzenin başına giydiği sikke mezar taşını, üzerindeki hırka mezarını, hırkasının altına giydiği beyaz tennure de kefeni temsil eder.

1 - Halıcı, F. (1995). Mevlânâ'da Hoşgörü ve Yaşama Sevinci. Hoşgörü Yılında Mevlânâ , 134.

2 - Manen kendinden geçme

Nihal SANDIKÇI
nihalsandikci@gmail.com

Ve nefsi yenmek, sevginin, hoşgörünün ve güzel ahlâka ulaşabilmenin tek koşuludur. O'nun felsefesinin temelinde insanın önce kendi nefsi ile savaşıması, kendi huylarını güzelleştirmesi yatar ve bunu en açık şekilde anlatır; "...Bütün öğütleri önce kendine vermek gerek... İnsan kendi kulağını kendi burmak, gece gündüz ne yaptın, elinden ne biçim bir iş çıktı da makbul olmuyorsun, seni kabul etmiyorlar diye kendisiyle savaşmalıdır."³

Mevlânâ'nın ölümünden sonra oğlu Sultan Veled (1227-1312) ve onun oğlu Ulu Arif Çelebi'yle (1272-1320) âyin halini alan semâ mukabeleleri, Mevlevi dergâhlarındaki semâhanelerde yer bulmuştur. Vuslata giden yolu, oluş mertebesini sembolize eden bu ayinler için semâhanelerde naathan, neyzen, kudumzen ve âyinhanlardan kurulu bir saz heyeti bulunur.

Mevlânâ'nın çarşıda çekiçlerin vuruşuyla, bahçede, dost ortamlarında, hamamda saatlerce semâ yaptığı söylenir. "Semâ'a başlayınca kendini iki cihanın da dışında bulursun." demesinden kendi ilâhi zamanını bulduğunu ve durmadığı anlarız. Durmamasının sebebi sürekli Tanrı arayışında olması ve O'nu bulduğu an o aşkla esrik/sarhoş olmasıdır.

Mevlânâ denince ilk aklımıza gelen şey hoşgörü ve semâ âyinleri oluyor. Onun ardından giden milyonlarca insanın bildiği, yaptığı ve söylediği sadece bundan ibaret olmamalı. Biraz içine girmeyi, bu felsefeyi günlük yaşayışımızın içine yerleştirebilmeyi de bilmeliyiz. Eller bir sürü sembolik durumuyla övünüp, onları kıymetli hale getirirken biz yerli yersiz dövünmemeliyiz. Mevlânâ ve onun bu evrensel felsefesi bizim, Türk toplumunun en güzel değerlerinden biri. Kalbinde, gönlünde azıcık bir sevgi atışı olan herkes için gerçek âlemleri yaratabilecek bir güç, sonsuz bir ırmak.

Bu ırmak alabildiğine yaşamaktan, iyilikten, cömertlikten kaynak bulup coşabilir mi, soralım arasına kendimize...

...

Haydi ben bensiz geleyim,
sen sensiz gel.

Ne varsa şu ırmağın içinde var,
soyunalım iki can,
dalalım şu ırmağa, hadi.

Bu kupkuru yerde yakınmadan gayri ne gördük,
bu kupkuru yerde ne gördük zulümden gayri.

Bu ırmakta ne ölmek var bize,
bu ırmakta ne gam var, ne keder var, ne dert.
Bu ırmak alabildiğine yaşamaktan,
bu ırmak iyilikten, cömertlikten ibaret⁴

3 - Fihi Mafih, s.41

4 - Mevlânâ Celaleddin Rumi

Devrimin Üç Kadını

Yazar: Ayten Aygen
Destek Yayınevi

Ayfer Niğdelioğlu
ayfer.nigdeli@gmail.com

Ayten Aygen'in yumuşacık bir ses tonuyla anlattığı Latife, Mevhibe, Müveddet'i gözlerimle değil, kulaklarımla okudum. Son sayfayı kapattığımda Özdemir Asaf'ın "Yaşam öyküleri saf değil, karışımıdır. Her bir yaşam öyküsü, öbür yaşamların parçacıklarıyla tamamlanır." sözüne bir kez daha hak verdim.

1900'lerin başında yaşayan tüm kadınlar savaş geliniydi aslında. Bu kitapta da her şehit haberiyle dul kalan kadınların öykülerinden

üçünün yaşamı anlatılıyor. Bugün her vesileyle bize hatırlatılan "Anı Yaşa" felsefesinin, en belirgin yaşandığı yıllarda geçiyor olaylar. Fonda göç var, yoksulluk var, savaş var. Maddi zarar görmeyen Latife Hanım'ın manevi kaybını anlayabilmekse hiç kolay değil!

Sayfalar arasında, değişen sosyal, ekonomik, moral anlayışlar da göze çarpıyor. Çoğumuzun duymadığı bir kanundan söz ediliyor. Örneğin, 1937'de yürürlüğe giren Men-i İsfat Kanunu. 1. Maddesinde "Düğünlerde çeyizlerin teşhir edilmesi ve açıkça nakledilmesi, erkek tarafından iki kattan fazla elbise ihdası, bir günden fazla çalgı çaldırılması, ziyafet verilmesi, köçek oynatılması gibi israfat yasaktır." diyen bu yasa, 1966 yılında Anayasa'ya aykırı bulunduğu için iptal edilmiş.

Emre Aygen'in annesi Ayten Aygen'in, Nart'ın Prensesleri ve Rumeli Benimdi'nin ardından yazdığı üçüncü kitap Devrimin üç kadını. Küçük Ayten'in gözlemleriyle, Atatürk anekdotlarıyla süslü, Cumhuriyet'in ilk yıllarını anlatan eser toplum belleği niteliği taşıyor.

